

Klubbregnskapet som beslutningsgrunnlag for lisens i Tippeligaen

- Klubblisens på feil grunnlag

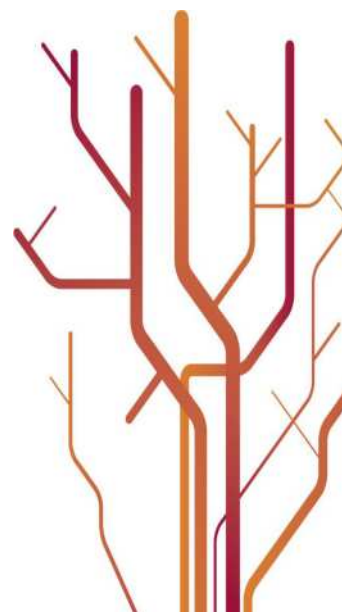

Øystein Wilhelmsen

Masteroppgave i økonomi og administrasjon

- Studieretning bedriftsøkonomi

Mai 2013

Forord

Denne oppgaven er skrevet som en avslutning på masterprogrammet i økonomi og administrasjon ved Handelshøgskolen i Tromsø (HHT). Oppgaven er del av det obligatoriske programmet, og arbeidet tilsvarer 30 studiepoeng.

Gjennom studieårene fattet jeg tidlig interesse for de juridiske aspektene ved økonomien. Jeg valgte derfor å spesialisere meg innenfor studieretningen regnskap. Det ble naturlig for meg å velge et tema som innehar juridiske og regnskapstekniske utfordringer.

Jeg har valgt fotballøkonomi. Dette skyldes både personlige interesser, men også på grunn av at temaet er veldig lite belyst regnskapsteoretisk. Jeg har bevisst valgt et tema som både er aktuelt, og hvor jeg besitter en del kunnskap som vil kunne styrke oppgaven. Arbeidet med oppgaven har vært krevende, men også veldig lærerikt. Jeg håper derfor resultatene kan bidra til å få frem betydningen av kvalitetskravene på regnskapsområdet.

Jeg vil takke de som introduserte meg for temaet, revisorselskapet PwC. Det gjorde at jeg fikk troen på at resultatene kunne være interessante og nyttige. Jeg vil også takke familie og venner for hjelp og råd.

Til slutt vil jeg spesielt takke mine veiledere, førstelektor Bernt Arne Bertheussen og førstelektor Henning Sollid ved instituttet for Handelshøgskolen i Tromsø. De har bidratt med konstruktive tilbakemeldinger gjennom hele prosessen.

Sammendrag

På bakgrunn av manglende økonomistyring i norsk og internasjonalt fotball har Norges Fotballforbund og UEFA strammet inn på de økonomiske vilkårene for lisens. Alle klubber må ha lisens for å delta i nasjonale og europeiske turneringer. Utredningen tar derfor sikte på å kartlegge kvaliteten på den finansielle rapporteringen i Tippeligaen opp mot de kvalitetskrav som stilles av regnskapsloven og dens rammeverk. Jeg har spesielt gått i dybden på de skjønsmessige vurderinger og hva et rettviseende bilde av klubbregnskapet innebærer. Studiens forskningsspørsmål er dermed: *Forskingsspørsmål 1: «Hvordan behandles kjøpte «spillerrettigheter» regnskapsmessig i klubbene og hos de «gode hjelpere»?* *Forskingsspørsmål 2: «Hvordan påvirkes klubbregnskapet av valgfriheten med hensyn til konsolidering av regnskapet»?*

Når forskningsspørsmålene er kartlagt skal jeg være i stand til å besvare studiets problemstilling: *«Klubbregnskapet som beslutningsgrunnlag for lisens i Tippeligaen».* Teoridelen består av en fotballfaglig referanseramme, som senere knyttes opp mot de regnskapsmessige aspektene. Utredningen vil gi svar på i hvilken grad klubbregnskapet tilfredsstillende de grunnleggende rapporteringskravene. Vurderingen av disse kravene vil kunne avgjøre om regnskapet gir et rettviseende bilde av klubbens økonomi. På grunn av bransjens særtrekk, med stor grad av skjønsmessige vurderinger tilknyttet den finansielle informasjonen, vil kvalitetskravene settes på prøve.

For å kunne avdekke kvaliteten på den rapporterte finansielle informasjonen har jeg hentet inn sekundærdata fra ulike kilder; årsregnskapene til klubben og dens samarbeidende selskap, tidligere forskning innen fotballøkonomi og annen offentlig tilgjengelig informasjon.

Funnene i analysen indikerer at NFFs lisensieringsregelverk i liten grad gir et reelt bilde av driften. Den finansielle informasjonen tilfredsstillende heller ikke kravene til sammenlignbarhet og konsistent prinsippanvendelse. Det må dermed skje endringer i regelverket til Norges Fotballforbund for å kunne harmonisere det med UEFAs «fair play» prinsipp. Den norske modellen med «gode hjelpere» som ikke konsolideres vil vanskelig kunne være lovlig etter UEFAs lisensieringskrav. NFFs beslutningsgrunnlag for lisens vil ikke kunne likebehandle klubbene.

Nøkkelord: kvalitetskrav, rettviseende bilde, sammenlignbar, klublisens, spillerrettigheter

Innholdsfortegnelse

Forord.....	ii
Sammendrag.....	iii
Liste over forkortelser	vii
1. Innledning.....	1
1.1 Tema for oppgaven.....	1
1.2 Aktualisering og problemutforming.....	2
1.3 Problemstilling	3
1.4 Avgrensning og forutsetninger	3
2. Fotballfaglig referanseramme.....	4
2.1 Klubben og dens samarbeidende selskaper	4
2.2 «Konkurransetilsynet».....	7
2.3 Fotball sammenlignet med tradisjonell næring	12
2.4 Fotballklubbens brukergrupper og deres informasjonsbehov.....	15
3. Regnskap og fotball.....	24
3.1 Overgang av «spillerrettigheter» mellom klubbene – 3. parts investorselskap	24
3.2 Skatteetatens syn på overgangstransaksjonen	26
3.4 Regnskapsmessig drøfting av «Spillerrettigheter»	28
Kan vederlaget for en «spillerrettighet» defineres som en gave?.....	36
4 Metode.....	37
4.1 Forskningsdesign, metodevalg og utvalg	37
4.2 Datainnsamling.....	38
4.3 Evaluering av metode	40
5. Empiri.....	43
5.1 Presentasjon av hver enkelt klubb	43
5.2 Oppsummering de ulike juridiske objektene.....	54
6. Analyse og drøfting av resultater	59
6.1 Forskningsspørsmål 1.....	59
6.2. Forskningsspørsmål 2.....	63
7. Konklusjon «Klubbregnskapet som grunnlag for lisens i Tippeligaen»	68
7.1 Svakheter i utredningen og forslag til videre arbeid.....	71
7.2 Forslag til videre forskning	72
8 Litteraturliste	73
Vedlegg	76

1. Vedlegg 1. Viktige regler fra NFF	76
2. Vedlegg 2. Konsolideringsprinsipp NFF.....	78
3. Vedlegg 3. Forklaring på modellene som fremstiller det konsoliderte resultatet opp mot det reelle klubbregnskapet.....	80
4. Vedlegg 4. Organisering hver enkelt klubb.....	81

Figur- og tabell-liste

Figur 1: Fordeling eiendeler i Tippeligaen vs Europa

Figur 2: Kommersielle rettigheter

Figur 3: Harmonisering «fair play»

Figur 4: Lisens rapportering

Figur 5: FOS kategorier

Figur 6: «Alle» ønsker å ta steget opp

Figur 7: Klubbregnskapets økonomisk utvikling i Tippeligaen 2006-2010

Figur 8: Fotballklubbens interessegrupper

Figur 9: Fundamentet og regnskapsregler/standarder

Figur 10: Overdragelse av «Spillerrettigheter»

Figur 11: Skatteetatens definisjon av transaksjonen

Figur 12: Valg av innsamlingsmetode

Figur 13: Klassifisering av «spillerrettigheter»

Figur 14: FOS utvikling

Figur 15: Sammenligning konsolidert og reelt resultat 2008-2011

Figur 16: Konsolidering i henhold til NFFs retningslinjer

Figur 17: Forklaring på modellene

Figur 18: Organisering Tromsø

Figur 19: Organisering Rosenborg

Figur 20: Organisering Brann

Figur 21: Organisering Molde

Figur 22: Organisering Stabæk

Figur 23: Organisering Viking

Figur 24: Organisering Lillestrøm

Figur 25: Organisering Odd

Figur 26: Organisering Aalesund

Figur 27: Organisering Vålerenga

Figur 28: Organisering Strømsgodset

Figur 29: Organisering Sogndal

Figur 30: Organisering Fredrikstad

Figur 31: Organisering Hønefoss

Figur 32: Organisering Haugesund

Tabelloversikt:

Tabell 1: Lisensierte nøkkeltall

Tabell 2: Koding

Tabell 3: Tromsø

Tabell 4: Rosenborg

Tabell 5: Brann

Tabell 6: Molde

Tabell 7: Stabæk

Tabell 8: Viking

Tabell 9: Lillestrøm

Tabell 10: Odd

Tabell 11: Aalesund

Tabell 12: Vålerenga

Tabell 13: Strømsgodset

Tabell 14: Sogndal

Tabell 15: Fredrikstad

Tabell 16: Hønefoss

Tabell 17: Haugesund

Tabell 18: Regnskapsmessig behandling spillerinvestorselskap

Tabell 19: Resultat spillerinvestorselskap 2008-2011

Tabell 20: Regnskapsmessig behandling klubbene

Tabell 21: Resultat klubbene 2008-2011

Tabell 22: Regnskapsmessig behandling formelt samarbeidene selskap

Tabell 23: Resultat formelt samarbeidende selskap 2008-2011

Tabell 24: Konsolidert resultat 2008-2011

Tabell 25: Reelt resultat 2008-2011

Liste over forkortelser

UEFA - Union of European Football Association, det europeiske fotballforbundet.

NFF – Norges Fotballforbund.

NIF – Norges Idrettsforbund.

FOS – Finansielle oppfølgingssystemet. Utgangspunkt for lisens for klubbene i Tippeligaen.

FFP – Financial Fair Play. Utgangspunkt for lisens i internasjonale turneringer i regi av UEFA.

IFRS – International Financial Reporting Standards.

NOU – Norges offentlig utredning.

NRS – Norsk regnskapsstiftelse. Stiftelsen utgir regnskapsstandarder og uttalelser om god bokføringsskikk.

NRS (F) Foreløpig regnskapsstandard fra Norsk RegnskapsStiftelse. Fastsettes på grunnlag av høringsutkast og mottatte høringskommentarer. Anbefales å følges av Norsk RegnskapsStiftelse.

IAS - International Accounting Standards.

IASB - International Accounting Standards Board.

RSKL – Lov av 17. Juli 1998 nr: 56 m.v (regnskapsloven).

MVA- Merverdiavgifts lov.

GRS – God regnskapsskikk

1. Innledning

Hensikten med kapittelet er å introdusere studiens problemstilling, herunder aktualisering av tema knyttet til problemstillingen, samt avgrensning og forutsetninger.

1.1 Tema for oppgaven

Formålet med årsregnskapet er å gi brukerne av den rapporterte finansielle informasjonen relevant og nyttig informasjon. Det innebærer at informasjon skal utledes på en slik måte at den kan være til nytte når brukerne skal foreta økonomiske beslutninger (NOU 1995: 30). Med hensyn til brukerne er det derfor utarbeidet noen grunnleggende rapporteringskrav som skal sikre nyttig og relevant informasjon. Rapporteringskravene «*rettvisende bilde*», «*sammenlignbarhet*» og «*konsistent prinsippanvendelse*» er blitt ansett som vesentlig for beslutningstakerne (Langli, 2010). God regnskapskikk er en samlebetegnelse på regnskapslovens bestemmelser, standarder og uttalelser utarbeidet av Norsk Regnskapsstiftelse. Sammen skal de grunnleggende regnskapsreglene og rapporteringskravene sikre at den finansielle informasjonen tilfredsstillende kravet til et rettvisende bilde, jf. rskl.§3-2 a (Langli, 2010). Rapporteringen av den finansielle informasjonen må være pålitelig for at brukerne skal kunne ha nytte av den. Pålitelighet til regnskapet oppnår man gjennom relevant, forståelig og vesentlig informasjon (Langli, 2010).

Det har de siste årene skjedd store økonomiske omveltninger i den norske og europeiske fotballen. Økt profesjonalisering og salg av kommersielle rettigheter har satt sine spor i de norske Tippeligaklubbene. Eksterne aksjeselskap drifter i dag betydelige andeler av de kommersielle rettighetene tilknyttet klubben, (vedlegg 4). De norske klubbene har over lang tid driftet over evne og har knapt egenkapitalandel igjen (Skardal & Sommerstad, 2012). Norges Fotballforbund, heretter (NFF) har derfor utarbeidet strengere lisensieringskrav for de norske klubbene. Økt økonomisk aktivitet krever som kjent bedre kontroll over den finansielle rapporteringen. Lisensieringskravene henger sammen med harmoniseringen fra det europeiske fotballforbundet (UEFA), som vil tre fullt i kraft fra 2013-2014 sesongen. De økonomiske retningslinjene må klubbene i den norske Tippeligaen tilfredsstillende for å delta i nasjonale og europeiske turneringer [1].

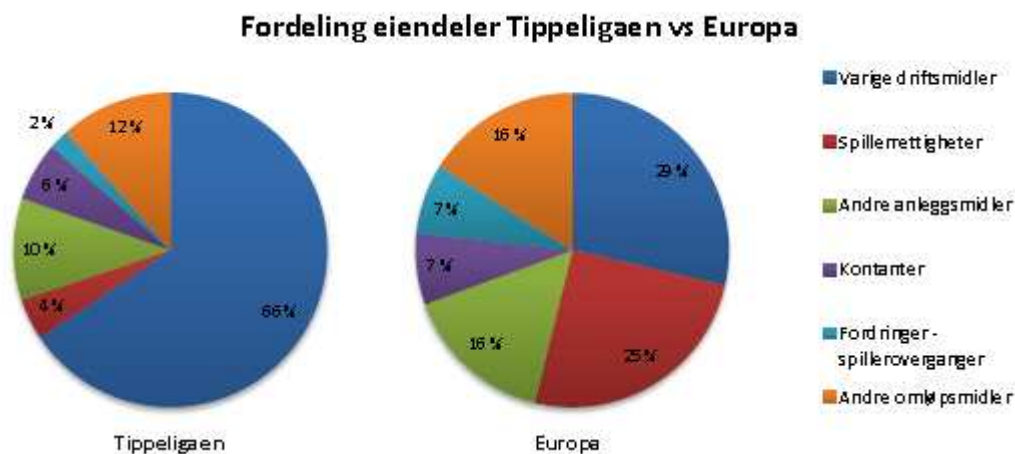
Som en konsekvens av strengere økonomiske retningslinjer og dårlig økonomi har flere av klubbene solgt de kommersielle rettighetene. På den måten har de fått inn inntekter som har

gjort det mulig å tilfredsstille NFFs økonomiske krav, hvor blant annet egenkapitalkravet har vært en utfordring for klubbene[2].

Det konsoliderte regnskapet som sendes til NFF utgjør klubbregnskapet sammen med de formelt samarbeidende selskap. De samarbeidende selskapene er opprettet for å drifte klubbens kommersielle rettigheter, (vedlegg 3 og 4). Disse avtalene må godkjennes av NFF. Det er derimot ikke alle selskap som må konsolideres etter NFFs konsolideringsregler. Selskapene kan unngå den formelle samarbeidsavtalen og konsolidering ved å inngå uformelle samarbeidsavtaler som ikke omfattes av NFFs konsolideringsregelverk. På bakgrunn av ulik organisering og tilknytning til samarbeidende selskap vil dermed NFFs oppgave med å vurdere det økonomiske lisensieringsgrunnlaget kunne bli utfordrende.

Spesielt har man sett en økende tendens til at eksterne selskaper finansierer klubbens viktigste eiendel, «spillerrettighetene». Disse rettighetene er knapt lenger synlig i klubbregnskapene, noe som fremkommer av undersøkelsen til (Skardal & Sommerstad, 2012, side 79).

Figur 1: Fordelinger eiendeler vs Europa

1.2 Aktualisering og problemutforming

Formålet med studiet blir derfor å kartlegge hvilke konsekvenser ulik organisering og «outsourcing» av kommersielle rettigheter vil kunne ha for fremstillingen av den finansielle informasjonen. I tillegg vil jeg redegjøre for den regnskapsmessige behandlingen av «spillerrettigheter», som innebærer stor grad av skjønnsmessige vurderinger.

I forbindelse med NFFs finansielle oppfølgingssystem heretter (FOS), og implementeringen av UEFAs financial fair play heretter (FFP) vil den videre utredningen gi svar om systemene

gir godt nok godt grunnlag for å tildele lisens. Dersom den økonomiske informasjonen ikke er tilstrekkelig, vil jeg komme med forslag til regelverket som eksisterer i dag. Temaet er i høyeste grad aktuelt og flere medier har problematisert de økonomiske utfordringene i fotballøkonomien.

Financial Fair Play kan ramme de norske toppklubbene knallhardt.

«Det europeiske fotballforbundet (UEFA) innfører i disse tider Financial Fair Play (FFP), et nytt lisensieringssystem som skal tvinge europeiske klubber til å få orden på økonomien. Ifølge professor Gammelsæter vil det bli vanskelig for Norges Fotballforbund (NFF) å stå i mot lisensieringskravene til UEFA. Spillerinvesteringsselskaper i Norge vil fort kunne komme under lupen til UEFA. Det kan bli problematisk for NFF å opprettholde lovligheten av disse selskapene. I norsk sammenheng fungerer dualmodellen på den måten at både foreningens- og aksjeselskapets økonomi inngår i lisensen. Lisensen deles ut på grunnlag av den samlede økonomien. Men når det kommer selskaper utenfor dette, som spillerinvesteringsselskaper, får man ikke et bilde av den samlede økonomien»[3].

1.3 Problemstilling

Problemstillingen jeg ønsker å belyse blir derfor; «Klubbregnskapet som beslutningsgrunnlag for lisens i Tippeligaen».

Et forskningsspørsmål er spørsmål som blir stilt med et bestemt formål, og lar seg analysere ved hjelp av samfunnsvitenskapelige metoder. For å svare på problemstillingen er det stilt to forskningsspørsmål:

Forskningsspørsmål 1: «Hvordan behandles kjøpte «spillerrettigheter» regnskapsmessig i klubbene og hos de «gode hjelpere»?

Forskningsspørsmål 2 «Hvordan påvirkes klubbregnskapet av valgfriheten med hensyn til konsolideringen av regnskapet?

1.4 Avgrensning og forutsetninger

Oppgaven er avgrenset til Tippeligaen, som er den øverste divisjonen for herrer i Norge. Mer presist består utvalget av de 16 lagene som deltok i seriespillet 2012. Deltagerne i Tippeligaen, altså klubbene, har ulik organisasjonsstruktur. Det konsoliderte regnskapet som rapporteres inn til NFF, består av klubben og de selskaper som innehar en formell samarbeidsavtale med klubben, godkjent av NFF, (vedlegg 3). I tillegg eksisterer det en del uformelle samarbeidsavtaler tilknyttet de kommersielle rettighetene og spesielt i sammenheng

med investering i «spillerrettigheter». De samarbeidende selskapene med uformell avtale vil være selskap tilknyttet de kommersielle rettighetene som ikke konsolideres etter NFFs retningslinjer, men som burde vært medregnet i den grad klubbregnskapet skal gi et reelt bilde av driften.

2. Fotballfaglig referanseramme

For å kunne belyse min problemstilling skal jeg introdusere de viktigste særtrekkene ved bransjen, herunder; klubben og dens tilknyttede selskap, reguleringen av næringen, fotball sammenlignet med tradisjonell næring, interessegruppene og deres informasjonsbehov.

2.1 Klubben og dens samarbeidende selskaper

Fotballklubber går i utgangspunktet inn under definisjonen ideelle organisasjoner. Begrepet innebærer veldedige og allmenntilnyttige organisasjoner og institusjoner, samt andre organisasjoner og foreninger (Hundeide, 2011). En ideell organisasjon gir ikke økonomisk utbytte til eierne, men ressursene brukes for å nå det ideelle formålet. Ordlyden allmenntilnyttige organisasjoner er definert av NARF (Norges Autoriserte regnskapsførings forening); «*For at en organisasjon skal kunne anses som allmenntilnyttig legges det vekt på at den arbeider for å ivareta allmenne samfunnsinteresser på tvers av særinteresser og at den er tilgjengelig for et bredt spekter av mennesker*»[4].

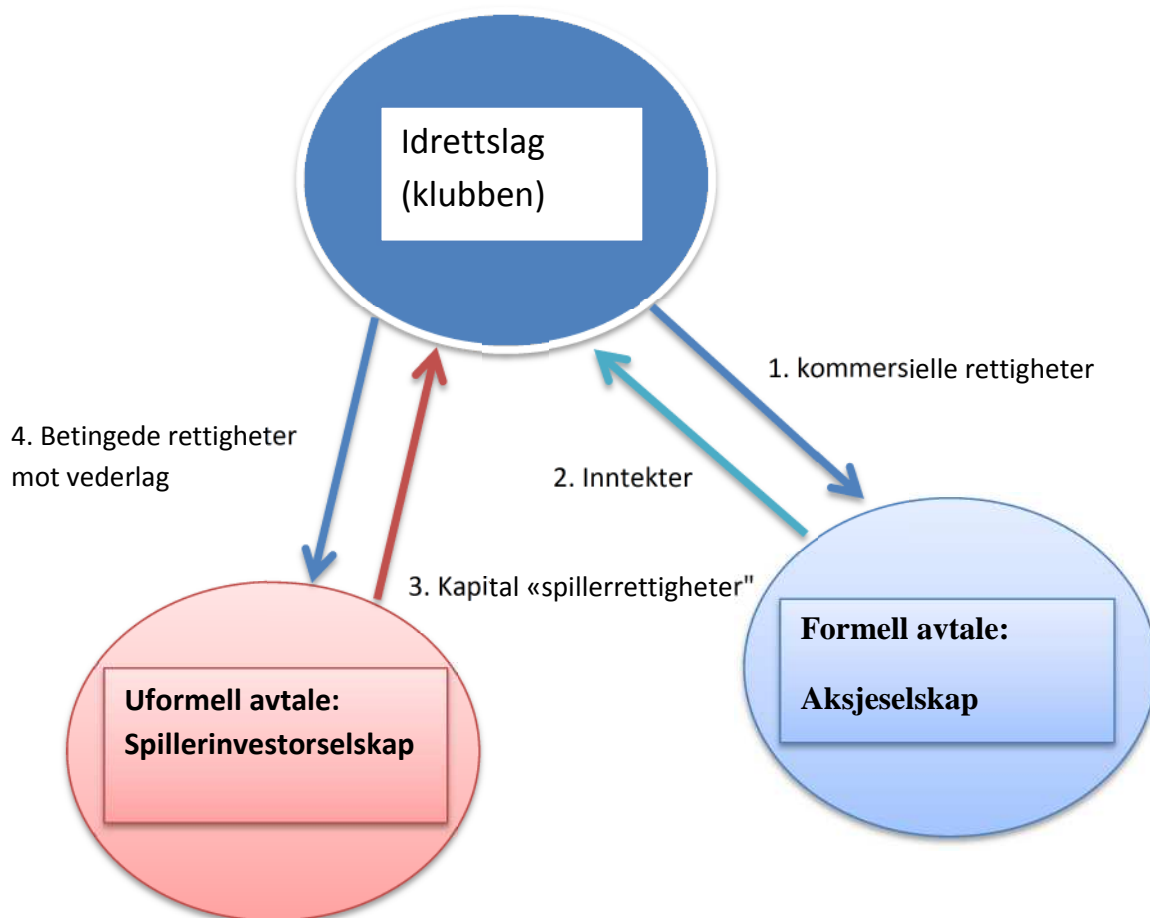
Fotballklubbenes eksistens baserer seg på en sammenslutning av personer med felles interesser og mål. I dag består ikke klubben bare av klubben, men også av ulike samarbeidende selskap. Organiseringsformen fikk tilnavnet dualmodellen og vokste frem på begynnelsen av 1990-tallet (Gammelsæter & Ohr, 2002). Formålet med modellen var å kunne gi klubben tilgang på ekstern kapital, samtidig som man skulle videreføre den kunnskapen og kulturen som eksisterer i klubben. Klubbens motiver for å inngå samarbeidsavtaler med samarbeidende aksjeselskap var at sportslig suksess skulle sikres gjennom en tryggere økonomisk plattform. Dette kunne de gjøre ved å overføre den økonomiske risikoen til aksjeselskapet og dens eiere (Gammelsæter & Ohr, 2002).

Samarbeidende aksjeselskap er etablert for å drifte klubbens kommersielle rettigheter, i henhold til NFFs-lov kapittel 14, (vedlegg 1). Samarbeidsavtalene er også hjemlet i NIFs lov, (Norges Idrettsforbund) kapittel 13. Kapitlet beskriver avtalens innhold og retningslinjer for samarbeidende selskaps mulighet til å overta hele eller deler av den kommersielle

virksomheten til idrettslaget. Denne typen avtaler vil gjelde i de tilfeller idrettslaget har overført hele eller deler av den kommersielle virksomhet for en avtalefestet periode.

Det som er spesielt med dualmodellen er at klubben og aksjeselskapet er to selvstendige juridiske enheter, hvor regulering av plikter og oppgaver er regulert i egen avtale. Det samarbeidende aksjeselskapet er styrt etter aksjelovens bestemmelser, klubben er derimot styrt etter idrettens egne lover og retningslinjer, (vedlegg 1). Dualmodellen blir sett på som norsk fotballs overgang fra ideell til kommersiell organisering, som er en konsekvens av strengere lisenskrav NFF introduserte på 1990-tallet. I tiden etter introduksjonen av dualmodellen ble det også vanlig med ekstern finansiering utenfor de formelle avtalene, også kjent som investorfenomenet (Gammelsæter & Ohr, 2002). Denne formen for selskap er blitt stadig mer vanlig blant Tippeligaklubbene, flere utenforstående aksjeselskap har i dag finansiert bruksretten til spillerne. Men også andre selskap med tilknytning til de kommersielle rettighetene kan unngå konsolidering, dersom de er unntatt konsolideringsplikten på annen måte etter NFFs retningslinjer, (vedlegg 3).

Figur 2: Kommersielle rettigheter

1) Fotballklubbene har mulighet til å overføre markedsrettigheter og eventuelle andre kommersielle rettigheter til aksjeselskapet mot et vederlag. Innholdet i avtalene kan variere, men kan blant annet bestå av overføring av rettigheter tilknyttet inntekter fra sponsorer, inntekter generert gjennom tv- og medierettigheter, reklame, salg og lisensiering av sportsutstyr, inntekter fra «spillerrettigheter» eller inntekter fra hjemme- eller bortekampene [5].

Idrettslagene i Norge har et krav om å være frittstående og selveiende, derfor vil enkelte inntekter forbeholdt foreningen ikke kunne overføres til aksjeselskapet, (vedlegg 1). Inntektene som ikke kan selges ut av klubben kan typisk være; medlemskontingenter, offentlige tilskudd, lotterivirksomhet eller gaver. Idrettslaget har heller ikke mulighet til å overføre rettigheter eller beslutningsmyndighet relatert til idrettslagets sportslige satsning. Dette kommer frem gjennom NIFs lov §13-4 (2); *hvor det blant annet heter at idrettslaget skal «beholde alle de inntekter idrettslaget oppebærer som er knyttet til idrettslagets medlemskap i NIF».*

2) Vederlaget idrettslaget mottar for å overføre de kommersielle rettighetene til aksjeselskapet, vil kunne brukes til å dekke kostnader i forbindelse med den sportslige satsingen. Dette kan være til finansiering av spillere og andre driftskostnader i forbindelse av toppfotballen [5]. Begrunnelsen for «outsourcing» av de kommersielle rettighetene ligger i behovet for å profesjonalisere markedsarbeidet. Klubben kan derfor fokusere bedre på den sportslige delen av driften.

3) Investorselskap gir en ytelse i form av kapital til klubben, som vederlag mottar investorselskapet en rett til et fremtidig økonomisk vederlag for «spillerrettighetene». Hvem som kjøper rettighetene fra klubben kan variere. Det kan både være et samarbeidende selskap (formell avtale) eller eksternt investorselskap (uformell avtale) som kjøper spillerrettighetene fra klubben, eller en kombinasjon hvor begge parter kjøper andeler i spillerne, (vedlegg 4) Dersom det er et formelt tilknyttet selskap som kjøper «spillerrettighetene», vil fortsatt eiendelen eksistere i det konsoliderte regnskapet. Kjøper derimot et uformelt samarbeidende selskap rettighetene, vil driftskostnader kunne føres ut av klubben, (vedlegg 3 og 4).

4) Det økonomiske vederlaget investorselskapet mottar er betinget av eksterne faktorer som verken investorselskap eller samarbeidende aksjeselskap har juridisk kontroll over:

- Det forutsetter at spilleren de har kjøpt rettighetene til, blir solgt videre til en annen klubb innenfor den perioden de har kjøpt rettighetene. Det vil med andre ord bety at fotballspilleren må prestere bra og bli et attraktivt objekt for andre klubber.
- For at aksjeselskapene skal sitte igjen med profitt, må i tillegg vederlaget de får solgt spilleren for være høyere enn verdien de betalte for rettigheten.
- Fotballklubben må videre ha et ønske om å selge spilleren, siden de besitter arbeidsavtalen og har den juridiske kontrollen på spilleren.
- I tillegg må spilleren ha et ønske om å bytte klubb. Han sitter på en avtalefestet arbeidskontrakt i en periode hvor han selv bestemmer om han ønsker å fortsette ut kontraktstiden.

2.2 «Konkurransetilsynet»

I likhet med annen form for næringsliv blir konkurransestrukturen i Tippeligaen utsatt for endring av rammebetingelser. Avgjørelser tatt av «Union of European Football Associations» heretter UEFA, og NFF vil påvirke Tippeligaklubbenes rammebetingelser. Mekanismen fungerer slik at UEFA utvikler vilkårene for deltagelse på internasjonalt nivå, NFF må deretter harmonisere reglene på nasjonalt nivå, (vedlegg 1). På den måten kan norske klubber være konkurransedyktige og tilfredsstille de kriteriene som stilles internasjonalt for å kunne delta i europeiske cuper i regi av UEFA.

UEFA

UEFA er det øverste organet i europeisk klubbefotball og ble stiftet i 1954. Begrepet «fair play» er fundamentet for UEFA. «Fair play» beskriver alle de verdiene man ønsker å formidle ut til klubbene, spillere, ledere og andre som involverer seg i idretten. Verdier angående hvordan man behandler og omgås andre mennesker skal stå sterkt i både topp- og breddefotballen [6]. De forventninger som stilles til dagens toppklubber fra alle med direkte eller indirekte tilknytning til klubben gjør driften stadig mer krevende. UEFA har utarbeidet kvalitetsstandarder slik at klubbene kan tilpasse seg disse forventningene. Medlemslandene har derfor følgende kvalitetsstandarder å forholde seg til [7]:

- Sport
- Infrastruktur
- Personell/administrasjon
- Lov/reglement
- Økonomi

I denne utredningen vil de økonomiske kvalitetskravene være mest relevant, det er de som avgjør om klubben får UEFA-lisens og dermed retten til å delta i europeiske turneringer om de er kvalifisert gjennom nasjonalt seriespill. De sentrale kravene i den forbindelse er [8]:

- Positiv egenkapital.
- Rapportere den finansielle informasjonen som en samlet enhet.
- Ingen forfalte betalingsforpliktelser overfor ansatte eller skattemyndigheter.
- Ingen forfalte overgangsforpliktelser.
- Plikt til å melde om større finansielle endringer.
- Financial Fair Play (FFP).

UEFAs nye regler om økonomisk fair play (FFP) trer i kraft fra 2013-2014 sesongen. Utgangspunktet for lisens blir beregnet ut for det økonomiske resultatet fra 2011-2012 og 2012-2013 sesongen. Klubben skal etter UEFAs prinsipper ikke kunne gå med mer enn 45 millioner euro i underskudd til sammen de siste to årene. I de påfølgende årene ønsker man en enda strengere underskuddsgrense, som innebærer en «gå i null» regel[8]. Systemet skal oppnå at klubbene konkurrer under de samme økonomiske rammebetingelsene. Det skal oppfordres til langsiktige investeringer og utvikling av egne talenter. På den måten skal klubbene bli økonomisk bærekraftige, og kun sportslige inntekter regnes med. Det innebærer blant annet tv-inntekter, sponsorinntekter, billettinntekter og salg av effekter. Formålet med FFP er å hindre overforbruk av penger i bransjen og på den måten kunne regulere overgangsmarkedet og lønningene på en effektiv måte. Vilkårene er utviklet for å beskytte europeiske fotballs interesser [8].

Flere eksperter har ytret skepsis til innføringen av FFP, og om UEFA faktisk vil straffe de store internasjonale aktørene som bryter regelverket. Kritikken har dreid seg om at regelverket er for svakt definert og at det faktisk kan kunne føre til «financial unfair play». Eksperter er bekymret for at de store «ulvene» vil bruke tilgjengelige ressurser til å finne smutthull i regelverket, noe som igjen kan føre til at forskjellene mellom klubbene blir enda større [9].

NFF

NFF er Norges øverste fotballorgan, stiftet den 30. April 1902, og er det største særrettsforbundet i Norge. *Deres visjon er; «Fotballglede, muligheter og utfordringer for alle»* [10]. De sentrale oppgavene til NFF er forvaltningen og organiseringen av den grunnleggende konkurransestructuren i norsk fotball. NFF jobber for å beskytte fotballenes

identitet, samt rettigheter for de involverte parter. Konkurransstrukturen må derfor harmoniseres med UEFAs verdigrunnlag «fair play». Målet med økonomisk «fair play» er definert i NFFs økonomiske retningslinjer[11]:

- Sikre kontinuiteten for de konkurransene som lisensene utstedes for
- Øke klubbens finansielle gjennomsiktighet og troverdighet
- Kontrollere økonomisk «fair play» i de konkurranser det lisensieres for
- Legge tilstrekkelig vekt på å beskytte kreditorer
- Forbedre klubbens økonomiske situasjon

Figur 3: Harmonisering «fair play»

Klubbene som deltar i Tippeligaen (norsk eliteserie) og Adeccoligaen (nest øverste nivå) må ha norsk klubblisens for å kunne delta. Klubblisens får alle klubber som tilfredsstillers kvalitetskravene utarbeidet av NFF. I den norske lisensieringen har man det finansielle oppfølgingssystemet (FOS), som harmoniserer med prinsippene fra UEFAs Financial Fair Play (FFP). De norske klubbene skal utarbeide den finansielle rapporteringen av den samlede virksomheten etter NFFs økonomiske kriterier [11]. Lisensieringen etter FOS baserer seg på rapportering av den samlede økonomiske virksomheten innenfor to intervaller i løpet av året.

Figur 4: Lisensrapportering

Mekanismen i rapporteringen fungerer som et poengsystem, med de økonomiske nøkkeltallene som grunnlag. De økonomiske parameterne skal gi NFF indikasjoner på klubbens evne til langsiktig, sunn økonomi. Nøkkeltallene NFF bruker for å vurdere klubbene, er beskrevet i de økonomiske lisenskriteriene til NFF[11]:

Tabell 1: Lisensierte nøkkeltall

Måleparametere	Poeng	Faktor	Måler
1) Totalkapitalrentabilitet	16	0 til 20%	Resultat/Finansiell
2) Resultat før skatt	16	0 til 6%	Resultat
3) Resultat før skatt 2 år	16	0 til 6%	Resultat
4) Personal kostnader	16	-55% til 80%	Resultat
5) Arbeidskapitalprosent	40	-30% til 25%	Finansiell/Resultat
6) Likviditetsgrad 1	40	-10 til 40%	Finansiell
7) Egenkapitalandel	90	-30 til 30%	Finansiell
8) Disiplin	6	(-4) til 0	Budsjett
Max	240		Finansielle

Ut fra de økonomiske nøkkeltallene kan man se de finansielle måltallene har stor overvekt ved vurderingen av klubbens økonomi. Der rene finansielle nøkkeltallene utgjør 130 poeng. Direkte resultatet av driften utgjør bare 48 poeng. Totalkapitalrentabiliteten og arbeidskapitalprosenten er avhengig av begge faktorer.

Totalkapitalrentabiliteten viser den totale avkastningen på den kapitalen som er bundet i klubben. Målet for denne variabelen er at den burde være høyere enn gjeldsrenten etter NFFs betraktninger [11].

$$1) \text{Totalkapitalrentabiliteten: } \frac{\text{Driftsresultat} + \text{Finansinntekter}}{(\text{Eiendeler IB} + \text{Eiendeler UB})/2}$$

Resultatet før skatt er et mål på lønnsomheten før skatt i forhold til omsetningen. Med andre ord hvor mye klubben får igjen per omsatte krone. Her ønsker man å oppnå høyest mulig positiv score.

$$2) \text{ Resultat før skatt: } \frac{\text{Resultat før skatt}}{\text{Sum inntekter}}$$

Resultat for skatt de to siste år er identisk med parameter 2, men her vurderer man de siste to år samlet. Dette for å kunne måle store endringer fra år til år.

3) Resultat før skatt 2 år: $\frac{\text{Resultat før skatt år 1} + \text{Resultat før skatt år 2}}{\text{Sum inntekter år 1} + \text{Sum inntekter år 2}}$

Personalkostnader ønsker man ikke skal overstige 50% av omsetningen fratrukket eventuelle inntekter fra spillersalg. Parameteret er begrunnet i den årlige rapporten produsert av Deloitte & Touche som årlig produserer en vurdering av Engelsk fotball. Klubber som har personalkostnader over 2/3 av inntektene vil ikke kunne opprettholde en bærekraftig økonomi over tid. Denne indikatoren burde altså være under 50% etter NFFs veiledning [11].

4) Personalkostnader: $\frac{\text{Personalkostnader}}{\text{Sum inntekter - overgangsinntekter}}$

Arbeidskapital i % av omsetningen indikerer graden av likviditet klubben har i forhold til generert inntekt. Denne kan variere fra klubb til klubb avhengig av organisering og derfor har NFF satt denne relativt lavt i forhold til vanlige bedriftsøkonomisk teori [11].

5) Arbeidskapital $\frac{\text{Arbeidskapital}}{\text{Sum inntekter}}$

Likviditetsgrad 1 indikerer klubbens evne til å betale løpende forpliktelser etter vært som de forfaller. Ut i fra bedriftsøkonomisk teori bør dette tallet minst være 2 [11].

6) Likviditetsgrad 1 $\frac{\text{Sum omløpsmidler}}{\text{Sum kortsiktige gjeld}}$

Egenkapitalandelen indikerer klubbens soliditet. Soliditet innebærer hvor stor andel av eiendelene som er finansiert med innskutte og opptjente midler. Det gir det mål på hvor mye man kan tape før kreditorenes penger står i fare for å gå tapt. Nøkkeltallet beskriver om det er samsvar mellom anskaffelse og anvendelse av kapital. Norsk næringslivspraksis på parameteret er 10-25% [11].

7) Busjettdisiplin: Differansen på variablene resultat-budsjett

Budsjettdisiplin er et mål på hvordan klubben klarer seg i forhold til budsjettprognosene innlevert til NFF. Indikatoren måles over en periode på fire år.

Basert på poengscoren hver enkelt klubb oppnår i FOS blir klubbene plassert i ulike kategorier. Poengsystemet i FOS er delt inn i tre kategorier [11]:

Figur 5: FOS kategorier

De klubbene som havner i den laveste kategori som er under 65 poeng, vil måtte utarbeide en handlingsplan i samarbeid med NFF. Det fører til restriksjoner i form at klubben ikke vil kunne påta seg ytterligere kostnader til spillerkjøp eller ansettelse. Handlingsplanene vil bestå av ulike tidsfrister og delmål som må oppnås, og brudd på handlingsplanen kan føre til poengtrekk og tilbakekalling av lisens [11].

2.3 Fotball sammenlignet med tradisjonell næring

Man har de siste årene sett en klar tendens til at idrett og spesielt fotball har fått likhetstrekk med hvordan næringslivet driver «business». Bransjen er utvilsomt blitt et underholdningsprodukt utover det som kjennetegnet idrettsforeningers tradisjon. Mer kapital og profesjonalisering i bransjen, gjør at man trekker paralleller mot tradisjonelt næringsliv. Med tradisjonelt næringsliv menes bedrifter som søker profittmaksimum ved å utnytte sine ressurser mest mulig effektivt. Fotballen som næringsliv har derimot noen særtrekk som skiller seg fra den tradisjonelle definisjonen av næringsliv (Gammelsæter & Ohr, 2002).

- Fotball består både av tradisjonell business og frivillig arbeid.
- Det eksisterer et avhengighetsforhold mellom klubbene.
- Resultatmåling med sterk medieeksponering
- Det er bare ett lag som vinner
- Bransjen er utsatt for stadige endringer i rammebetingelser

På 1990- tallet begynte norske toppklubber å skille ut driften i eksterne selskap.

Toppklubbene i Norge består ikke lenger bare av «klubben», men også «hjelpeselskaper». Disse selskapene har ulike formål, men deres eksistens baserer seg i utgangspunktet på å

fremme de sportslige målene i klubben. Fotballklubbene har gjennomført en hårfingrensedragning mellom det ideelle formål, business og frivillig arbeid (Gammelsæter & Ohr, 2002).

Bransjens avhengighet av ekstern finansiering vil også kunne føre til en kamp om makten i klubben, i den forstand at det er vanlig at aksjonærer stiller krav til avkastning på den investerte kapitalen. Idrettens regler og retningslinjer tilsier at en slik maktoverdragelse ikke skal finne sted, (vedlegg 1). Selv om klubbene juridisk fortsatt skal være uavhengig av investorene vil det kunne bli vanskelig å skille rollene. Interne stridigheter og maktkamper i klubbene er et problem som tidligere har vært diskutert i media «*Per Berg har også tidligere krevd store endringer i Lillestrøm. – Klubben brakk nesten nakken sist gang han var inne med penger, sier supporterleder Morten Galåsen*» [12]. Det vil være naivt å tro at investorer kun bidrar med «gaver» til klubben uten noen form for tilbakebetaling. Fotball er ikke den bransjen man statistisk sett investerer i for å generere profitt, men ønske om makt og innflytelse vil for mange kunne være et dominerende motiv (Gammelsæter, 2010).

Problematikken kan oppstå hvis identiteten til ideelle organisasjoner viskes ut ved at bransjen eksponeres for interessenter uten tilhørighet og kulturelle verdier. Man har sett tendenser til dette i den internasjonale fotballen, hvor det i enkelte land er lov å organisere seg som rene aksjeselskap som er uavhengig av foreningen og frivillig aktivitet. Bransjen er avhengig av å bevare sin identitet for å opprettholde sitt underholdningsprodukt og formål (Gammelsæter & Ohr, 2002).

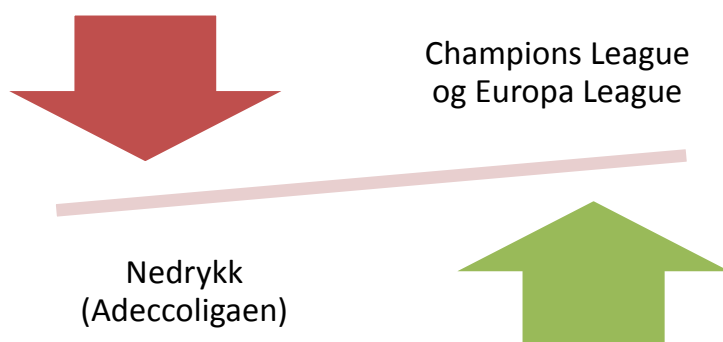
Fotballklubber som underholdningsprodukt er avhengig av hverandre i langt større grad enn tradisjonelt næringsliv. Selv om man også i tradisjonelt næringsliv vil kunne dra fordeler av konkurranse for å utvikle seg, vil man ikke i samme grad være avhengig å ha konkurrenter på samme nivå. For at underholdningsproduktet Tippeligaen skal utvikles, er man avhengig uforutsigbarhet og spenning (Gammelsæter & Ohr, 2002). I likhet med tradisjonelt næringsliv vil monopol bety at enkelte aktører opererer uten konkurranse. Slike monopoltilstander kan være et faktum i Tippeligaen eller internasjonal fotball, hvis forskjellen mellom klubbene blir for store. Karl Marx uttalte i sin tid at «*monopoltilstander fører til velferdstap*» (Amdam, med f, 2005, side 150). Oppstår monopoltilstander mellom klubbene vil «grasrota» miste interessen. Er det monopoltilstander man i dag ser tendenser til i klubber som Real Madrid, Paris, Chelsea eller Manchester City i henholdsvis Spania, Frankrike og England? Ikke alle er

like entusiastiske over utviklingen; «*Dette går til helvete, fotballen må våkne opp før det er for sent*» [13].

Et annet karakteristisk trekk ved fotballen som næring er at klubbene er utsatt for ekstrem medieeksponering til enhver tid. Det er ikke uvanlig at klubbene spiller opp til 2-3 kamper i uken og prestasjonene blir vurdert kontinuerlig. Mer tradisjonelle næringer blir også prestasjonsmålt med jevne mellomrom, men i motsetning til fotballklubber blir de sjelden vurdert i det offentlige rom med i et slikt omfang. Bransjen er utsatt for en eksponering man vanskelig kan sammenligne med andre bransjer (Gammelsæter & Ohr, 2002).

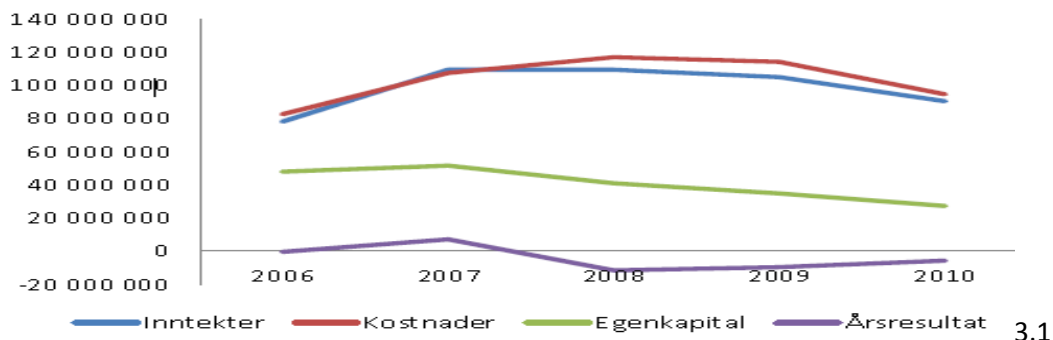
Bransjen har som annen profesjonell idrett en spesiell form for konkurransestruktur. Her vil det kun kåres en vinner, men mange tapere. Den klubben som oppnår flest poeng ved sesongslutt vinner «pokalen». Dette innebærer heder og ære, i tillegg til økonomisk belønning som legger grunnlaget for videre utvikling. Det er derimot flere lag som rykker ned til en lavere divisjon i seriesystemet. Det har over flere år vært manglende balanse mellom økonomi og sportslige ambisjoner for klubbene i den norske Tippeligaen (Gammelsæter & Ohr, 2002). «Alle» ønsker å ta steget opp, men det er ikke mulig i den konkurransestrukturen som eksisterer. Noe som også (Engebretsen & Holt) kom frem til ved studie av fotballklubbers økonomi; «*Problemet isolert sett er altså ikke at inntektene er for lave eller kostnadene er for høye, men mangelen på korrelasjon mellom de to*»(Engebretsen & Holt, 2012, side 94).

Figur 6: «Alle» ønsker å ta steget opp

I andre former for næringsliv vil man naturligvis også sitte igjen med vinnere og tapere, men her vil det være andre variabler som indikerer suksess eller fiasko. Det er ofte flere vinnere, som tradisjonelt har langsiktige målsetninger for sin drift. Fotballen derimot kjennetegnes ved at alle lagene velger å se oppover på tabellen, og ikke nedover (Gammelsæter & Ohr, 2002). Nettopp dette fenomenet gjør at ønsket om å vinne er større enn frykten for å tape.

Figur 7: Klubbregnskapets økonomiske utvikling i Tippeligaen 2006-2010 (Engebregtsen & Hoff, 2012)

Bransjen bærer preg av at man er ute etter å maksimere de kortsiktige sportslige prestasjonene (nytte) fremfor de langsiktige økonomiske (profitt)(Engebretsen & Holt, 2012). Fenomenet kan ha sammenheng med at sportslige prestasjoner kan forklares ut fra pengebruk; «75% av tabellplasseringen kan forklares ut fra økonomiske ressurser i følge fotballprofessor Arild Hervik»[15].

Ved lignende studier fant også (Gammelsæter & Ohr, 2002) en potensiell sammenheng mellom sportslige prestasjoner og spillerlønninger i perioden 1997-2000. De fant da en sammenheng på 77% mellom lønnskostnader og tabellplassering.

2.4 Fotballklubbens brukergrupper og deres informasjonsbehov

Årsregnskapets formål er i følge Langli; «å tilfredsstille de eksterne regnskapsbrukernes behov for relevant og nyttig informasjon om foretakets finansielle stilling» (Langli, 2010, side 79). Den internasjonale regnskapsstandarden IAS betraktning av formålet: “*The objective of general purpose financial statements is to provide information about the financial position, financial performance, and cash flows of an entity that is useful to a wide range of users in making economic decisions. To meet that objective, financial statements provide information about an entity's*” (IAS: 1.12).

Brukerne av regnskapet består av alle internt eller eksternt som har interesser av foretakets økonomiske stilling. Det utvikles interne regnskap som har kontrollformål, samt eksterne regnskap for omgivelsene. Internasjonale regnskapsstandarder synes å være mer fokusert på investorenes behov: «*As investors are providers of risk capital to the entity, the provision of financial statements that meet their need will also meet most of the needs of other users that financial statements can satisfy*» (IAS: 1.10). De norske standardene er mer moderert i betraktninger av hvilke av brukergruppene som skal hensyntas (Langli, 2010).

Figur 8: Fotballklubbens interessegrupper

NFF og UEFA vil være de viktigste interessegruppene for fotballklubbene, på grunn av at klubbens drift er betinget av deres vilkår. Det er de som tildeler lisens for å kunne delta i henholdsvis Tippeligaen og europeiske turneringer. Blant annet krever lisenshaver at klubben utarbeider egne regnskap ut over det tradisjonelle årsregnskapet, som inneholder særegne regnskapsregler og konsolideringsprinsipper [11]. Deres informasjonsbehov er stort og vil være mer detaljert enn det som er vanlig å presentere til allmennheten. Hovedformålet til NFF og UEFA er å skape et regelverk som sikrer bærekraftig økonomi og likebehandling av klubbene.

Sponsorer er en viktig inntektskilde for de som driver idrett, idrettens tradisjon baserer seg i stor grad på inntekt fra sponsorer. De involverte og potensielle sponsorene vil være opptatt av hvordan klubben forvalter midlene. Sløsing med kapitalen vil kunne skade forholdet til eksisterende eller fremtidige sponsorer.

De «gode hjelperne» innbetaler risikovillig kapital til fotballklubben, de vil derfor ha interesse av utviklingen i klubbens økonomi. Selv om investorer i norsk fotball ikke virker å være

drevet av motiver for økonomisk avkastning på den investerte kapitalen, vil de ha et ønske om at klubben drives bærekraftig (Gammelsæter, 2010).

Andre klubber i Tippeligaen vil ha interesse av å sammenligne inntekter og kostnader mot konkurrerende klubber, «benchmarking». Dette for å bedre kunne forvalte inntekter og kostnader og på en mest mulig effektiv måte i en næring som skiller seg fra tradisjonelt næringsliv.

Publikums interesse er et viktig element for alle klubbene. Den økonomiske utviklingen er derfor av stor allmenn interesse. På den måten kan tilhengerne forstå klubbens disponeringer og eventuelt manglende sportslige satsing.

Media vil kunne bruke den finansielle informasjonen til å analysere den økonomiske utviklingen, og derav stille kritiske spørsmål til klubben. Negative medieoppslag vil kunne ramme klubbens omdømme og skade fotballen generelt.

De ulike interessegruppene har mangfoldig informasjonsbehov. Utfordringen for klubben blir derfor å utforme et finansregnskap, med klubbens økonomiske stilling, inntjening og endring i finansiell stilling som er til nytte for et bredt utvalg av de viktigste interessentene (Kristoffersen, 2008).

Klubben er avhengig av disse interessegruppene for å nå sine mål, men interessegruppens mål kan stå i konflikt med hverandre. Styrkeforholdet mellom de ulike aktørene vil påvirke hvordan verdiskapningen blir fordelt i klubben. Informasjonen som formidles i regnskapet vil direkte eller indirekte kunne være med å påvirke lønnskostnadene, overgangspriser eller annen ressursbruk. Regnskapsprodusenten kan derfor ha insentiver til å manipulere regnskapet, og på den måten fremstille et ønsket bilde av den økonomiske virkeligheten (Kristoffersen, 2009).

Regnskapsmanipulasjon kan forekomme når regnskapsloven er fleksibel, eller fordi regnskapsprodusentene er innsidere (Langli, 2010). Finansdepartementet tolker regnskapsmanipulasjon som tilsiktede handlinger og anses å være «misligheter» (NOU:2008:16, punkt 2.2.1). Det innebærer tilsiktede handlinger som direkte eller indirekte medfører feil i presentasjon av regnskapet. Skillet mellom regnskapsmanipulasjon og regnskapsmessig tilpasning er ikke alltid like lett å bedømme (NOU:2008:16).

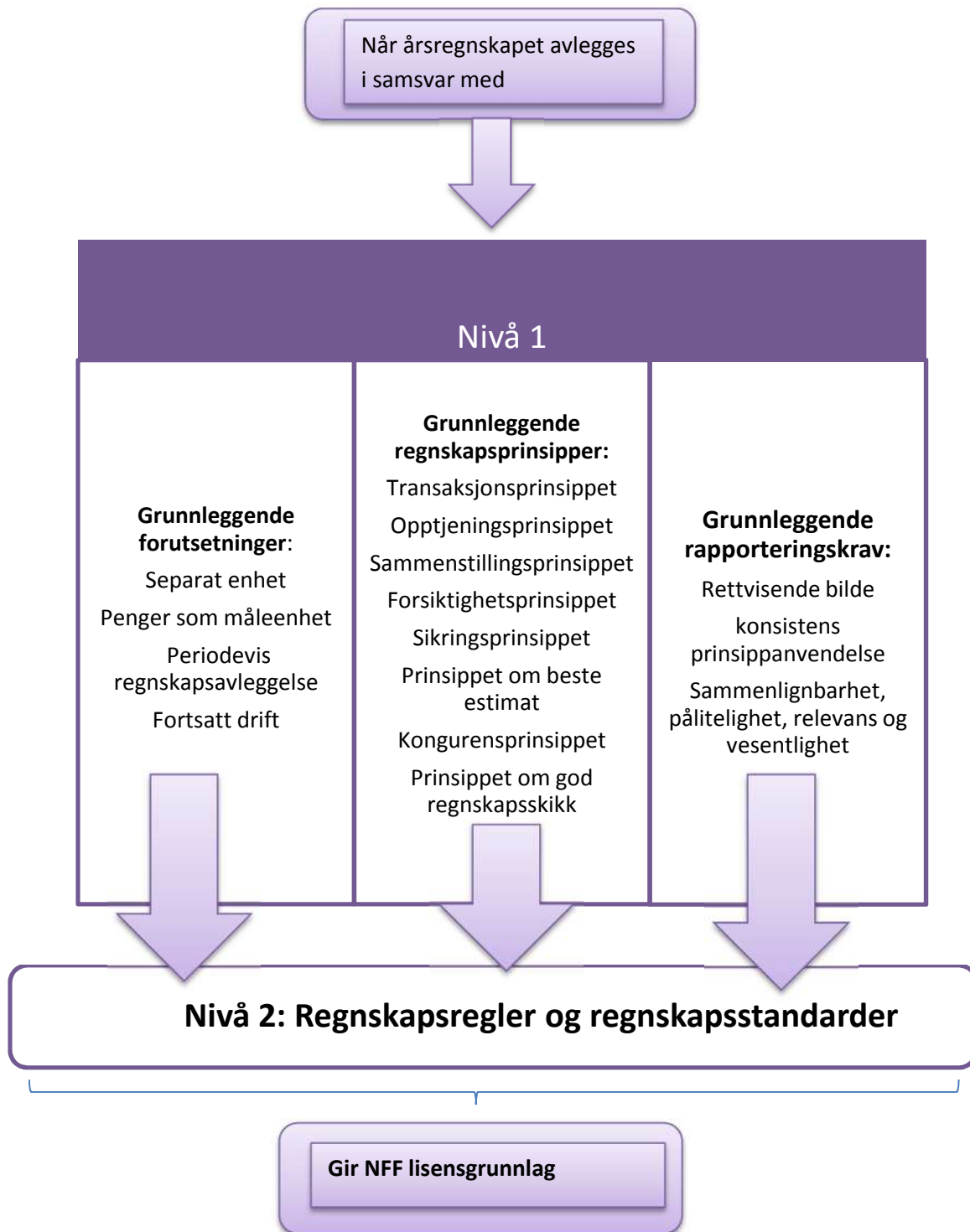
Fotballbransjens regnskapsprodusenter må utføre skjønnsmessige vurderinger og estimeringer for å kunne rapportere den økonomiske situasjonen. Det er utarbeidet et skille for hva som er å betrakte som regnskapsmessig tilpasning innenfor skjønnsmessig standard i god regnskapsskikk og regnskapsmessig tilpasning som overskrider standarden. I regnskapsteorien er denne grensen beskrevet slik: «Påvirkning av regnskapet gjennom metoder for regnskapsføring som i utgangspunktet ligger innenfor rammen av god regnskapsskikk, men der det rapporterte resultatet er mindre i samsvar med beste estimat på «korrekt» regnskapsbasert resultat» (NOU:2008:16, punkt 2.2.1). Dette vil i utgangspunktet ikke anses som regnskapsmanipulasjon, men i de tilfeller hvor regnskapsinformasjonen blir misvisende eller direkte uriktig vil det være regnskapsmanipulasjon (NOU:2008:16, punkt 2.2.1).

2.5 Finansregnskapets kvalitetskrav

«Regnskapets formål er å gi brukerne av regnskapet informasjon som kan være til nytte når de skal foreta økonomiske beslutninger» (NOU:1995:30, punkt:2.1.2). For å kunne gi brukerne beslutningsgrunnlag har man i Norge utarbeidet et allment kjent fundament for å gi relevant og nyttig informasjon til brukerne.

I den norske regnskapsloven åpnes det for ulike måter å måle inntekter, kostnader, eiendeler og gjeld på. På grunn av regnskapslovens allsidighet vil resultat og balanse kunne påvirkes av den enkeltes vurderinger. Den norske modellen er kjent som en transaksjonsbasert historisk – kost modell, også kjent som GRS-fundamentet (Langli, 2010). Benevnelsen transaksjonsbasert historisk-kost har sammenheng med at bokføringen skal skje på grunnlag av transaksjoner. Modellens primære fokus er sammenstilling av inntekter og kostnader for på den måten å kunne måle resultatet for perioden (NOU:1995:30). Rammeverket er utviklet med hensyn til at flest mulig interessegrupper skal få nytte av den rapporterte økonomiske informasjonen. I følge Langli kan reglene for hvordan årsregnskapet utarbeides uttrykkes ved bruk av to nivåer (Langli, 2010, side 79).

Figur 9: Fundamentet og regnskapsregler/standarder (Langli, 2010, side79)

Utgangspunktet for norske rammeverket er de grunnleggende regnskapsprinsippene, som er definert i nivå 1. Dette er metoder som skal gi en veiledning for måling av inntekter, kostnader og sammenstilling av resultat og balanse (Hundeide, 2011). De fleste av disse prinsippene er nedfelt i den norske regnskapslovens kapittel 4, og er stort sett de samme internasjonalt. Formålet med dette rammeverket er å etablere ensartede og allmenngyldige

krav til regnskapsrapporteringen. Med utgangspunkt i rammeverket og logikk skal man kunne løse enhver regnskapsmessig problemstilling som måtte oppstå (Langli, 2010).

Trinn to inneholder de konkrete regnskapsreglene og regnskapsstandardene. Disse reglene gir detaljerte beskrivelser av hvordan bedriftens regnskapspraksis skal være. Det må brukes skjønn i de tilfeller hvor loven ikke direkte regulerer en regnskapsmessig løsning (NOU:1995:30). Den norske regnskapsloven er bare en rammelov, man må derfor ta i bruk regnskapsstandarder og uttalelser fra Norsk Regnskapsstiftelse på de områder loven ikke er klart definert. Standardene og uttalelsene er også kjent gjennom begrepet «god regnskapsskikk». *«God regnskapsskikk er et dynamisk begrep, som tillater praksis å utvikle seg når økonomiske forhold endres, og foretakene foretar nye typer av transaksjoner eller står over for nye hendelser som skal regnskapsføres. Rammelovgivning i stedet for detaljerte regler gir rom for utøvelse av profesjonell bedømming. Regnskapslovgivningen bygger imidlertid på en samling av grunnleggende regnskapsprinsipper, som også delvis er kommet til uttrykk i noen av lovreglene. Disse grunnleggende prinsippene kan betraktes som et implisitt konseptuelt rammeverk, som god regnskapsskikk må bygge på. God regnskapsskikk betyr derfor samsvar med rammelovgivning og grunnleggende regnskapsprinsipper, samt almen aksept i praksis»* (NOU:2003,punkt: 2.8.2.1). Det norske regnskapssystemets oppbygning gjør at målereglerne for eiendeler og gjeld i rskl. kapittel 4, må ses i sammenheng med regnskapsprinsippene i rskl. kapittel 5 og god regnskapsskikk for å kunne utlede god regnskapsinformasjon.

For å kunne vurdere regnskapsinformasjonen må en del forutsetninger være tilstede:

Grunnleggende forutsetninger

Bedriften som en separat enhet innebærer at bedriften må kunne måles som en isolert enhet, eventuelt hele konsernet hvis det er formålet med målingen. Alle transaksjoner som gjelder den regnskapspliktige enheten skal regnskapsføres, og alle transaksjoner som ikke gjelder den regnskapspliktige enheten skal holdes utenfor regnskapet (Langli, 2010).

Penger som måleenhet vil være en forutsetning for å kunne mål bedriftens lønnsomhet og finansielle stilling. Det betyr at de økonomiske resultatene må fremstilles i kroner og ikke andre måleenheter (Langli, 2010).

Dette fremgår også etter bestemmelsene i rskl. §3-4; *«årsregnskapet skal fremstilles i norske kroner, euro eller den valuta virksomheten er knyttet til»*.

Periodevis regnskapsavleggelse innebærer at bedriften med jevne mellomrom må avlegge informasjon om bedriftens finansielle stilling. Det innebærer blant annet at bedriftens finansielle informasjon deles inn i faste perioder, med påfølgende avleggelse og rapportering. Regnskapsåret er fastsatt i rskl. § 1-7; «12 måneders regnskapsperiode som følger kalenderåret». Det er mulig å avvike kalenderåret dersom en annen oppdeling gir en bedre fremstilling av årsregnskapet (Langli, 2010).

«Fortsatt drift» innebærer at man tar utgangspunkt i at bedriften skal drives videre på ubestemt tid. Det vil være en nødvendig forutsetning for analytikerne skal kunne tolke prinsippavendelsen i regnskapet. Tidshorisonen for vurderingen av eiendeler og gjelde vil endres om ikke fortsatt drift er et faktum. Begrepet fremkommer også av rskl. § 4-5; «årsregnskapet skal utarbeides under forutsetning om fortsatt drift så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet». Dersom det er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet skal eiendeler og gjeld vurderes til virkelig verdi (Kristoffersen, 2008).

De grunnleggende rapporteringskravene:

Rettvisende bilde

Rettvisende bilde innebærer; « at årsregnskapet skal gi et rettvisende bilde av den regnskapspliktiges og konsernets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat», jf. rskl. §3-2a. Kravet har fokus på finansregnskapet som en helhet og er et overordnet krav til den informasjonen som blir formidlet, hvilke prinsipper og konkrete regnskapsregler som skal benyttes er avhengig av brukerne av den finansielle informasjonen. Virksomheten er selv ansvarlig for å undersøke at den informasjon som blir gitt, er tilpasset de ulike interessentenes behov (Kristoffersen, 2008). På den måten vil på mange måter begrepet være et brukerorientert prinsipp. Begrepet kan og skal fravikes i den grad de spesifikke reglene i regnskapslovens og dens prinsipper ikke gir et korrekt bilde av driften (Hundeide, 2008). I den grad en annen løsning gir et bedre bilde av den rapporterte økonomiske situasjonen kan altså andre løsninger tillates med hensyn til «god regnskapsskikk». Brukernes behov for relevant og pålitelig informasjon er vesentlig for å fremstille et rettvisende bilde.

Konsistent prinsippanvendelse

Konsistent prinsippanvendelse er det andre overordnede kvalitetskravet til regnskapet. Dette er en nødvendig forutsetning for å kunne sammenligne den rapporterte økonomiske informasjonen (Hundeide, 2011). For at informasjonen skal kunne være sammenlignbar kreves det at de samme prinsipper og blir brukt fra år til år. Det gjelder både den spesifikke klassifisering og tilhørende målemetoder. Dette for å kunne sammenligne historisk regnskapsinformasjon internt, men også mot konkurrenter i bransjen. Kravet vil være vesentlig i den grad regnskapet skal kunne gi bedriften grunnlag for lønnsomhetsberegninger. Begrepet er for øvrig definert i rskl.§4-4, «årsregnskapet skal utarbeides etter ensartede prinsipper, som skal anvendes konsistent over tid». Det norske rammeverket er dynamisk i den betydning at man har valgfrihet, valgfriheten har også økt med tiden. Man får stadig mer tilpasning mot det internasjonale rammeverket IFRS også i Norge (Langli, 2010). Valgfriheten reduserer mulighetene for sammenligning av transaksjoner.

Pålitelighet

Pålitelighet vil i denne sammenheng bety i hvilken grad brukerne av regnskapet har tillit til den presenterte informasjonen. Informasjonen er pålitelig i den grad den er utarbeidet etter regnskapslovens og god regnskapsskikk (Kristoffersen, 2008). Begrepet innebærer forøvrig at uavhengige personer skal komme frem til samme resultat, dersom de skal dokumentere den samme transaksjon og benytter ensartede prinsipper og målemetoder (Langli, 2010). Det stilles krav om objektivitet, samt dokumentasjon og etterfølgende måling, før en kan anse informasjonen som pålitelig (Langli, 2010).

Relevans

Informasjonen er relevant i den grad brukernes økonomiske beslutninger blir påvirket av informasjonen som presenteres (Kristoffersen, 2008). Det innebærer at all vesentlig informasjon som kan være til nytte for brukerne skal fremkomme av regnskapet. Usikre poster og transaksjoner skal opplyses om i note, om det ikke fremkommer av regnskapet (Langli, 2008). For at informasjonen skal kunne anses som relevant, kreves det også at informasjonen blir offentliggjort som fort som mulig etter avleggelsen. På den måten kan brukerne få tilgang på informasjon til riktig tid.

Forståelighet

For at informasjonen som presenteres ikke skal misforstås eller på annen måte tolkes feil, er det nødvendig at regnskapsprodusenten benytter et forståelig språk som en «vanlig» kompetent regnskapsbruker vil kunne forstå (Hundeide, 2011). Ved utarbeidelse av rapportene kreves det derfor at informasjonen presenteres i en slik form og struktur at den ikke kan misforstås etter vanlig praksis.

Vesentlighet

Vesentlighet i presentasjon av regnskapet innebærer at man må vurdere detaljgraden av rapporteringen. Fremstilles regnskapet med uvesentlig informasjon vil den vesentlige informasjon kunne bli undergravet (Kristoffersen, 2008). Kravet til vesentlighet vil også si at man ikke trenger å følge loven til punkt å prikke for de hendelser som ikke anses å ha noen informasjonsverdi (Langli, 2010).

Ved utarbeidelse av finansregnskapet vil disse metodene og teknikkene øke informasjonens nytteverdi. Det er som kjent brukerne av regnskapet som er det vesentligste hensyn ved utarbeidelsen av rapportene. Pålitelighet og relevans gjelder de enkelte postene i regnskapet, mens sammenlignbarhet og forståelighet gjelder helheten. Innenfor disse kvalitetskravene må regnskapsprodusentene forholde seg til to begrensninger. Det ene gjelder avveiningen av informasjonens nytteverdi mot kostnadene med å produsere informasjonen. Fremstilling av finansielle rapporter krever ressurser, og det er derfor viktig at kostnadene med å frembringe informasjon ikke overstiger nytten til brukerne (NOU 2003:23). I tillegg må man vurdere vesentligheten med rapporteringen. Informasjonen anses som vesentlig dersom den har innflytelse på regnskapsbrukernes beslutningsgrunnlag (Langli, 2010).

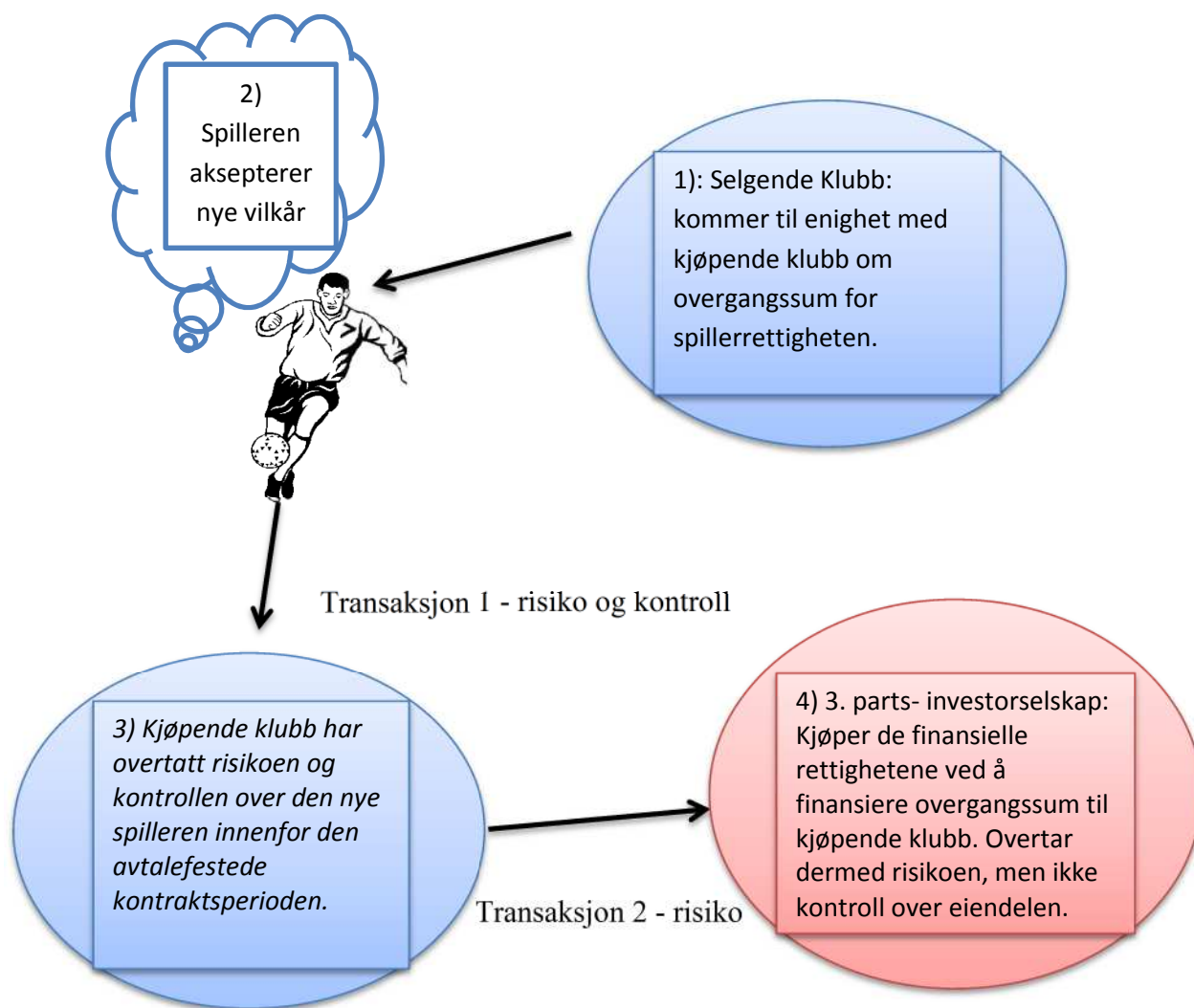
3. Regnskap og fotball

Hensikten med dette kapittelet er å koble fotballbransjens særtrekk opp mot de regnskapsmessige aspektene man kjenner fra regnskapsloven og dens rammeverk. Her vil det spesielt fokuseres på «spillerrettigheter», som er utgangspunkt for forskningsspørsmål 1.

3.1 Overgang av «spillerrettigheter» mellom klubbene – 3. parts investorselskap

Som kjent er det ikke uvanlig at eksterne selskap bidrar til finansieringen av spillere, illustrert i figur 2. Det vil derfor være interessant å se på transaksjonen opp mot regnskapsteorien.

Figur 10. Overdragelse av «spillerrettigheter»

1) Selgende klubb blir enig om overgangssum med kjøpende klubb. Selgende klubb mottar normalt penger som vederlag for salget av «spillerrettigheten», men vederlaget kan også bestå helt eller delvis av en byttehandel med «spillerrettigheter».

2) Arbeidstakeren (fotballspilleren) forhandler frem en avtale med ny klubb, innenfor en avtalefestet kontraktslengde. Kommer klubben og spilleren til enighet ved forhandlingene, er overgangen et faktum.

3) Kjøpende klubb overtar «spillerrettighetene», som vil være deres juridiske bruksrett innenfor den perioden som er forhandlet frem med spilleren.

4) 3. parts investorselskap finansierer overgangstransaksjonen mellom klubbene. Ytelsen klubben får er kapital, som vederlag har investorselskapet sikret seg betingede økonomiske rettigheter. Den potensielle videresalgretten er betinget av at klubben selger spilleren videre i den avtalefestede perioden.

Som man ser av overdragelsen vil dette være en komplisert transaksjon, risiko er overført men ikke kontroll. Den skiller seg ut fra tradisjonelle transaksjoner som vanligvis er salg mot vederlag. Den regnskapsmessige behandlingen vil være spesiell på grunn av at flere juridiske enheter er involvert i transaksjonen. NFF-loven § 14-2, begrenser investorselskapets juridiske eierskap i spilleren.

Når det gjelder den regnskapsmessige behandlingen av «spillerrettigheter» er klubbene underlagt de generelle reglene i regnskapsloven, men vil måtte forholde seg til enda strengere krav fra NFF [11]. Som kjent går «lex specialist» prinsipper foran alminnelig lov, klubben må dermed utarbeide regnskapspraksis etter NFFs retningslinjer. «Lex specialist» prinsippene er definert i de økonomiske retningslinjene til NFF [11; punkt: 1.1.2.3].

- *Det er kun kontraktssum fra den selgende klubb til den kjøpende klubb som kan aktiveres. Aktivert sum i regnskapet kan altså ikke inneholde agentonorar, «sign-on-fee» og lignende.*
- *Overgangssummen skal kapitaliseres som en immateriell eiendel og avskrives lineært over «spillerrettighetens» levetid. Men rettigheten kan maksimalt ha en regnskapsmessig levetid på fem år.*
- *Rettigheten kan aldri oppskrives, selv om klubben mener spillerens verdi har en markedsverdi som er høyere en balanseført.*
- *Egenutviklede spillere kan ikke kapitaliseres i regnskapet, kapitalisering av spillere gjelder kun for overgangssummer utløst mellom to klubber.*
- *Avskrivningen skal starte når den spillerregisteringen er godkjent for den kjøpende klubb.*

- *Spillerrettigheten skal vurderes til laveste av bokført verdi og virkelig verdi. Denne vurderingen skal gjøre ut fra skader, spilletid osv. Denne målingen skal foretas årlig og individuelt for hver spiller.*

Disse reglene gjelder kun for klubben og ikke samarbeidende selskap. De forholder seg til regnskapslovens og dens rammeverk. Regnskapsmessig behandling vil derfor kunne praktisere ulikt. «Spillerrettigheter» fanges ikke direkte opp i regnskapsloven eller tilhørende standarder, det innebærer skjønnsmessige vurderinger og klassifikasjonsutfordringer.

3.2 Skatteetatens syn på overgangstransaksjonen

Transaksjonsprinsippet er definert i norsk regnskapslov, jf. rskl. §4-1, «*transaksjonen regnskapsføres til verdien av verdelaget på transaksjonstidspunktet*». En slik transaksjon vil bestå av en overdragelse og et vederlag. Transaksjonstidspunktet vil inntreffe når risiko og kontroll er overført fra en klubb til en annen og overgangen er godkjent av fotballforbundet (Hundeide, 2011). Overganger mellom norske klubber for profesjonelle spillere kan forekomme innenfor to perioder; 14.januar – 5.april og 15. Juli – 11. august etter bestemmelser fra NFF[15]. Innenfor disse to periodene har klubbene mulighet til å kjøpe og selge spillere fra hverandre.

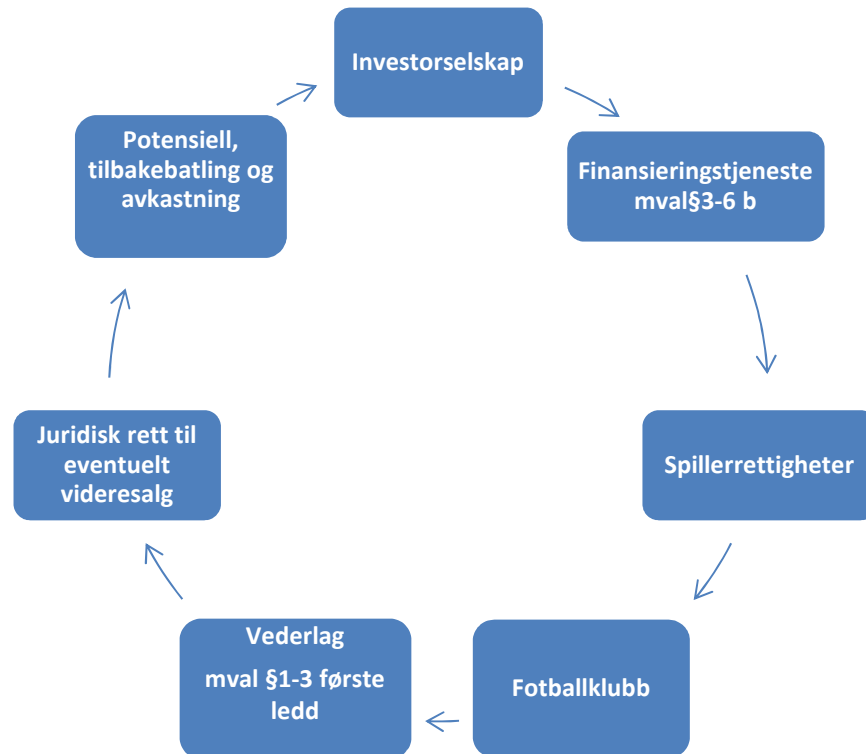
Skattedirektoratet har kommet med en uttalelse i forbindelse med transaksjonen mellom investorselskap og klubb; mval §3-6 – kjøp av fotballspillere ved hjelp av investorer. Innholdet i avtalen; «*Etter direktoratets syn yter investeringsselskapet en kredittytelse til klubben som faller inn under mval § 3 6 bokstav b). Tjenesten er levert mot vederlag, jf mval § 1-3 første ledd bokstav a). Riktignok fremstår så vel tilbakebetaling av hovedstol som retten til et mulig overskudd som høyst usikker. Avgjørende må likevel være at kontrakten mellom partene gir investeringsselskapet en klart definert juridisk rett til tilbakebetaling og avkastning av sin investering under gitte omstendigheter*» [16].

Det betingede økonomiske vederlaget anses ikke som en ytelse fra klubbens side, vederlag som inneholder rett til kampbilletter, vil derimot falle inn under avgiftspliktig omsetning. Selve tilførselen av likviditet faller utenfor mva-lovens virkeområde.

Klubbens motytelse til investorselskapet vil være en betinget rett, med stor grad av usikkerhet og tapsrisiko. Tapsrisikoen for investeringen vil ikke alene avgjøre om transaksjonen faller inn under avgiftspliktig virksomhet. Om det foreligger næringsvirksomhet må vurderes ut fra relevant praksis på området, avgjørende vil da være profesjonaliteten og omfanget av disse

investeringene. Investorselskap med hyppige investeringer i profesjonelle spillere, vil derfor anses å drive reell næringsvirksomhet [16].

Figur 11: Skatteetatens definisjon av transaksjonen

Alle spillere, trenere og sportslig støtteapparat relatert til toppfotballen skal i henhold til Norges Fotballforbunds regelverk være tilsatt i klubben, (vedlegg 1). Det vil si at Norges fotballforbund ikke tillater at investorene sitter med de juridiske rettighetene eller forhandlingsmakt. Klubben kan i prinsippet velge å selge når de vil og til hvilken pris de vil, uten at investorselskapet som har finansiert tjenesten kan påvirke forhandlingene. Hvorfor er det i dag blitt slik at eksterne aktører finansierer de viktigste eiendelene til en ideell organisasjon? Her er det i stor grad en kombinasjon av klubbens behov for inntekter og investorens entusiasme for klubben, og muligheten til innflytelse som ligger bak.

3.4 Regnskapsmessig drøfting av «Spillerrettigheter»

Egenskapene ved «spillerrettighetene», fotballklubber, samarbeidende selskap og investorselskap gjør den regnskapsmessige behandlingen kontroversiell. Her vil jeg redegjøre for ulike alternativer og synspunkter på hvordan disse rettighetene kan være regnskapsført etter de kravene som stilles i samsvar med IFRS, deretter sammenligne med behandlingen under det norske rammeverket. IFRS står for «International Financial Reporting Standard», mens GRS er en forkortelse for det norske uttrykket «god regnskapsskikk» (Hundeide, 2011). Jeg ønsker å betrakte begge standardene på bakgrunn av at temaet er interessant for fremtidig forskning internasjonalt. Internasjonalt er enkelte fotballklubber børsnoterte. Det kan også tenkes at norske klubber ønsker benytte seg av forenklet IFRS eller ved at klubbene i fremtiden blir notert på børs [17].

Regnskapet

Regnskapet er et verktøy for å kommunisere virksomhetenes resultat og endring i finansielle stilling. Eiendeler, gjeld og egenkapitalen utgjør balansen (Kristoffersen, 2005). Disse aktivaene fremstiller hvordan selskapet er finansiert og hva selskapet eier. Resultatet er målinger av den økonomiske aktiviteten i virksomheten. Resultatet fremstilles ved sammenstilling av inntekter og kostnader (Kristoffersen, 2005).

De internasjonale regnskapsstandardene og teori virker å være relativt samstemt i hvordan de sentrale regnskapselementene defineres (Hundeide, 2011). I likhet med IFRS finner man ikke regnskapsstandarder som direkte omfatter regnskapsmessig behandling av «spillerrettigheter». Løsningen må derfor utledes fra de grunnleggende regnskapsprinsipper og vurderingsreglene som er omtalt i regnskapsloven, samt relevante regnskapsstandarder i henhold til god regnskapsskikk.

Regnskapslovens kapittel 4, fastsetter de «grunnleggende regnskapsprinsippene» i det norske rammeverket. Disse prinsippene fokuserer på en resultatorientert fremstilling av regnskapet, jf rskl. § 4-1:

- *Transaksjonsprinsippet: Transaksjoner skal regnskapsføres til verdien på transaksjonstidspunktet.*
- *Opptjeningsprinsippet: Inntekter skal resultatføres når den er opptjent.*
- *Sammenstillingsprinsippet: Utgifter skal kostnadsføres i den perioden de er opptjent.*
- *Forsiktighetsprinsippet: Urealisert tap skal resultatføres.*

I det internasjonale rammeverket IFRS finner vi de mer balanseorienterte prinsippene, som også er høyst relevant for brukerne i Norge. I en del tvilstilfeller støtter vi oss i Norge på «NRS (F) immaterielle eiendeler og forpliktelser» og «NRS (13) usikre forpliktelser og betingede eiendeler» (Hundeide, 2011). Med NRS menes Norsk regnskapsstandard. De norske standardene tar utgangspunkt i IASBs eiendels- og forpliktelsesdefinisjoner. IASB er de internasjonale standardsetterne som rammeverket IFRS består av.

Eiendeler

I følge Hundeide er en eiendel; «*en ressurs kontrollert av virksomheten og som er et resultat av en tidligere hendelse, som forventer å gi virksomheten fremtidige økonomiske fordeler*» (Hundeide, 2011, side 107). Kontrollert ressurs innebærer at «eiendelen må kunne overføres og selges separat» (Hundeide, 2011). Eiendelsdefinisjonen er noe vagt definert i enkelte sammenhenger. Kriteriene for hva som er en «kontrollert ressurs» kan derfor være vanskelig å tolke i enkelte transaksjoner. Konsekvens av denne uklarheten er at eiendelsdefinisjonen ofte ikke blir tillagt avgjørende vekt når den skal vurderes om en post bør balanseføres i regnskapet (Hundeide, 2011).

De økonomiske fordelene som en eiendel ifølge definisjonen representerer, vil kunne tilflyte foretaket på følgende måter (Hundeide, 2011, side 83);

- *Gjennom verdi av varer og tjenester som produseres sammen med andre eiendeler.*
- *Ved bytte med andre eiendeler.*
- *Ved å redusere forpliktelser.*
- *Ved overføring fra eierne.*

Eiendeler kan bestå av fysisk substans eller være immateriell. Verdier uten fysisk substans kan produseres selv ved å utvikle en spesialkompetanse, det kreves da at foretaket må dokumentere at eiendelen vil gi fremtidig økonomiske fordeler. Vederlaget i seg selv avgjør ikke eiendelsdefinisjonen, det finnes økonomiske transaksjoner hvor man ikke forventer fremtidige økonomiske fordeler av eiendelen (Hundeide, 2011). Eiendelsdefinisjonen kan også være oppfylt uten vederlag, ved at det finner sted en gaveoverføring. Eiendelene er etter GRS gruppert i ulike kategorier etter regnskapslovens generelle vurderingsregler i kapittel 5:

Rskl. § 5-1: «*Anleggsmidler er eiendeler bestemt til varig eie eller bruk. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år, kan ikke klassifiseres som*

anleggsmidler. Dersom hensikten med eiendelen endres, skal den omklassifiseres. Før omklassifiseringen skal vurderingen fullføres».

Om eiendelen klassifiseres som et anleggsmiddel eller omløpsmiddel vil ha betydning for den påfølgende målingen:

Rskl. § 5-2: *Omløpsmidler skal vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.*

Rskl. § 5-3: *Anleggsmidler skal vurderes til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid, skal avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan.*

Anleggsmidler skal nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Nedskrivningen skal reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er tilstede.

3.4.1 IFRS og GRS tolkning av «Spillerrettigheter»

Innregningskriterium

«At noe kan defineres som en eiendel, er en nødvendig forutsetning, men ikke tilstrekkelig betingelse for å kunne innregne den i balansen» (Hundeide, 2011, side 85). For å kunne innregne en eiendel i balansen kreves det også at kostprisen kan måles pålitelig. Her vil jeg betrakte klubben og «de gode hjelpernes» ulike utgangspunkt.

Er «spillerrettigheter» en immateriell eiendel (anleggsmiddel)?

«Spillerrettigheter» er immaterielle eiendeler fordi de ikke har fysisk substans og de kan identifiseres etter definisjonen i IAS.38. IAS 38 er en restkategori for de eiendeler som ikke direkte fanges opp av de andre standardene. For at en «spillerrettighet» skal kunne være en immateriell eiendel må den tilfredsstillende kravene i IAS 38.10:

- *Den må være identifiserbar.*
- *Foretaket må ha kontroll over ressursen.*
- *Det må kunne ligge fremtidige økonomiske fordeler med ressursen.*

Identifiserbar vil i denne sammenheng bety at klubben kan skille ut de spesifikke «spillerrettighetene», selge dem eller på annen måte lisensiere dem, uansett om de har til hensikt å gjøre det eller ikke, jf. IAS.38.12 a. Dette vil være gyldig for klubbene, investorselskapene vil derimot ikke ha adgang til lisensiere ut eller selge rettighetene, (vedlegg 1). Eierskapet til investorene er som kjent betinget av et videresalg, som de ikke har

kontroll over. Avtalen deres vil derimot være en betinget økonomisk rett, uansett om disse kan skilles ut av foretaket eller ikke, jf. IAS:38.12 b. Denne retten kan derimot ikke defineres som en juridisk rett. Rettigheten vil derfor vanskelig kunne identifisere.

Kontrollkriteriet innebærer at klubben må kunne hindre andre klubber tilgang på tjenesten, jf. IAS 38.13. Hindre andres tilgang kan klubben gjøre ved å inneha en avtalefestet bruksrett på spilleren. Den er forhandlet frem ved at spilleren ikke kan spille for andre klubber under kontraktstiden. Samarbeidende selskap vil ikke kunne hindre eller på annen måte påvirke andre klubbers tilgang på tjenesten. Reglene for investorselskaps involvering i klubben er spesifisert av NFF, (vedlegg 1). Med denne mangelen på juridisk kontroll kan man ikke si samarbeidene selskap har tilfredsstilt kontrollkriteriet.

Fremtidig økonomisk nytte vil kunne tilflyte fotballklubben ved en «spillerrettighet». Klubbens drift er basert på at disse spillerne presterer bra, slik at klubben får tilført premiepenger og markedsinntekter gjennom deres bidrag. De «gode hjelperne» som finansierer slike tjenester vil kunne få tilført fremtid økonomisk nytte hvis spilleren blir videresolgt innenfor rettighetens periode. Usikkerheten er her så stor at det ikke kan anses det som sannsynlig at «spillerrettigheten» vil gi de «gode hjelperne» tilbakebetaling i fremtiden.

Innregning

Er kriteriene for hva som er en immateriell eiendel tilfredsstilt, må man innregne og måle den immaterielle eiendelen i balansen. Etter IAS skal målingen av «spillerrettigheten» gjøres ved bruk av anskaffelsesmodellen eller verdireguleringsmodellen, jf. IAS 38.72: «*Benytter man seg av verdireguleringsmodellen skal alle eiendeler i samme klasse benytte samme prinsipp, med mindre det finnes et aktivt marked å vurdere eiendelene i*». Forutsetningen for å benytte verddivurderingsmodellen er et at det finnes et aktivt marked.

Kjennetegnene for hva som er et aktivt marked følger av IAS 36.6:

A) Varene må være ensartede.

B) Villige kjøpere og selgere vil kunne finnes til en hver tid.

C) Prisene er tilgjengelig for allmennheten.

Verdireguleringsmodellen innebærer at en immateriell eiendel etter førstegangsinnregning skal balanseføres til et verdiregulert beløp. Styrken til modellen er at den kan gi en mer presis

måling av eiendeler. «Spillerrettigheter» kan ikke anses som ensartede i den forstand, hver spiller har unike egenskaper. Villige kjøpere og selgere vil ikke finnes til enhver tid. Kjøpevilligheten vil være avhengig av spillerens prestasjoner og bransjens tilgang på profesjonelle spillere. I dagens fotball marked finnes det ikke kjøpere av «spillerrettigheter» til enhver tid. Omfanget av kjøp og salg av spillere vil heller ikke tilfredsstillende definisjonen, det kreves hyppige transaksjoner med korte intervaller. Prisene på spillerne vil heller ikke være tilgjengelig for allmenheten, den vil være avhengig av forhandlinger mellom de enkelte klubbene. «Spillerrettigheter» egner seg derfor lite til vurdering etter verdireguleringsmodellen. Det vil ikke kunne gjennomføres hyppig oppfølging av verdien på «spillerrettigheten», og den rapporterte verdien vil avvike vesentlig fra realiteten, jf. IAS:38.75.

Måling og innregning ved bruk av anskaffelsesmodellen, vil bety at «spillerrettigheten» balanseføre til den kostnaden som er forbundet med kjøpet. Senere verdifall justeres ved bruk av akkumulerte av- og nedskrivninger, jf. IAS 38.74.

Når man skal vurdere hva som i realiteten gir et troverdig bilde av «spillerrettigheten» må man ta hensyn til egenskapene ved eiendelen. Verdireguleringsmodellen vil kunne gi en mer presis vurdering av spillerens verdi, men manglende aktivt marked vil gjøre praksisen vanskelig. I dag eksisterer ikke et slikt marked og anskaffelseskostmodellen bør brukes ved vurdering av «spillerrettigheter» som en immateriell eiendel.

Måling

For å kunne gjøre den etterfølgende målingen av en immateriell eiendel, må man vurdere om en immateriell eiendel har en bestemt eller ubestemt utnyttbar levetid jf, IAS 38.88. En immateriell eiendel med ubegrenset økonomisk levetid, vil ha en ubestemt utnyttbar levetid. Har en immateriell eiendel bestemt utnyttbar levetid, vil eiendelen ha begrenset utnyttbar levetid.

Regnskapsføringen av immaterielle eiendeler vil avhenge av den utnyttbare levetiden [18]. De immaterielle eiendelene som innehar en bestemt utnyttbar levetid skal avskrives, eiendeler med en ubestemt utnyttbar levetid skal ikke etter bestemmelsene i IAS 38.88. En «spillerrettighet» som immateriell eiendel, vil ha bestemt utnyttbar levetid. Bruksretten til «spillerrettigheten» vil være innenfor den rammen som er forhandlet frem med spilleren.

Investorenes tidshorisont på rettigheten er koordinert med klubbens forhandlede kontrakt, den vil derfor også ha en bestemt utnyttbar levetid.

Ut fra disse IFRS standardene er det momenter som tilsier at «spillerrettighet» kan være en immateriell eiendel og egenskaper som gjør den mindre egnet som immateriell. Ut fra betraktninger av regelverket, vil klassifiseringen immaterielle passe best for klubben. De samarbeidende selskap tilfredsstillers ikke i like god grad kriteriene for en immateriell eiendel.

Norsk standard

Når det gjelder regnskapsmessig behandling av immaterielle eiendeler etter det norske rammeverket vil NRS (F), beskrive definisjonen og forutsetninger. NRS (F) er relativt lik IAS.38, fordi den norske standarden bygger på IAS 38 [18]. Egenutviklede spillere vil det ikke være mulig å balanseføre og er dermed ikke relevant i denne sammenheng. I NRS (F) må man derimot balanseføre immaterielle eiendeler til anskaffelseskost, ikke til virkelig verdi som er et alternativ under IFRS. Immaterielle eiendeler med ubestemt levetid skal ifølge rammeverket i NRS (F) alltid avskrives, noe som ikke er tillatt etter IFRS. Det vil bety at en «spillerrettighet» alltid skal avskrives i henhold til kontraktstiden ved vurdering av en «spillerrettighet» som immateriell eiendel. Det kommer av sammenstillingsprinsippet, jf. rskl. §4-1; 3 ledd *«utgifter skal kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt»*.

Er «spillerrettigheter» et finansielt instrument (omløpsmiddel)?

Et finansielt instrument består av en kontrakt med tilhørende eiendel og finansiell forpliktelse for et foretak, jf. IAS 32.11. En finansiell eiendel kan bestå av:

- a) *Kontanter.*
- b) *Egenkapitalinstrumenter i andre foretak.*
- c) *Kontraktsmessig rett: til å motta kontanter eller en annen finansiell eiendel fra et annet foretak. Eventuelt bytte finansielle eiendeler eller forpliktelser med et annet foretak, som gis mulighet for gunstig avkastning for den andre part.*
- d) *Et derivat som kan bli gjort opp på en annen måte enn ved et bytte av et fast kontantbeløp eller en annen finansiell eiendel mot et fast antall av foretakets egne egenkapitalinstrumenter.*

En «Spillerrettighet» har likheter med en finansiell eiendel etter IAS 32.11 c. Transaksjonen mellom klubbene kan defineres som en byttehandel av finansielle eiendeler. Selgende klubb

mottar kontanter og kjøpende klubb mottar «spillerrettigheten», som vil være en mulighet for gunstig avkastning for kjøpende klubb. Dette vil også harmonisere med skatteetatens definisjon i kapittel 3.2. Instrumentet kan også ligne definisjonen vi hadde i figur 10, hvor de «gode hjelperne» blir gitt en mulig gunstig avkastning på finansieringen av rettigheten. Fotballklubbens rolle er å stille ut spilleren i et aktivt marked, markedet for fotballspillere vil som jeg har vært inne på tidligere ikke kunne karakteriseres som aktivt etter IAS:36.6. «Spillerrettigheter» vil etter definisjonen kunne være et finansielt instrument for både fotballklubben og investorselskapet.

Innregning

«Et foretak skal bare innregne en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse når foretaket blir part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser», jf. IAS 39.14.

Fotballklubben blir i utgangspunktet part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser uansett om den er eksternt finansiert av «gode hjelpere». Det kommer av de juridiske begrensninger, spilleren må være tilsatt i klubben, (vedlegg 1). Samarbeidende selskap som finansierer en slik tjeneste vil kun være part i det økonomiske vederlaget for videresalg.

De «gode hjelperne» overfører en finansiell eiendel dersom de overfører den kontraktmessige retten til å motta kontantstrømmene til fotballklubben, jf. IAS 39.18 a. Kontantstrømmen generes i utgangspunktet gjennom bruksretten, men vil også kunne fremkomme av et videresalg innenfor perioden spilleren er knyttet til klubben.

Det vil da være avgjørende for hvem som sitter på risikoen og fordelene ved en overførsel av finansielle instrumenter etter IAS 39.18. Når de «gode hjelperne» finansierer spilleren overføres bruksretten til klubben, men de beholder all risiko.

Kjøp eller salg av finansielle eiendeler skal innregnes eller fraregnes, det innebærer regnskapsføring på avtaletidspunktet eller oppgjørstidspunktet, jf. IAS 39. 38. En finansiell forpliktelse skal bare fjernes fra oppstillingen av finansielle eiendeler når den opphører. Det innebærer at forpliktelsen i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt, jf. IAS 39. I den grad man anser fotballklubben å inneha en finansiell forpliktelse må det være andre ytelser enn de betingede salgsrettighetene. I transaksjonen mellom partene er det faktisk vanlig å inngå tilleggsgoder, kampbilletter eller andre former for frynsegoder.

Ved førstegangsinnregning av en finansiell eiendel skal den i utgangspunktet måles til virkelig verdi etter bestemmelsene i IAS 39.43, men i tillegg skal det «i de tilfeller hvor

eiendelen ikke resultatføres i henhold til virkelig verdi, skal man innregne direkte henførbare transaksjonsutgifter ved anskaffelse eller utsendelse av den» IAS 39.43. Direkte henførbare utgifter tilknyttet «spillerrettigheter» vil være alle kostnader som kan knyttes opp mot den enkelte spiller.

U fra standarden kan man altså se at «spillerrettigheter» har likheter og ulikheter med et finansielt instrument etter IFRS standardene. Klassifiseringen vil muligens passe bedre for et investorselskap, som i utgangspunktet kjøper rettigheten for å kunne oppnå en gunstig avkastning. Fotballklubbenes primære formål er ikke kjøp og salg av spillere.

Norsk standard

Etter norsk standard er grensen mellom anleggsmidler og omløpsmidler definert i rskl § 5-1. Hensikten med investeringen skal altså være avgjørende for klassifiseringen. Etter oppstillingsplanene i rskl. § 6-2 b, vil finansielle investeringer kunne være:

- 1. Aksjer og andeler i foretak i samme konsern.*
- 2. Markedsbaserte aksjer.*
- 3. Markedsbaserte obligasjoner.*
- 4. Andre markedsbaserte obligasjoner.*
- 5. Andre finansielle instrumenter.*

I den grad en «spillerrettighet» karakteriseres som et finansielt omløpsmiddel, vil andre finansielle instrumenter passe beskrivelsen jf. rskl. §6-2 b. Hovedregelen for behandling av finansielle instrumenter er til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi, jf. rskl. § 5-2.

Finansielle instrumenter og varederivater er definert i rskl. §5-8:

- 1. Instrumenter definert som omløpsmidler (kortsiktig).*
- 2. Inngår i en handelsportefølje med henblikk på videresalg.*
- 3. Omsettes på børs, autorisert markeds plass eller tilsvarende regulert i utlandet.*
- 4. Har god eierspredning og likviditet.*

Omløpsmidler anses som et kortsiktig driftsmiddel og ikke til varig eie eller bruk. Med kortsiktig perspektiv menes at ressursen normalt vil part i en transaksjon innen ett år.

«Spillerrettigheter» løpetid kan variere i stor grad, alt fra 1 til 5 år er normalt.

Om «spillerrettigheter» inngår i en handelsportefølje med henblikk på videresalg vil kunne variere avhengig av foretakenes strategi og intensjoner. Enkelte klubber med «rike onkler»

kjøper og selger spillere kontinuerlig og har liten eller ingen tålmodighet i forhold til de sportslige resultatmålene. I den grad klubben har en slik filosofi kan det tenkes å ligne en handelsportefølje med henblikk på videresalg. Formålet ved at de «gode hjelpere» finansierer «spillerrettigheten» er at de skal selge den videre. Rettigheten er derfor ment å inngå i en handelsportefølje, noe som også fremgår av selskapenes vedtekter.

Kan vederlaget for en «spillerrettighet» defineres som en gave?

I den grad studien tar for seg en bransje med ideelle organisasjoner vil det vært naturlig å betrakte om transaksjonen mellom investor og fotballklubben er en gaveoverføring, se figur 10. Vil «de gode hjelpernes» finansiering av «spillerrettigheten» kunne anses som en gave til klubben?

Ideelle organisasjoner skal inntektsføre gaver fra tilfeldige personer eller faste givere når kriteriene for inntektsføring er oppfylt. Formålet med gaven vil ikke ha betydning for inntektsføringen (Hundeide, 2010). Inntektsføringen vil derimot ha sammenheng med om giveren har en juridisk rett til en motytelse, eventuelt kan kreve den levert tilbake. En slik overføring vil betraktes som et tilskudd eller sponsorytelse og inngår ikke under gavedefinisjonen. For at gavedefinisjonen skal være oppfylt, må ikke giveren motta et vederlag for overføringen (Hundeide, 2010). «Spillerrettigheter» vil derfor være vanskelig å betrakte ut fra denne definisjonen. I transaksjonen mellom fotballklubb og investorselskap vil investorselskap motta betingede økonomiske rettigheter for et eventuelt senere salg av spilleren. I de tilfeller der klubben faktisk selger videre rettigheten innenfor den avtalefestede kontraktstiden vil det forekomme tilbakebetaling, og dette kan derfor ikke anses som en gave.

Slik situasjonen er i dag er det mer sannsynlig at kontrakten utløper uten noen form for tilbakebetaling til de «gode hjelpere». Investorselskapene sitter heller ikke i en posisjon til selv å avgjøre et eventuelt salg av spilleren. I realiteten kan man altså anse dette som en gave, selv om det eksisterer betingede motytelser ved overføringen.

Ut fra drøftelsen er det ingen tvil om at eiendelens spesielle karakter og art gjør klassifiseringen og målingen vanskelig. Hvordan man skal definere «spillerrettigheten» vil i utgangspunktet være avhengig av intensjon og formål. Altså hvordan den på best mulig måte reflekterer virkeligheten i den rapporterte økonomiske enheten. Det finnes ingen klare svar på hva som er riktig og galt i den forstand at det må gjøres konkrete vurderinger i vært enkelt tilfelle.

4 Metode

Dette kapittelet vil presentere studiens metodiske tilnærming. Herunder studiets forskningsdesign, metode, utvalg, hvordan datainnsamling er gjennomført og avslutningsvis gjøres en evaluering av metoden.

4.1 Forskningsdesign, metodevalg og utvalg

Forskningsdesign er en beskrivelse av de valgene man tar fra utarbeidelsen av forskningsspørsmålet til gjennomføringen av selve undersøkelsen. Forskningsdesignet man velger bør baseres på de redskap som på best mulig måte frembringer relevante data tilknyttet forskningsspørsmålet (Blumberg med fl, 2010). I min undersøkelse vil dataene være relevante dersom de er med på å beskrive klubbens finansielle situasjon.

Man skiller her tradisjonelt mellom tre retninger innenfor forskningsdesign: eksplorerende, beskrivende og forklarende design. Hvilke design man velger avhenger av forskningsspørsmålet. I dette studiet har jeg benyttet en kombinasjon av beskrivende og forklarende forskningsdesign, det vil være best egnet til å produsere valide data og for å kunne generalisere funnene. «*Kjernes spørsmålet i en forklarende undersøkelse er hvilke x som er årsak til y, eller hvilke x som er en konsekvens av y*» (Johannessen med fl, 2004, side 57). Hensikten med studiet er å beskrive «valgfriheten» mht. konsolideringen og forklare de skjønsmessige vurderingene som blir praktisert opp mot kvalitetskravene i regnskapsloven og dens rammeverk. Det skal gjøre meg i stand til å besvare om klubbregnskapet gir NFF et godt beslutningsgrunnlag for tildeling av lisens.

Metode

Når man skal gjennomføre en undersøkelse, må man ta i bruk verktøy for å kunne besvare forskningsspørsmålet. Redskapene man benytter seg av vil være den metodiske tilnærmingen. Tilnærmingen innebærer måten vi innhenter, organiserer og tolker informasjonen fra undersøkelsen (Blumberg med fl, 2010).

Det er vanlig å skille mellom to ulike typer metoder, kvalitative og kvantitative metoder. Hvilke metode man benytter seg av avhenger av hva man ønsker å belyse med undersøkelsen. De ulike metodene har både styrker og svakheter. De kvantitative metodene er målbare, det innebærer at funnene kan kategoriseres i målbare tall. Kvalitative data er data som er ment til å gi svar på egenskaper ved fenomenet undersøkelsen skal gi svar på. Hvilke type data vi velger henger ofte sammen med fenomenet man ønsker å studere (Johannessen, 2004). Jeg har

valgt en kvantitativ metodetilnærming, vurderingen er basert på forskningsspørsmålene, tid og ressurser tilgjengelig. Ved valg av en kvalitativ metode måtte jeg ha anonymisert informantene på grunn av det sensitive temaet. Dette kunne svekket påliteligheten til funnene. I tillegg er formålet med undersøkelsen å kunne generalisere funnene opp mot regnskapskravene som i dag eksisterer. Det vil derfor i den sammenheng være mest interessant å se på en større mengde data.

Utvalg

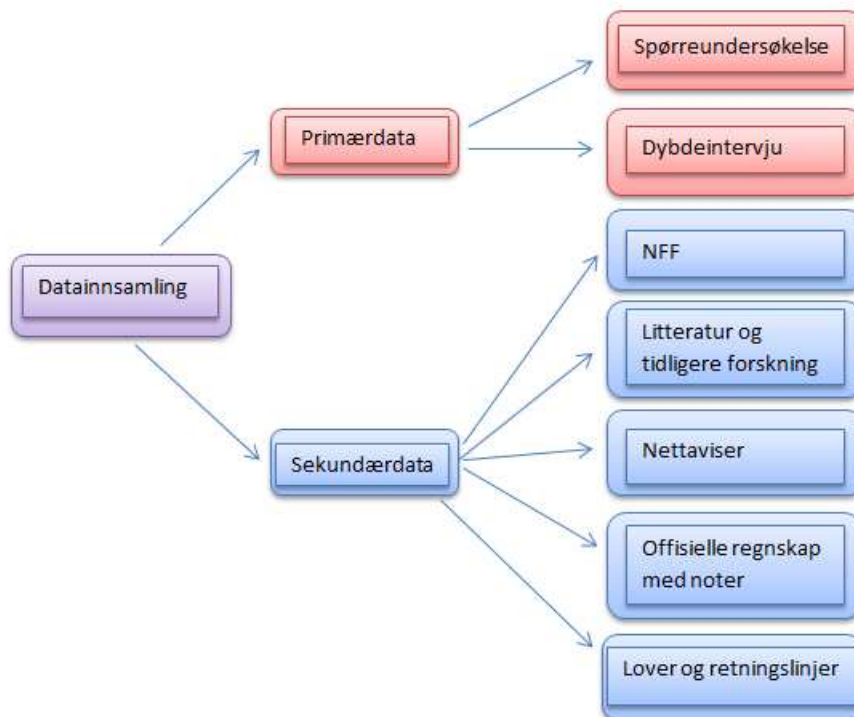
For å underbygge viktigheten av kvalitetskravene i regnskapet valgte jeg fotballbransjen som utvalget i denne undersøkelsen. Populasjonen jeg har plukket ut i denne sammenheng alle enheter forskningsspørsmålet er gjeldende for. I denne undersøkelsen er det Tippeligaklubber som deltok i 2012 sesongen, med tilhørende samarbeidsselskap som er konsolideringspliktig, i tillegg til de «hjelpeselskaper» jeg mener har direkte innvirkning på driften og derav den finansielle rapporteringen for klubben som er utvalget i undersøkelsen. Utvalget er ikke tilfeldig, men et strategisk valg for å øke påliteligheten og troverdigheten til undersøkelsen (Johannessen med fl, 2004). Det kan jeg gjøre ved å bruke den nyeste publiserte regnskapsinformasjonen for utvalget i Tippeligaen, som er for 2012 sesongen. På den måten kan jeg på best mulig måte sikre at undersøkelsen omfatter alle aktuelle aktører. Klubbene i den norske Tippeligaen har i utgangspunktet ikke plikt til å offentliggjøre regnskapene, derfor har jeg måtte utelukke to klubbregnskap i analysen. Fredrikstad fotballklubb og Sandnes Ulf sine regnskap er ikke offentlig tilgjengelig. Jeg har likevel valgt å ta med «hjelpeselskapene» til Fredrikstad, på bakgrunn av tilgjengelig informasjon. «Hjelpeselskapene» er pliktige til å offentliggjøre sin finansielle informasjon med bakgrunn i regnskapsloven, det er ikke klubben. Analyseperioden er for perioden 2008-2011, som vil indikere regnskapsinformasjonens utvikling før og etter at FOS ble introdusert i 2009. I denne perioden har det vært et stort antall klubber i Tippeligaen, og jeg har valgt å avgrense meg til de lagene som deltok i 2012.

4.2 Datainnsamling

Når man skal samle inn informasjon til undersøkelsen er det vanlig å skille mellom primær og sekundærdata. Primærdata er data som forskeren selv har samlet inn gjennom ulike metodiske tilnærminger. Sekundærdata er data som andre allerede har utarbeidet, først og fremst gjennom forskningsbaserte tilnærminger. Primærdata samles normalt inn gjennom intervju eller spørreundersøkelser. Analysen min baserer seg på en kvantitativ tilnærming og jeg har derfor valgt å benytte meg av sekundærdata. Fordelene med sekundærdata metoden er at den

er lite ressurskrevende. Ulempen er mindre kontroll over datakvaliteten. Jeg har gjennom innsamling fra ulike informasjonskilder på best mulig måte sikret meg mot potensielle feilkilder i undersøkelsen. Metoden er kjent som metodetriangulering og benyttes for å øke troverdigheten til undersøkelsen (Blumberg med fl, 2010).

Figur 12: Valg av innsamlingsmetode

Jeg startet innsamlingen med en skrivebordsundersøkelse som gikk ut på å sette meg inn i all relevant litteratur (Blumberg med fl, 2010). Spesielt viktig var det å sette seg inn i regelverket til NFF, for å kunne bedømme hvilke samarbeidsklubber som skulle være med i utvalget. Tidligere forskning på fotballøkonomien ble også gjennomgått for å kunne danne meg et bilde av utformingen av oppgaven. Tallmaterialet er i hovedsak innhentet gjennom de offisielt tilgjengelige årsregnskapene med noter. Men også nettverkssøking gjennom www.forvalt.no og tidligere forskning av fotballøkonomi er benyttet for å kunne finne informasjon om de involverte selskap.

Jeg benyttet meg deretter av «koding», et hjelpemiddel for å kunne måle datamaterialet i forhold til de variablene jeg ønsket å måle. Formålet med kodingen er å forenkle og systematisere data, slik at jeg på best mulig måte kan besvare mitt forskningsspørsmål (Blumberg med fl, 2010).

I den forbindelse utarbeidet jeg noen spørsmål som jeg «kodet» datamaterialet mitt opp mot NFFs regelverk, rskl. og dens rammeverk.

Tabell 2: Koding

Koding	Forskningsspørsmål 1: Hvordan behandles kjøpte «spillerrettigheter» regnskapsmessig i klubbene og hos de «gode hjelperne»?	Hjemmel regnskapsloven
Klassifisering	Hvordan har de ulike selskapene klassifisert spillerrettighetene?	§4-1 til §4-6 og §5-1
Måling	Hva inngår i anskaffelseskostnaden"?	§4-1 til §4-6 og §5-4
Avskrivning	Hvordan er avskrivningspraksis på spillerrettigheter?	§4-1 til §4-6 og §5-2 og §5-3
Nedskrivning	Hvordan er nedskrivningspraksis på spillerrettigheter?	§4-1 til §4-6 og §5-2 og §5-3
Koding	Forskningsspørsmål 2: Hvordan påvirkes klubbregnskapet av valgfriheten med hensyn til konsolideringen av regnskapet?	Hjemmel regnskapsloven
Formell + Majoritet	Hvilke selskap skal konsolideres etter NFFs bestemmelser?	§ 3-2a og NFF
Uformelle	Hvilke selskap skal ikke konsolideres etter NFFs bestemmelser?	§3-2a og NFF
Samarbeiden de selskap	Hva er det reelle resultatet av klubbregnskapet?	§3-2a og NFF

«Kodingen» består av de variablene jeg ønsker å undersøke opp mot NFFs reglement, regnskapslovens og den rammeverk. Spørsmålene forklarer hvilke aspekter jeg ønsker å undersøke for å kunne besvare de ulike fenomenene. Forskningsspørsmål 1 skal gjøre meg i stand til å analysere den finansielle rapporteringen til klubbene opp mot gjeldende praksis i regnskapslovens og dens bestemmelser. Forskningsspørsmål 2 skal gjøre meg i stand til å lage ett rettviseende bilde av klubbenes økonomiske situasjon. Hvor jeg sammenligner det konsoliderte regnskapet etter NFFs regelverk og det reelle etter regnskapsloven og dens rammeverk.

Jeg vil deretter løfte disse to forskningsspørsmålene opp mot hovedproblemstillingen: «klubbregnskapet som beslutningsgrunnlag i Tippeligaen», hvor jeg ser på den finansielle rapporteringen etter NFFs regelverk opp mot den standarden som er i rskl. og god regnskapsskikk.

4.3 Evaluering av metode

I den påfølgende delen av metodekapittelet vil jeg kartlegge de faktorer som vil være med på å påvirke kvaliteten av studiet. Det innebærer identifisering av de ulike metodiske tilnærmingene som i ulik grad kan ha vært på å påvirke analysens resultater og drøftinger.

Pålitelighet

Studiens pålitelighet indikerer hvor presist den innsamlede data er, også kjent som reliabilitet i litteraturen. I hvor stor grad data anses som pålitelig må ses i sammenheng med hvilke data som er benyttet, hvordan de er samlet inn og hvordan dataene er bearbeidet (Johannessen med fl, 2004). Studien er utarbeidet med indikasjoner på at det regelverket som finnes i dag ikke gir et reelt bilde av klubbregnskapet. Temaet anses av den grunn som sensitivt, på grunn av at den finansielle informasjonen er under etterforskning. Derfor har jeg kun benyttet meg av kvantitative metoder i denne undersøkelsen. Det ville vært både vanskelig å fremskaffe troverdige informanter ved bruk av andre metoder. Sensitivt tema er ofte preget av upålitelige informanter og svar (Blumberg med fl, 2010).

I den gjennomførte undersøkelsen vil jeg anse påliteligheten som relativt høy. Det må imidlertid påpekes at datamaterialet er utarbeidet av klubben. Det ligger alltid en risiko for feil eller misvisende opplysninger i den finansielle rapporteringen. I utgangspunktet skal disse opplysningene være korrekt når revisor har godkjent regnskapet. Jeg har benyttet meg av metodetriangulering for å øke reliabiliteten til de fremstilte dataene (Blumberg med fl, 2010).

Troverdighet

Studiens troverdighet handler om at de metodevalgene som er gjennomført gjør meg i stand til å måle fenomenet jeg faktisk hadde til hensikt å måle. Dette kjent som begrepsvaliditet i litteraturen (Johannessen med fl, 2004). På bakgrunn av at jeg har valgt sekundærdata vil jeg ikke kunne gå i dybden på de skjønsmessige vurderingene i den rapporterte finansielle informasjonen. Jeg vil derimot kunne tolke interessegruppens syn på den finansielle rapporteringen og på den måten kunne fremstille et helhetlig bilde av om den finansielle rapporteringen tilfredsstillende de kvalitetskrav som forventes av interessegruppene.

Overførbarhet

Overførbarhet vil i denne sammenheng gå ut på om resultatene fra undersøkelsen kan overføres til lignende fenomener, kjent som ekstern validitet i litteraturen (Johannessen med fl, 2008). Man kan diskutere i hvilken grad resultatene fra studiet kan overføres til lignende fenomener. Jeg mener resultatene i alle fall kan la seg overføre til lignende problematikk innenfor idretten. Da både innenfor og utenfor Norges grenser. Resultatene skal gi en anbefaling som vil kunne være gjeldende i andre bransjer med lignende mekanismer knyttet

til rapporteringen og organisasjonsstrukturen. På den måten kan resultatene være med på å øke betydningen av kvalitetskravene til den finansielle informasjonen.

Bekreftbarhet

Bekreftbarheten innebærer kravet til objektivitet i kvantitativ forskning. Det vil si at funnene i studiet er et resultat av forskningen og ikke et resultat av forskerens subjektive holdninger. Studiet anses som objektivt i den grad andre forskere vil komme frem til samme resultat dersom studiet gjentas (Larsen, 2007).

Jeg har som tatt utgangspunkt i offentlig tilgjengelige data i min analyse. Derfor har jeg kunnet beholde en nøytral holdning til temaet, mine holdninger vil ikke kunne påvirke de tallene som fremkommer i analysen. Konsolideringsmalen til NFF har derimot måttet brukes med litt skjønn og er nødvendigvis ikke 100% riktig. Det kommer av reglene til NFF: *«Dersom den underliggende strukturen til lisenssøkeren er av slik art at ”standard” konsolideringsprinsipper ikke gir en riktig beskrivelse av de økonomiske forholdene og/eller av lisenssøkers fotballaktiviteter, vil andre konsolideringsprinsipper kunne gjelde for lisenssøkeren. Dette skal klareres med lisensadministrasjonen i hvert enkelt tilfelle»*, (vedlegg 2). Konsolideringen av samarbeidende selskap er i enkelte klubbregnskap lite opplyst. Jeg har dermed måtte bruke skjønn i enkelte tilfeller, noe som ikke skal avvike vesentlig fra det konsoliderte regnskapet slik NNF definerer det i sin konsolideringsmal. Jeg anser derfor undersøkelsen som objektiv, andre kan komme frem til tilnærmet likt resultat.

Begrensninger

Studiet har sine begrensninger på grunn av at masteroppgaven skal fullføres innen ett semester. Det vil påvirke antallet variabler som undersøkes og valg av metode. I hvilken grad resultatene kan overføres til andre bransjer kan være en svakhet på grunn av idrettens spesielle regler. I tillegg har jeg ikke tidligere skrevet lignende avhandlinger i dette omfang, noe som oppgaven kan bære preg av.

5. Empiri

Dette kapittelet er ment som en presentasjon av funnene fra undersøkelsen. Her vil jeg kort introdusere hva som er relevant i forhold til forskningsspørsmål 1 og 2. Herunder i hvilke selskap «spillerrettighetene» eksisterer og hvordan klassifiseringen av eiendelen er. Deretter vil jeg gi en kort innføring i hvordan klubben er organisert og hva som inngår i konsolideringen og hva som holdes utenfor klubbens rapporterte regnskap. For nærmere beskrivelse av konsolideringsreglene, (vedlegg 2). Selskapene markert med blått er konsolideringspliktige, selskaper med rød markering holdes utenfor selskapets lisensgrunnlag.

5.1 Presentasjon av hver enkelt klubb

Tabell 3: Tromsø

Selskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
Tromsø Idrettslag	Nei	-	-	-	Små foretak
TIL Fotball AS	Nei	-	-	-	Små foretak
TIL Spiller AS	Ja	OM/Finansielle	-	ja	små foretak
TIL Holdning AS	Nei	-	-	-	Små foretak
Årsresultat	2011	2010	2009	2008	Totalt
Tromsø Idrettslag	1143008	-3568841	16384000	-19016000	-5057833
TIL Fotball AS	1147000	-18516000	-	-	-17369000
TIL Spiller AS	-6514522	-5366084			-11880606
TIL Holdning AS	-1609271	-16636182	-209000		-18454453
Konsolidert Resultat	2290008	-22084841	16384000	-19016000	-22426833
Reelt resultat	-5833785	-44087107	16175000	-19016000	-52761892

«Spillerrettighetene» som eksisterer i klubben er økonomisk plassert i TIL Spiller AS, de har vurdert rettighetene som et finansielt omløpsmiddel. Det foretas ikke avskrivninger, men det gjøres en årlig nedskrivningstest etter rskl. bestemmelser.

Tromsø idrettslag har gjort strukturelle endringer ved innføringen av FOS, altså i 2009. Da tok TIL Holding AS over den kommersielle driften av klubben, holdingselskapet skilte videre ut driften i de heleide datterselskapene i TIL fotball AS og de økonomiske rettighetene til spillerne i TIL spiller AS. Det er kun TIL Fotball AS som har konsolideringsplikt etter NFFs regelverk, det innebærer at kostnader i holdingselskapet og «spillerrettighetene» i TIL spiller AS ikke blir konsolidert i enhetens rapportering til NFF, (vedlegg 4).

Tabell 4: Rosenborg

Selskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
Rosenborg Ballklubb	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja	Små foretak
Lerkendal Stadion AS	Nei	-	-	-	Små foretak
Rosenborg Eiendom AS	Nei	-	-	-	Små foretak
Rosenborg Sport AS	Nei	-	-	-	Små foretak
Rosenborg Arena AS	Nei	-	-	-	Små foretak
ZXY Sport Tracking	Nei	-	-	-	Små foretak
RBK Investor AS	Ja	Am-Immaterielle	Nei	Ja	Små foretak
Årsresultat	2011	2010	2009	2008	Totalt
Rosenborg Ballklubb	-31192078	-23360770	-39281000	-12727000	-106560848
Lerkendal Stadion AS	3256000	3016000	-1266000	424000	5430000
Rosenborg Eiendom AS	255000	-313000	5823000	729000	6494000
Rosenborg Sport AS	-522000	-15000	-319000	-1560000	-2416000
Rosenborg Arena AS	330000	674000	443000	-1574000	-127000
ZXY Sport Tracking					
RBK Investor AS	63701				
Konsolidert resultat	-27873078	-19998770	-34600000	-14708000	-97179848
Reelt resultat	-27809377	-19998770	-34600000	-14708000	-97116147

«Spillerrettighetene» eksisterer i stor grad i klubben, men RBK investor innehar også slike rettigheter. Både klubb og investorselskap klassifiserer disse rettighetene som et immaterielt anleggsmiddel. Klubben aktiverer «spillerrettighetene» til overgangssum med tilhørende omkostninger, med fradrag for andel som er finansiert av ekstern part, og avskrives over kontraksperioden. Investorselskapet aktiverer også «spillerrettighetene» i balansen, men de praktiserer ikke avskrivning. De mener rettighetene ikke anses å forringe i verdi, men foretar nedskrivning i den utstrekning det ikke er av forbigående art.

Det konsoliderte regnskapet består av klubben og de heleide datterselskapene som driver aktiviteter av sportslig art. Det konsoliderte regnskapet gir et reelt bilde av klubbens økonomi. Men også Rosenborg for første gang i 2010 finansiert kjøp av spillere ved bruk av eksternt investorselskap, (vedlegg 4).

Tabell 5: Brann

Selskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
Sportsklubben Brann	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja	Ordinære
Brann Stadion AS	Nei	-	-	-	Små foretak
Brann Supporter AS	Nei	-	-	-	Små foretak
Stadion Event AS	Nei	-	-	-	Små foretak
Hardball AS	ja	AM/Immaterielle	Nei	Ja	Små foretak
Softball AS	ja	AM/Immaterielle	Nei	Ja	Små foretak
Årsresultat	2011	2010	2009	2008	Totalt
Sportsklubben Brann	1834879	-9362219	-24979000	-4023000	-36529340
Brann Stadion AS	3462000	8749000	56000	71000	12338000
Brann Supporter AS	-	-	-	-	-
Stadion Event AS	133000	-39000	16000	1000	111000
Hardball AS	-469826	-11898141	-15303000	-5440000	-33110967
Softball AS	-137013	-21882			-158895
Konsolidert Resultat	5163879	-574219	-24939000	-3952000	-24301340
Reelt resultat	4690040	-12533242	-40226000	-9391000	-57460202

«Spillerrettighetene» eksisterer i både klubb og eksterne investorselskap. De er klassifisert som immaterielle eiendeler i de respektive regnskapene. Aktiverte «spillerrettigheter» avskrives i henhold til kontraktperioden med sportsklubben Brann. Rettighetene nedskrives dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Hardball AS følger de samme prinsipper men foretar ikke avskrivninger, de anser ikke verdiene av rettighetene å forringe. Softball har solgt rettighetene i 2010.

Sportsklubben Brann har ikke skilt ut den sportslige satsingen i ett rendyrket aksjeselskap, men bruker de heleide datterselskapene Brann Stadion AS og fra 2012 også Brann supporter AS til å drifte deler av den kommersielle virksomheten. Stadion Event AS er datterselskap av Brann Stadion AS, men skal etter konsolideringsreglene til NFF ikke medregnes i det konsoliderte regnskapet til NFF. Det eksisterer i tillegg to investorselskap, Softball AS og Harball AS utenfor konsolideringsplikten, (vedlegg 4).

Tabell 6: Molde

Selskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
Molde Fotballklubb	ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja	Små foretak
Molde Fotball AS	Ja	OM/Finansielle	Nei	Ja	Små foretak
Molde Business Club AS	Nei	-	-	-	Små foretak
Stadion Eiendom AS	Nei	-	-	-	Små foretak
NoRo Fotball AS	Ja	OM/Finansielle	Nei	Ja	Små foretak
Gjelsten Invest 2	Ja	OM/Finansielle	Nei	Ja	Små foretak
Årsresultat	2011	2010	2009	2008	Totalt
Molde Fotballklubb	1158918	310670	758000	625000	2852588
Molde Fotball AS	-15967091	-20281399	-5558000	-23501000	-65307490
Molde Business Club AS	288000	-737000	-347000	-132000	-928000
Stadion Eiendom AS	-583000	-310000	-198000	-75000	-1166000
NoRo Fotball AS	1169240	-1380901	-2575000	-2579000	-5365661
Gjelsten Invest 2	-5398999	-9229	-796000	-	-6204228
Konsolidert Resultat	-14808173	-19970729	-4800000	-22876000	-62454902
Reelt resultat	-19332932	-22407859	-8716000	-25662000	-76118791

Klubben har i dag solgt retten til en potensiell fremtidig salgssum for «spillerrettighetene» til de 3 samarbeidende investorselskapene; Molde Fotball AS, NoRo Fotball AS og Gjelsten Invest 2 AS. De 3 samarbeidende investorselskapene har klassifisert rettighetene som finansielle instrumenter. Rettighetene var tidligere aktivert i de respektive investorselskapene, men fra 2011 ble de også oppført som immaterielle anleggsmidler på eiendelssiden og forpliktelser vedrørende finansielle instrumenter i gjeldssiden i klubbregnskapet. Klubben aktiverer disse rettighetene til historisk kostpris, redusert med akkumulerte av og nedskrivninger.

Molde Fotballklubb er organisert med de kommersielle rettighetene i Molde fotball AS. Molde Fotball AS har to heleide datterselskap i Molde Business Club og Stadion Eiendom AS. Det konsolideringspliktige regnskapet består av klubben og Molde Fotball AS. I tillegg er det opprettet to «hjelpeselskaper»; NoRo Fotball AS og Gjelsten Invest 2 AS som bidrar til finansiering av nye spillere, (vedlegg 4).

Tabell 7: Stabæk

Selskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
Stabæk Fotball	Nei	-	-	-	Små foretak
Stabæk Fotball AS	Nei	-	-	-	Små foretak
Spiller AS	Ja	AM/Finansielle	Ja	Ja	Små foretak
Årsresultat	2011	2010	2009	2008	Totalt
Stabæk fotball	334179	44664	-258000	28000	148843
Stabæk fotball AS	2479049	-21947099	-23566000	-22496000	-65530050
Spiller AS	-954864	-679980			-1634844
Konsolidert Resultat	2813228	-21902435	-23824000	-22468000	-65381207
Reelt resultat	1858364	-21222455	-23824000	-22468000	-65656091

Spiller AS innehar samtlige aktiverte rettigheter til spillerne i Stabæk Fotball. Rettighetene er klassifisert som finansielle anleggsmidler, regnskapsmessig praktiseres av og nedskrivning av rettighetene løpende etter kontraktstiden.

Stabæk er organisert med det formelt tilknyttede aksjeselskapet Stabæk Fotball AS, i tillegg ble «hjelpeselskapet» Spiller AS opprettet i 2010, (vedlegg 4).

Tabell 8: Viking

Selskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
Viking fotballklubb	Nei	-	-	-	Små foretak
Viking fotball ASA	ja	AM-Immaterielle	Ja	ja	Rskl. alm
Årsresultat	2011	2010	2009	2008	Totalt
Viking fotballklubb	9288446	4896974	5610000	4117400	23912820
Viking fotball ASA	-7313000	-30032269	-21176000	-2692000	-61213269
Konsolidert Resultat	1975446	-25135295	-15566000	1425400	-37300449
Reelt resultat	1975446	-25135295	-15566000	1425400	-37300449

Viking Fotball ASA innehar alle aktiverte «spillerrettigheter» for den samlede virksomheten. De har valgt å klassifisere rettighetene som immaterielle anleggsmidler. Rettighetene avskrives lineært over den enkeltes spillers gjenstående kontraktperiode. Det foretas også nedskrivning i den grad den virkelige verdien er lavere en balanseført.

Viking fotballklubb er i dag en av få norske klubber som ikke har benyttet seg av «hjelpeselskaper» utenfor det konsolideringspliktige regnskapet til NFF.

Allmennaksjeselskapet Viking Fotball ASA drifter den kommersielle virksomheten til klubben, (vedlegg 4).

Tabell 9: Lillestrøm

Selskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
Lillestrøm Sportsklubb	ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja	Små foretak
Lillestrøm Sportsklubb AS	Nei	-	-	-	Små foretak
LSK Sportsklubb Invest AS	ja	AM/Immaterielle	Ja	ja	Små foretak
Årsresultat	2011	2010	2009	2008	Totalt
Lillestrøm Sportsklubb	-303362	-12991901	-40039000	-303000	-53637263
Lillestrøm Sportsklubb AS	171880	2893850	-25923000	-20000004	-42857274
LSK Sportsklubb Invest AS	-810230	15631094	4689000	-10654000	8855864
Konsolidert Resultat	-131482	-10098051	-65962000	-20303004	-96494537
Reelt resultat	-941712	5533043	-61273000	-30957004	-87638673

De aktiverte «spillerrettighetene» eksisterer både i klubben og eksternt investorselskap. Begge parter har valgt å klassifisere rettighetene som et immaterielt anleggsmiddel, og dermed avskrives kontraktene lineært over kontraktperioden for den enkelte spiller. Dersom det foreligger åpenbare verdifall praktiseres også nedskrivning.

Lillestrøm Sportsklubb har skilt ut den kommersielle driften i selskapene Lillestrøm Sportsklubb AS og Lillestrøm Sportsklubb Invest AS. Disse «hjelpeselskapene» forvalter henholdsvis driften av klubben og «spillerrettigheter». Lillestrøm Sportsklubb Invest AS inngår ikke i konsolideringsplikten, og eier deler av de betingede økonomiske rettighetene til spillerne, (vedlegg 4).

Tabell 10: Odd

Selskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
Odds Ballklubb	Nei	-	-	-	Små foretak
Grenland Fotball AS	Ja	AM/Immaterielle	ja	-	Små foretak
Grenland Arena AS	Nei	-	-	-	Små foretak
Oddball Invest AS	Ja	-	-	-	Små foretak
Grenland Invest AS	Ja	AM/Immaterielle	Ja	-	Små foretak
Årsresultat	2011	2010	2009	2008	Totalt
Odds Ballklubb	2586979	-4425210	1690000	-6488000	-6636231
Grenland Fotball AS	-16355950	2857727	-4768000	1958000	-16308223
Grenland Arena AS	-13342000	-2040000	-669000	-1066000	-17117000
Oddball Invest AS	-383833	-101000	-394000		-878833
Grenland Invest AS					
Konsolidert Resultat	-13768971	-1567483	-3078000	-4530000	-22944454
Reelt resultat	-27494804	-3708483	-4141000	-5596000	-40940287

Grenland Fotball AS, Oddball Invest AS og Grenland Invest AS innehar de aktiverte «spillerrettighetene». Det finnes ingen opplysninger tilgjengelig fra den regnskapsmessige behandlingen til Oddball Invest siden det ble opprettet i 2011. Grenland fotball AS og

Grenland Invest AS har derimot valgt å klassifisere rettighetene som immaterielle anleggsmidler. Rettighetene avskrives over den enkelte spillers kontraktperiode.

Odd Ballklubb har en formell tilknytning av avtale med Grenland Fotball AS, som innehar ansvaret for den kommersielle siden av driften. Grenland Arena AS er datterselskap av Grenland Fotball AS, men inngår ikke i det konsolideringspliktige regnskapet til NFF. Eksterne investorselskap har også blitt opprettet i form av Grenland Invest AS og Oddball Invest som ble opprettet i 2011. I datainnsamlingen er det kun tatt hensyn til avskrivninger i Grenland Invest, på bakgrunn av at selskapet også driver virksomhet med betydelig art utenfor fotballklubbens område, (vedlegg 4).

Tabell 11: Aalesund

Selskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
Aalesund Fotballklubb	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja	Små foretak
Ålesund Fotball AS	ja	AM/Immaterielle	ja	ja	Rskl. og god rsk
Ålesund Fotballstadion AS	Nei	-	-	-	Små foretak
Aafk Sponsorservice	Nei	-	-	-	Små foretak
Klubb	2011	2010	2009	2008	Totalt
Aalesund Fotballklubb	3121060	796840	-3066000	1234000	2085900
Ålesund Fotball AS	1485199	102544	-6419000	-2048000	-6879257
Ålesund Fotballstadion AS	-105000	-112000	-102000	-473000	-792000
Aafk Sponsorservice	174131	138136	155000	160000	627267
Konsolidert Resultat	4501259	787384	-9587000	-1287000	-5585357
Reelt resultat	4675390	925520	-9432000	-1127000	-4958090

Klubbens har aktivert «spillerrettigheter» i både klubb og tilknyttet AS. «Spillerrettighetene» er klassifisert som immaterielle anleggsmidler hos alle parter. Det gjennomføres avskrivning over spillerens kontraktstid og nedskrivning foretas når det åpenbart foreligger verditap på spilleren.

Aalesund fotballklubb er organisert med formell tilknytning til Ålesund Fotball AS og datterselskapet Aalesund Fotballstadion AS. Aafk Sponsorservice er datterselskap av Ålesund Fotball AS, men inngår ikke i konsolideringsplikten etter NFFs regelverk, (vedlegg 4).

Tabell 12: Vålerenga

Selskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
Vålerenga Fotball	Ja	AM-Immaterielle	ja	Ja	Rskl. alm
Vålerenga Invest Fotball AS	Ja	AM-Finansielle	ja	Ja	Små foretak
Sportsopplevelser AS	Nei	-	-	-	Små foretak
Årsresultat	2011	2010	2009	2008	Totalt
Vålerenga Fotball	-131038	971693	1227000	52000	2119655
Vålerenga Invest Fotball AS	-9908753	4464505	-21452000	-15744000	-42640248
Sportsopplevelser AS	76000	290000			366000
Konsolidert Resultat	-10039791	5436198	-20225000	-15692000	-40520593
Reelt resultat	-9963791	5146198	-20225000	-15692000	-40734593

Aktiverte spillerkontakter eksisterer i Vålerenga Fotball og Vålerenga Invest Fotball AS. Vålerenga Fotball har klassifisert eiendelen som et immaterielt anleggsmiddel, og foretar avskrivning og nedskrivning i de tilfeller det foreligger vesentlig verdifall. Nye spillere finansiert av Vålerenga Invest Fotball bokføres som en fordring i Vålerenga Invest AS og tilsvarende som gjeld i Vålerenga Fotball. Fordringen og gjelden reduseres i takt med avskrivningen over kontraktsperioden.

Vålerenga fotball innehar formell samarbeidsavtale med Vålerenga Invest fotball, som drifter den sportslige satsningen for Vålerengas elitesatsing. Sportsopplevelser AS er et heleid datterselskap tilknyttet Vålerenga Invest Fotball AS, men inngår ikke i konsolideringsplikten etter NFFs lisensregelverk, (vedlegg 4).

Tabell 13: Strømsgodset

Selskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
Strømsgodset Toppfotball	Nei	-	-	-	Små foretak
Strømsgodset Fotball AS	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja	Små foretak
Drammenspatrioten AS	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja	Små foretak
Meetball AS	JA	AM/Immaterielle	Ja	Ja	Små foretak
Blå Magi AS	Ja				
Årsresultat	2011	2010	2009	2008	Totalt
Strømsgodset Toppfotball	0	0	-152000	0	-152000
Strømsgodset Fotball AS	1885815	6929059	-6441000	-13728000	-11354126
Drammenspatrioten AS	2298000	3933728	-7061000	-17723000	-18552272
Meetball AS	-598125	-1536959	-2066000	-2450000	-6651084
Blå Magi AS	-	-	-	-	0
Konsolidert Resultat	1885815	6929059	-6593000	-13728000	-11506126
Reelt resultat	3585690	9325828	-15720000	-33901000	-36709482

«Spillerrettighetene» er klassifisert som immaterielle anleggsmidler for både Strømsgodset AS, Drammenspatriotene AS og Meetball AS. Blå Magi ble opprettet i 2011 og det eksisterer

derfor ikke informasjon om deres finansielle forhold. Kostnadsføringen foregår lineært over kontraksperioden. Nedskrivning blir praktisert om rettighetenes virkelige verdi er lavere enn bokført verdi, og ikke forventes å være forbigående.

Strømsgodset Toppfotball er organisert med formelt tilknyttede Strømsgodset Fotball AS, sammen utgjør de det konsolideringspliktige regnskapet til NFF. «Hjelpeselskapene»; Drammenspatriotene AS, Meetball AS og Blå Magi AS innehar betydelige deler av de kommersielle rettighetene, (vedlegg 4).

Tabell 14: Sogndal

Selskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
Sogndal Idrettslag Fotball	Ja	AM/Immaterielle	ja	ja	Små foretak
Sogndal Fotball AS	Nei	-	-	-	Små foretak
Årsresultat	2011	2010	2009	2008	Totalt
Sogndal Idrettslag Fotball	-342824	-1098518	-	-	-1441342
Sogndal Fotball AS	-1270328	-532638	-409000	-2051000	-4262966
Konsolidert Resultat	-1613152	-1631156	-409000	-2051000	-5704308
Reelt resultat	-1613152	-1631156	-409000	-2051000	-5704308

Aktiverte «spillerrettigheter» eksisterer kun i klubben og klassifiseres som et immaterielt anleggsmiddel. Det gis ingen informasjon i notene om regnskapsmessig behandling av rettighetene ut fra det som er normalt i henhold til rskl.

Sogndal Idrettslag Fotball er organisert med formelt tilknyttet Sogndal Fotball AS. Disse to aktørene utgjør det konsolideringspliktige regnskapet, (vedlegg 4).

Tabell 15: Fredrikstad

Fredrikstad	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
Fredrikstad Fotballklubb	Ja	AM-Immaterielle	Ja	Ja	Små foretak
FFK Sport AS					
Aristokratene AS					
Sportsbuss AS					
Fredrikstad Spillerinvest AS	Ja	AM-Immaterielle	Ja	Ja	Små foretak
Årsresultat	2011	2010	2009	2008	Totalt
Fredrikstad Fotballklubb	-	-	-	-	
FFK Sport AS	-6905836	-21473452	-24224000	-3466000	-56069288
Aristokratene AS	-110000	-1261000	-1618000	-780000	-3769000
Sportsbuss AS	131000				131000
Fredrikstad Spillerinvest AS	-5854535	-4697098	-9010000	-4697000	-24258633
Konsolidert Resultat	-6905836	-21473452	-24224000	-3466000	-56069288
Reelt resultat	-12739371	-27431550	-34852000	-8943000	-83965921

Fredrikstad Sport AS og Fredrikstad Spillerinvest AS besitter aktiverte rettigheter i «spillerpooles», som følge av investeringer i fotballklubbens spillere. Rettighetene er klassifisert som immaterielle anleggsmidler. Det foretas avskrivninger over kontraktens lengde og eventuelle nedskrivninger hvis det skulle foreligge vesentlige verdireduksjoner på spillerne.

Regnskapet til Fredrikstad Fotballklubb er ikke offentlig tilgjengelig, men jeg har likevel valgt å ta de med i analysen basert på at de har en del «hjelpeselskaper», hvor regnskapsinformasjon er tilgjengelig. Klubben er organisert med formelt tilknyttede Fredrikstad Fotballklubb Sport AS. Deler av de kommersielle rettighetene i skilt ut i Aristokraten AS og Sportsbuss AS, men selskapene inngår ikke i det konsolideringspliktige regnskapet til NFF. «Hjelpeselskapet» Fredrikstad Spillerinvest AS har bidratt med kapital til finansiering av spillere for klubben, (vedlegg 4).

Tabell 16: Hønefoss

Selskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
Hønefoss Ballklubb	Nei	-	-	-	Små foretak
HBK Toppfotball AS	Nei	-	-	-	Små foretak
HBK Spillerinvest AS	Ja	AM-Immaterielle	Ja	Nei	Små foretak
HBK Spillerinvest 2 AS	Ja	-	-	-	-
Årsresultat	2011	2010	2009	2008	Totalt
Hønefoss Ballklubb	93000	-162500	-825000	1187000	292500
HBK Toppfotball AS	929594	-62755	-9000	-6000	851839
HBK Spillerinvest AS	-1779542	-9892764	-3838000		-15510306
HBK Spillerinvest 2 AS	-	-	-	-	-
Konsolidert Resultat	1022594	-225255	-834000	1181000	1144339
Reelt resultat	-756948	-10118019	-4672000	1181000	-14365967

Aktiverte «spillerrettigheter» eksisterer i HBK Spillerinvest og er klassifisert som et immaterielt anleggsmiddel. Rettighetene avskrives lineært i henhold til kontraktperioden, og nedskrivning foretas hvor åpenbare verdifall foreligger. Anleggsmiddelet behandles forøvrig etter rskl. bestemmelser.

Hønefoss Ballklubb er organisert med det heleide datterselskap HBK Toppfotball AS. Disse to foretakene utgjør til sammen det konsolideringspliktige regnskapet. Det eksisterer i tillegg to «hjelpeselskaper» i HBK Spillerinvest AS og HBK Spillerinvest 2 AS. HBK Spillerinvest AS ble opprettet i 2011 og det eksisterer derfor ikke informasjon om deres finansielle forhold, (vedlegg 4).

Tabell 17: Haugesund

Haugesund	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning	Regnskapsregler
FK Haugesund	Nei	-	-	-	Rskl. alm
FK Haugesund AS	Ja	AM- Immaterielle	Ja	Ja	Små foretak
Haugaland Talentforvaltning	Nei	AM/aksje	-	Ja	Små foretak
Årsresultat	2011	2010	2009	2008	Totalt
FK Haugesund	518000	4133686	-8981000	-146000	-4475314
FK Haugesund AS	1014260	-631306			382954
Haugaland Talentforvaltning	-3874000	1860000	-781000	-718000	-3513000
Konsolidert Resultat	1532260	3502380	-8981000	-146000	-4092360
Reelt resultat	-2341740	5362380	-9762000	-864000	-7605360

«Spillerrettigheter» er aktivert i FK Haugesund AS og Haugaland Talentforvaltning AS. FK Haugesund AS betrakter rettighetene som et immaterielt anleggsmiddel. Haugaland Talentforvaltning eier 40% av FK Haugesund AS og betrakter sine andeler i «spillerrettigheter» som finansiell anleggsmidler i tilknyttet selskap. FK Haugesund AS aktiverer rettighetene til historisk kostpris redusert med akkumulerte av og nedskrivninger. I anskaffelseskostnaden inngår vederlag til selgende klubb og eventuelt agenthonorarer.

FK Haugesund er organisert med formelt tilknyttede FK Haugesund AS, som drifter de kommersielle rettighetene til klubben. «Hjelpeselskapet» Haugaland Talentforvaltning har kjøpt rettigheter til spillere i form av andeler, (vedlegg 4).

5.2 Oppsummering de ulike juridiske objektene

I den videre presentasjonen blir nå de ulike selskapene presentert i en samlet og sammenlignbar form. Først presenteres de samarbeidende selskap med uformell samarbeidsavtale (spillerinvestorselskapene), deretter klubben og tilslutt de selskapene med formelt samarbeidende avtale.

Tabell 18: Regnskapsmessig behandling spillerinvestorselskap

Spillerinvestorselskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning
TIL Spiller AS	Ja	OM/Finansielle	Nei	Ja
RBK Investor AS	Ja	AM/Immaterielle	Nei	Ja
Hardball AS	Ja	AM/Immaterielle	Nei	Ja
Softball AS	Ja	AM/Immaterielle	Nei	Ja
NoRo Fotball AS	Ja	OM/Finansielle	Nei	Ja
Gjelsten Invest 2 AS	Ja	OM/Finansielle	Nei	Ja
Spiller AS	Ja	AM/Finansielle	Ja	Ja
Lillestrøm Sportsklubb Invest AS	ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja
Oddball Invest AS	Ja	-	-	.
Grenland Invest AS	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja
Drammenspatriotene AS	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja
Meetball AS	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja
Blå Magi AS	Ja	-	-	-
Fredrikstad Spillerinvest AS	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja
Haugaland talentforvaltning AS	Ja	AM/Finansielle	Nei	Ja
HBK Spillerinvest AS	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja
HBK Spillerinvest 2 AS	Ja	-	-	-

Oddball Invest AS, Blå Magi AS og HBK Spillerinvest 2 AS ble opprettet i 2011 og det finnes derfor ikke informasjon om deres regnskapsmessige behandling tilgjengelig. 9 av 14 selskaper har valgt å klassifisere rettighetene som et immaterielt anleggsmiddel, 2 har valgt å klassifisere rettighetene som et finansielt anleggsmiddel. De resterende 3 har valgt å klassifisere rettighetene som et finansielt omløpsmiddel. Det praktiseres avskrivning av rettighetene for 7 av selskapene, de resterende avskriver ikke «spillerrettighetene». Samtlige klubber opplyser i notene at det årlig gjennomføres nedskrivningstester på de rettigheter som eksisterer i de respektives regnskap. Klassifiseringen vil kunne innvirke på resultatet. Ved å unnlate avskrivning eller nedskrivning når det foreligger indikasjoner på verdifall, oppnår selskapene utsatt kostnadsføring. På den måten kan de fremstille selskapene som økonomisk bærekraftige helt til rettighetene utløper. Selskapene virker forøvrig å være samstemt i definisjonen av anskaffelseskostnaden. «Spillerrettighetene» består av overgangssummen og direkte henførbare kostnader, herunder agentkostnader, «sign-on-fees» og direkte kostnader i forbindelse med anskaffelsen.

Tabell 19: Resultat spillerinvestorselskap 2008-2011

Spillerinvestorselskap	2011	2010	2009	2008	Totalt
TIL Spiller AS	-6514522	-5366084			-11880606
RBK Investor AS	63701				63701
Hardball AS	-469826	-11898141	-15303000	-5440000	-33110967
Softball AS	-137013	-21882			-158895
NoRo Fotball AS	1169240	-1380901	-2575000	-2579000	-5365661
Gjelsten Invest 2 AS	-5398999	-9229	-796000	-	-6204228
Spiller AS	-954864	-679980			-1634844
Lillestrøm Sportsklubb Invest AS	-810230	15631094	4689000	-10654000	8855864
Oddball Invest AS	-	-	-	-	-
Grenland Invest AS	-383833	-101000	-394000		-878833
Drammenspatriotene AS	2298000	3933728	-7061000	-17723000	-18552272
Meetball AS	-598125	-1536959	-2066000	-2450000	-6651084
Blå Magi AS	-	-	-	-	-
Fredrikstad Spillerinvest AS	-5854535	-4697098	-9010000	-4697000	-24258633
Haugaland talentforvaltning AS	-3874000	1860000	-781000	-718000	-3513000
HBK Spillerinvest AS	-1779542	-9892764	-3838000	-	-15510306
HBK Spillerinvest 2 AS	-	-	-	-	-
Samlet årsresultat	-23244548	-14159216	-37135000	-44261000	-118799764

Det eksisterer 17 «rendyrkede» spillerinvestorselskap per 2012, ulikt fordelt på 16 klubber. Disse selskapene driver som kjent utenfor den konsolideringspliktige rapporteringen til klubben. Resultatene fra driften de siste årene indikerer at selskapenes motiver ikke er profittmaksimering. I utgangspunktet virker det som om investorenes hensikt er å «pynte» på den rapporterte finansielle informasjonen til klubben. Det er i realiteten bare Lillestrøm Sportsklubb Invest AS som har gått med overskudd i perioden 2008-2011, siden RBK investor nylig er stiftet. Selskapene gjør fra tid til annen enkelte lønnsomme investeringer i «spillerrettigheter», som de selger videre med økonomisk gevinst, men det normale er tap. Det er verdt å nevne at det i perioden 2008-2011 har eksistert flere selskap enn det som fremkommer av analysen, men disse er i dag oppløst eller deltok ikke i det avgrensede utvalget for Tippeligaen 2012. Kostnadene som er ført ut fra klubbens regnskap vil derfor sannsynligvis være enda større enn det som kommer frem av tallmaterialet. Funnene viser at investorselskapene bærer betydelige driftskostnader som reelt sett burde vært sett i sammenheng med klubbdriften. Samlet har denne formen for «gode hjelpere» et underskudd på 118,8 millioner kroner i perioden 2008-2011. Det er noen med dype lommer og «hjerte for klubben» som finansierer dette. Presentasjonen viser at det er lønnsomt for klubben å selge retten til videresalg av spillerne til eksterne selskap. Det er betydelige driftskostnader ved å ha rettighetene i klubben. Har klubben ett eller flere slike selskap, vil de derfor kunne fremstå med et betydelig bedre resultat, sammenlignet med de klubbene som ikke har det.

Tabell 20: Regnskapsmessig behandling klubbene

Klubb	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning
Tromsø Idrettslag	Nei	-	-	-
Rosenborg Ballklubb	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja
Sportsklubben Brann	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja
Molde Fotballklubb	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja
Stabæk Fotballklubb	Nei	-	-	-
Viking Fotball	Nei	-	-	-
Lillestrøm Sportsklubb	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja
Odds Ballklubb	Nei	-	-	-
Aalesund Fotballklubb	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja
Vålerenga Fotball AS	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja
Strømsgodset Toppfotball	Nei	-	-	-
Sogndal Idrettslag Fotball	Ja	AM/Immaterielle	Ja	Ja
FK Haugesund	Nei	-	-	-
Hønefoss Ballklubb	Nei	-	-	-

Av de 14 klubbene i utvalget er det halvparten som innehar aktiverte «spillerrettigheter». Omfanget i forhold til den totale spillerstallen varierer. Klubbene er underlagt regnskapsprinsipper utarbeidet av NFF, de står derfor ikke like fritt som aksjeselskapene mht. måling av eiendelen. Etter NFFs regelverk skal klubber som velger å kapitalisere «spillerrettigheter» klassifiserer rettigheten som et immaterielt anleggsmiddel. De har kun lov å kapitalisere overgangssummen mellom klubbene, ikke agentonorarer eller «sign-on-fees» og lignende. Maksimalt kan periodiseringen av anskaffelseskostnaden løpe over en periode på 5 år. Kontraktene skal vurderes til lavest av bokført og virkelig verdi, og nedskrives i den grad det finnes vesentlige verdjusteringer. Litt bemerkelsesverdier er det da at flere klubber i notene opplyser at de kapitaliserer agentonorarer og «sign-on-fees» i de offentlige tilgjengelige årsregnskapene. Motivet for å kapitalisere alle kjøpskostnader vil kunne være økt egenkapitalandel eller utsatt kostnadsføring. Klubbene tilpasser altså regnskapet til de ulike interessegruppene. NFF får et eget regnskap, de andre interessentene får et annet. Tilpasningen av kapitalisering av rettighetene er imidlertid gjort i henhold til rskl. og god regnskapsskikk.

Tabell 21: Resultat klubbene 2008-2011

Klubb	2011	2010	2009	2008	Sum
Tromsø Idrettslag	1143008	-3568841	16384000	-19016000	-5057833
Rosenborg Ballklubb	-31192078	-23360770	-39281000	-12727000	-106560848
Sportsklubben Brann	1834879	-9362219	-24979000	-4023000	-36529340
Molde Fotballklubb	1158918	310670	758000	625000	2852588
Stabæk Fotballklubb	334179	44664	-258000	28000	148843
Viking Fotball	9288446	4896974	5610000	4117400	23912820
Lillestrøm Sportsklubb	-303362	-12991901	-40039000	-303000	-53637263
Odds Ballklubb	2586979	-4425210	1690000	-6488000	-6636231
Aalesund Fotballklubb	3121060	796840	-3066000	1234000	2085900
Vålerenga Fotball	-131038	971693	1227000	52000	2119655
Strømsgodset Toppfotball	0	0	-152000	0	-152000
Sogndal Idrettslag Fotball	-342824	-1098518	-	-	-1441342
FK Haugesund	518000	4133686	-8981000	-146000	-4475314
Hønefoss Ballklubb	93000	-162500	-825000	1187000	292500
Samlet årsresultat	-11890833	-43815432	-91912000	-35459600	-183077865

I klubbenes regnskap har jeg utelatt Fredrikstad Fotballklubb og Sandnes Ulf, på bakgrunn av manglende finansiell informasjon. Klubbens resultat må ses i sammenheng med tilknyttede aksjeselskap før en kan vurdere den økonomiske utviklingen, men man ser tendenser til positiv resultatutvikling etter innføringen av FOS i 2009, underskuddene i klubbene er redusert vesentlig i klubbregnskapene. Det er verdt og nevne at Rosenborg Ballklubb er en få klubber i Norge som tidligere har eid alle «spillerrettighetene» selv. Det bærer resultatet også preg av, ingen klubber i Norge har anskaffet spillere for slike summer i Norge, da er det naturlig at kostnadene gjenspeiles i klubbregnskapet. Deres underskudd i perioden 2008-2011 utgjør hele 58,2 prosent av det totale underskuddet i klubbregnskapene. NFFs vurdering av klubbenes økonomi er som kjent også avhengig av det økonomiske resultatet i det formelt samarbeidende selskap. Videre vil derfor komme en tilsvarende samlet presentasjon av de formelt samarbeidende selskap.

Tabell 22: Regnskapsmessig behandling formelt samarbeidende selskap 2008-2011

Selskap	Spillerrettigheter	Klassifisering	Avskrivning	Nedskrivning
TIL Fotball AS	Nei	-	-	-
Molde Fotball AS	Ja	OM-Finansielle	Nei	Ja
Stabæk Fotball AS	Nei			
Viking Fotball ASA	Ja	AM-Finansielle	Ja	Ja
Lillestrøm Sportsklubb AS	Nei	-	-	-
Grenland Fotball AS	Ja	AM-Immaterielle	Ja	Ja
Ålesund Fotball AS	Ja	AM-Immaterielle	Ja	ja
Vålerenga Investor Fotball AS	Nei	-	-	-
Strømsgodset Fotball AS	Ja	AM-Immaterielle	Ja	Ja
Sogndal Fotball AS	Nei	-	-	-
Fredrikstad Fotballklubb Sport AS	Ja	AM-Immaterielle	Ja	Ja
FK Haugesund AS	Ja	AM-Immaterielle	Ja	Ja
HBK Toppfotball AS	Nei	-	-	-

Av de formelt tilknyttede aksjeselskapene innehar 7 av 11 selskaper kapitaliserte «spillerrettigheter». Blant utvalget har 5 valgt å klassifisere rettighetene som et immaterielt anleggsmiddel, 1 selskap har klassifisert rettighetene som et finansielt anleggsmiddel og den siste har valgt å klassifisere rettighetene som et finansielt omløpsmiddel. I og med at selskapet ikke trenger å utarbeide regnskap etter NFFs retningslinjer står de altså fritt til å tolke behandlingen av eiendel ut fra regnskapslovens og god regnskapsskikk. De aller fleste selskap har derimot tatt i bruk NFFs veiledende standard for klassifisering, av og nedskrivning. Molde Fotball AS og Viking Fotball ASA er de eneste selskapene som skiller seg ut ved at de har klassifisert «spillerrettighetene» som finansielle.

Tabell 23: Resultat formelt samarbeidende selskap

Selskap	2011	2010	2009	2008	Sum
TIL Fotball AS	1147000	-18516000	-	-	-17369000
Molde Fotball AS	-15967091	-20281399	-5558000	-23501000	-65307490
Stabæk Fotball AS	2479049	-21947099	-23566000	-22496000	-65530050
Viking Fotball ASA	-7313000	-30032269	-21176000	-2692000	-61213269
Lillestrøm Sportsklubb AS	171880	2893850	-25923000	-20000004	-42857274
Grenland Fotball AS	-16355950	2857727	-4768000	1958000	-16308223
Ålesund Fotball AS	1485199	102544	-6419000	-2048000	-6879257
Vålerenga Investor Fotball AS	-9908753	4464505	-21452000	-15744000	-42640248
Strømsgodset Fotball AS	1885815	6929059	-6441000	-13728000	-11354126
Sogndal Fotball AS	-1270328	-532638	-409000	-2051000	-4262966
Fredrikstad Fotballklubb Sport AS	-6905836	-21340863	-21473452	-3466000	-53186151
FK Haugesund AS	1014260	-631306			382954
HBK Toppfotball AS	929594	-62755	-9000	-6000	851839
Årsresultat samlet	-48608161	-96096644	-137194452	-103774004	-385673261

Utvalget i denne analysen består av 13 selskap som innehar hele eller deler av de kommersielle rettighetene. Det finnes også selskap av mindre betydning som inngår under disse formelt samarbeidende selskap, men på grunn av deres art og betydning vil de ikke kunne sammenlignes i dette utvalget. Årsresultatet til de formelt tilknyttede selskapene må som kjent ses i sammenheng med klubbregnskapet. Det kommer også frem at årsresultatet har bedret seg betydelig etter innføring av FOS i 2009. De konsolideringspliktige selskapene som besitter «spillerrettigheter», virker generelt å ha høyere underskuddandel som følge av driftskostnader knyttet til dette. På den måten blir klubbene «straffet» ved å ha konsolidert selskaper med «spillerrettigheter».

6. Analyse og drøfting av resultater

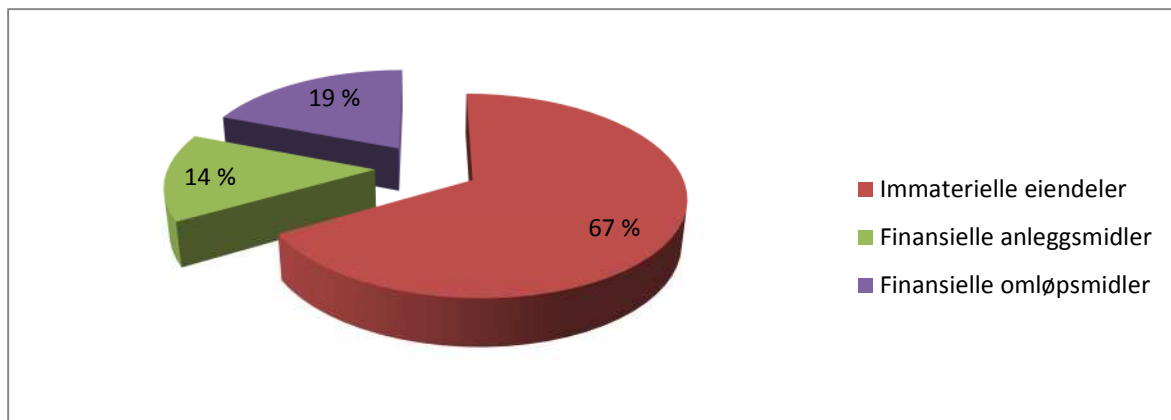
Hensikten med dette kapittelet er å gå i dybden og drøfte hvilken innvirkning regnskapsmessig behandling, selskapsstruktur og regnskapsprinsipper kan ha for «regnskapet som beslutningsgrunnlag for lisens i Tippeligaen». Jeg starter kapittelet med fokus på forskningsspørsmål 1, regnskapsmessig behandling av «spillerrettigheter» av de ulike selskapene. Deretter tar jeg for meg forskningsspørsmål 2, hvordan klubbregnskapet påvirkes av de kostnader som holdes utenfor lisensieringen. NFF sin viktige rolle som premissgiver berøres av begge forskningsspørsmålene. Deretter knyttes funnene opp mot problemstillingen.

6.1 Forskningsspørsmål 1

«Hvordan behandles kjøpte «spillerrettigheter» regnskapsmessig i klubbene og hos de «gode hjelpere?»

Klubben er underlagt krav om ensartet prinsippanvendelse fra NFF, som innebærer å klassifisere aktiverte «spillerrettigheter» som immaterielle anleggsmidler. «Hjelpeselskapene» som besitter slike rettigheter står derimot fritt til å velge klassifisering etter rskl. og dens rammeverk. Jeg vil derfor gå nærmere inn på hva klassifiseringen av rettighetene og tilhørende måling vil bety for den finansielle rapporteringen. Figur 13 viser en oppsummering av resultatene.

Figur 13: Klassifisering av «spillerrettigheter»

Resultatene viser at det ikke er noen klar definisjon av hva en «spillerrettighet» er, noe som var utgangspunktet for interessen rundt temaet. Funnene samsvarer med presentasjonen revisorselskapet PwC introduserte meg for før jeg startet på oppgaven. På grunn av egenskaper ved eiendelene med hensyn til risiko og kontroll vil klassifiseringen kunne praktiseres ulikt. Flertallet har valgt å klassifisere rettighetene som et immaterielt anleggsmiddel, noe som er retningsgivende i henhold til NFFs betraktning.

Flertallet av de «gode hjelperne» har valgt å klassifisere rettigheten som et immaterielt anleggsmiddel, men 3 aktører har også klassifisert rettighetene som et finansielt anleggsmiddel. Ut fra analysen er det 3 investorselskap som ikke praktiserer avskrivning av rettighetene; RBK Investor AS, Hardball AS og Softball AS mener rettighetene ikke forringes i verdi. Det anser jeg som svært oppsiktsvekkende, kontrakten har jo en bestemt levetid og vil falle i verdi etter hvert som kontraktstiden løper. Selv om foretakene er små foretak, finnes det ingen spesielle regler som tilsier at de ikke skal foreta årlig avskrivning. Motivet for en slik vurdering kan være utsatt kostnadsføring. Nedskrivning blir i teorien vurdert ut fra skader og lite spilletid, men ut fra notene virker det lite praktisert før en eventuell terminering av kontrakt og dermed tvunget nedskrivning av «spillerrettigheten».

De «gode hjelperne» Haugland talentforvaltning, Spiller AS og Viking Fotball ASA har klassifisert rettighetene som finansielle anleggsmidler, blant disse følger ikke Haugland Talentforvaltning regnskapslovens bestemmelser og praktiserer ikke avskrivning. Det skal derimot fortsatt gjøres en årlig vurderingstest for nedskrivning. Investorselskapene TIL Spiller AS, NoRo Fotball AS og Gjelsten Invest 2 AS definerer rettigheten som et finansielt omløpsmiddel. Det innebærer at de slipper årlige avskrivninger, men må vurdere eiendelen etter laveste verdis prinsipp.

I tillegg til utsatt kostnadsføring som jeg har diskutert tidligere, vil valg av klassifisering kunne påvirke de økonomiske nøkkeltallene for de klubber med «spillerrettigheter» i det konsolideringspliktige regnskapet. Klubbene blir altså vurdert ut fra økonomiske nøkkeltall utarbeidet av NFF, hvor det i forbindelse med klassifiseringen vil kunne ha betydning på poengscoreren klubben oppnår i FOS se tabell 1.

Kriterie 5, arbeidskapitalprosent vil bli høyere i den grad man klassifiserer «spillerrettigheten» som et finansielt omløpsmiddel. Dermed scorer klubben høyere på parameteret arbeidskapitalprosent.

Kriterie 6, likviditetsgrad 1 vil bli høyere i den grad man klassifiserer eiendelen som et omløpsmiddel. Dermed vurderes klubben høyere på poengscoren likviditet. «Spillerrettigheter» virker logisk sett merkelig å skulle gi bedre likviditet.

I tillegg vil naturlig nok resultatet påvirkes av en eventuell utsatt kostnadsføring ved å klassifisere rettighetene som omløpsmidler.

I henhold til kvalitetskravene til rapporteringen vil kravet om ensartet prinsippanvendelse være spesielt viktig i forbindelse med «spillerrettigheter». For å kunne sammenligne den finansielle rapporteringen er man avhengig av ensartet informasjon. Det er nødvendig for regnskapet som informasjonskilde at samme metoder, rapporter og teknikker brukes over tid for å klassifisere regnskapsdata. Er forutsetningen til stede vil man kunne sammenligne den finansielle rapporteringen innad i selskapet og opp mot andre selskap i samme bransje.

I analysen vil fotballklubbene være den eneste aktøren som tilfredsstillter kravet til ensartet prinsippanvendelse etter rskl. §4-4. Det henger sammen med retningslinjene for klassifisering og måling fra NFF. Klubbene tilpasser imidlertid regnskapene til de ulike interessegruppene. Flere klubber aktiverer «sign-on-fees» og agenthonorarer i anskaffelseskostnaden i de offentlige tilgjengelige regnskapene. Det er i strid med NFFs retningslinjer, hvor det kun er lov å kapitalisere overgangssummen.

Når det gjelder aksjeselskapene praktiseres det skjønnsmessige vurderinger som slår ut ulikt, ettersom valgmulighetene i rskl. gjør det mulig. Det vil derfor vanskelig la seg gjøre å sammenligne den finansielle informasjonen både internt og mellom selskapene. I tillegg bryter flere av selskapene åpenbart med flere av de grunnleggende regnskapsprinsippene jf, rskl. kapittel 4. I den forbindelse stiller jeg meg svært kritisk til de selskaper som har klassifisert eiendelen som et anleggsmiddel og mener den ikke forringer i verdi. Det

fremkommer av sammenstillingsprinsippet i rskl. §4-1, 3 ledd at: *utgifter skal kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt*. Tilhørende inntekt er vanskelig å definere i den grad selskapene ikke har den juridiske kontrollen over eiendelen. Det kommer av forsiktighetsprinsippet i rskl. §4-1, 4 ledd at: *urealisert tap skal resultatføres*. Ut fra resultatene til investorselskapene kom det tydelig frem at investeringer i «spillerrettigheter» ytterst sjeldent gir profitt. Ved slik usikkerhet om eiendelens økonomiske avkastning skal man etter god regnskapsskikk bruke beste estimat etter rskl. § 4-2. Informasjonen som er tilgjengelig, er presis i den forstand at det sjelden selges spillere før kontrakstiden er ute. Det følger da av sammenstillingsprinsippet at anskaffelsen burde være kostnadsført direkte eller i samme periode som tilhørende inntekt. Anvendelse av forsiktighetsprinsippet vil gi samme resultat.

Kravet til pålitelighet er også problematisk i denne sammenheng. Egenskapene ved pålitelighet vil karakteriseres gjennom: validitet, verifiserbarhet og nøytralitet i forhold til regnskapsinformasjonen som blir presentert.

Spillernes prestasjoner svinger, og det vil være vanskelig å avgjøre markedsverdien av en spiller under kontrakstiden. Man skal i prinsippet ta hensyn til skader og prestasjoner på banen for å vurdere åpenbare verdifall. Virkelig verdis prinsipp virker lite praktisert både i klubb og aksjeselskap, noe som er forståelig. Både på grunn av detaljnivå og kost/nytte dimensjonen vil nok nedskrivning i liten grad bli praktisert før verdifallet er konstatert med sikkerhet. Avskrivninger skal og bør praktiseres i den grad all logikk tilsier at verdien på spilleren reduseres med kontraktstiden.

Verifiserbarhet har i denne sammenheng tilknytning til egenskapen ved regnskapsinformasjonen som gjør at forskjellige regnskapsførere med tilgang på samme data kan utarbeide samme rapporter. Det kommer tydelig frem av funnene at ulike regnskapsførere med tilsynelatende like data utarbeider ulik finansiell rapportering. Det kommer av de skjønsmessige vurderingene av klassifisering og tilhørende måling.

Informasjonen anses å være nøytral når den er partsuavhengig. Det innebærer at informasjonen som blir presentert ikke påvirkes av spesifikke interesser eller resultatmål. I utgangspunktet skal de ulike juridiske objektene være uavhengige av hverandre. Nøytral informasjon kan bli et problem i den grad partene har sterk tilknytning til hverandre, uansett om de er innenfor eller utenfor det konsoliderte selskapet vil de ha felles interesser av å fremstille økonomien så bærekraftig som mulig. I flere av klubbene med tilhørende

aksjeselskap innenfor eller utenfor konsolideringen sitter samme person som daglig leder. NFF har lagt restriksjoner i form av eierinteresser i selskapet for ledende personer og ansatte i klubben, men det er ikke tvil om slike indirekte interesser kan være motiv til å «pynte» på det lisensierte regnskapet. Det kommer blant annet frem av årsrapporten til Stabæk at ledende personer og styremedlemmer i klubben har hatt eierinteresser tilknyttende aksjeselskap. Denne saken er kjent i media og bryter mot idrettens regler og de måtte derfor selge seg ut. Det skal være et klart skille mellom klubb og kommersiell drift. Noe som i teorien burde være mulig, men som ser problematisk ut slik situasjonen er blitt i dag. Det er ingen tvil om at informasjonen som presenteres tilpasses lisensieringen i større eller mindre grad. De fleste klubbene ligger på kanten til hva som er bærekraftig etter lisensieringsregelverket. Det er derfor stor sannsynlighet for at informasjonen ikke er nøytral i den grad den er påvirket av interesse mål, altså å fremstille en bærekraftig økonomi.

Det er viktig å poengtere at regnskapsprodusentene i fotballen nødvendigvis ikke gjør noe ulovlig. Regnskapsprodusentene i bransjen står ovenfor noen utfordringer og skjønnsmessige estimater som er komplisert i forhold til regnskapsloven og god regnskapsskikk. I regnskapsteorien er regnskapsmessig tilpasning definert som *«Påvirkning av regnskap gjennom metoder for regnskapsføring som i utgangspunktet ligger innenfor rammen av god regnskapsskikk, men der det rapporterte resultatet er mindre i samsvar med beste estimat på «korrekt» regnskapsbasert resultat»*(NOU:2008, punkt 2.2.1). Manglende grunnlag for sammenligning av den økonomiske rapporteringen vil nok i dette tilfellet være sammensatt av flere faktorer også utenfor regnskapsprodusentens område. Ulike selskapsstruktur rundt klubbene og regelverket til NFF vil i stor grad være med å påvirke innholdet i den finansielle rapporteringen.

Det er ingen tvil om at den ulike klassifiseringen påvirker resultatet og dermed vurderingen av økonomisk bærekraft i fotballen. Dette er ikke heldig og ser ut til å utvikle seg i gal retning.

6.2. Forskningsspørsmål 2

«Hvordan påvirkes klubbregnskapet av valgfriheten med hensyn til konsolideringen av regnskapet?»

Formålet med konsolideringsreglene til NFF er å regulere vilkårene for samarbeidet mellom idretten og næringslivet, men samtidig beholde idrettens ideelle verdigrunnlag jf, §14-1.

Formelle samarbeidsavtaler er regulert i NFFs avtaleverk, men det finnes veier utenom det konsolideringspliktige regnskapet for de «gode hjelperne» (vedlegg 3 og 4). Problemområdet

organisering av norske klubber er også drøftet i en tidligere masteroppgave; «en eliteklubbs økonomistyring». Klubbrepresentanten i undersøkelsen bekreftet på langt nær at regelverket er for svakt definert og i praksis ikke fungerer som det burde (Hitland Flaa, 2010, side 97).

Analysen av de ulike klubbene viser at hele 13 av 15 klubber har selskap med driftsrelaterte kostnader tilhørende klubbene aktivitet som ikke konsolideres. Hensikten med dualmodellen og senere også investorfenomenet var at klubbene skulle få tilgang på ekstern kapital. Slik regelverket er utformet i dag, fungerer investeringene mer som en gave til klubben. Hvor mye «gavene» utgjør for de ulike klubbene, kan man lese ut fra sammenligningen av det konsoliderte resultatet opp mot det reelle. De klubbene som har rike «onkler» som er villige til å opprette «hjelpeselskaper» blir altså betraktet på lik linje med de klubbene som ikke har det. Klubbene kan lovlig velge å «flytte ut» kostnader knyttet driften. Det vil man kunne se ut fra tabell 24 og 23, som belyser klubbenes samlede konsoliderte resultat opp mot det reelle.

Tabell 24: Konsolidert resultat 2008-2011

Konsolidert	2011	2010	2009	2008	Sum
Tromsø	2290008	-22084841	16384000	-19016000	-22426833
Rosenborg	-27873078	-19998770	-34600000	-14708000	-97179848
Brann	5163879	-574219	-24939000	-3952000	-24301340
Molde	-14808173	-19970729	-4800000	-22876000	-62454902
Stabæk	2813228	-21902435	-23824000	-22468000	-65381207
Viking	1975446	-25135295	-15566000	1425400	-37300449
Lillestrøm	-131482	-10098051	-65962000	-20303004	-96494537
Odd	-13768971	-1567483	-3078000	-4530000	-22944454
Aalesund	4501259	787384	-9587000	-1287000	-5585357
Vålerenga	-10039791	5436198	-20225000	-15692000	-40520593
Strømsgodset	18858815	6929059	-6593000	-13728000	5466874
Sogndal	-1613152	-1631156	-409000	-2051000	-5704308
Fredrikstad	-6905836	-21340863	-24224000	-3466000	-55936699
Hønefoss	1022594	-225255	-834000	1181000	1144339
Haugesund	1532260	3502380	-8981999	-146000	-4093359
Sum	-36982994	-127874076	-227238999	-141616604	-533712673

Tabell 25: Reelt resultat 2008-2011

Reelt	2011	2010	2009	2008	Sum
Tromsø	-5833785	-44087107	16175000	-19016000	-52761892
Rosenborg	-27809377	-19998770	-34600000	-14708000	-97116147
Brann	4690040	-12533242	-40226000	-9391000	-57460202
Molde	-19332932	-22407859	-8716000	-25662000	-76118791
Stabæk	1858364	-21222455	-23824000	-22468000	-65656091
Viking	1975446	-25135295	-15566000	1425400	-37300449
Lillestrøm	-941712	5533043	-61273000	-30957004	-87638673
Odd	-27494804	-3708483	-4141000	-5596000	-40940287
Aalesund	4675390	925520	-9432000	-1127000	-4958090
Vålerenga	-9963791	5146198	-20225000	-15692000	-40734593
Strømsgodset	3585690	9325828	-15720000	-33901000	-36709482
Sogndal	-1613152	-1631156	-409000	-2051000	-5704308
Fredrikstad	-12739371	-27298961	-34852000	-8943000	-83833332
Hønefoss	-756948	-10118019	-4672000	1181000	-14365967
Haugesund	-2341740	5362380	-9762000	-864000	-7605360
Sum	-92042682	-161848378	-267243000	-187769604	-708903664

Grunnlaget for å måtte fremstille et reelt bilde av klubbens regnskap forsvinner som følge av at klubbene har mulighet til å flytte ut kostnader ut fra rapporteringen til lisenshaver. I regnskapslovens §3-2a, defineres rettvise bilde; *årsregnskapet skal gi et rettvise bilde at den regnskapspliktiges eiendeler, og gjeld, finansielle stilling og resultat.* Klubbene i utvalget har flyttet ut minst 118,8 millioner kroner fra 2008-2011 bare tilknyttet «spillerrettigheter». De resterende 56 millionene kommer fra andre kommersielle rettigheter som er «flyttet ut» fra det konsolideringspliktige regnskapet.

Underskuddene er med stor sannsynlighet enda høyere, noe som også informantene fra undersøkelsen til (Hitland Flaa, 2010) bekrefter dette gjennom sin uttalelse: *«Vårt mål er ikke å tjene penger på investeringene våre i spillere, men at pengene skal vare lengst mulig. Motivasjonen ligger i at vi har det gøy. Dessuten gir det en grad av goodwill å bidra til FK Elite.»* (Hitland Flaa, 2010, side 97). Det kan være grunn til å tro at i tillegg til å ha det gøy, tiltrekkes enkelte av å ha innflytelse i fotballens søkelys og voldsomme medieinteresse.

Konsekvensen av dagens regelverk og praksis strider i mot god regnskapsskikk, i det klubbens reelle finansielle situasjon ikke blir rapportert. Sammenligning av driften internt eller på tvers av klubbene vil ikke la seg gjøre fordi informasjon ikke fremkommer av det konsoliderte regnskapet.

Tidligere i oppgaven ble NFFs økonomiske parameter for måling av klubbens økonomiske bærekraftighet presentert. Det er ingen tvil om at det kan eksistere motiver for regnskapsprodusenten til å tilpasse rapportene slik at man kommer best mulig ut på FOS-scoren.

Kriterie 1, totalkapitalrentabiliteten vil kunne påvirkes ved å skille ut «spillerrettigheter» og andre ikke lønnsomme deler av den kommersielle driften. Driftsresultatet vil kunne fremstilles bedre, samtidig som gjennomsnittlig totalkapital vil bli redusert. På den måten kan klubben oppnå høyere poengfangst i FOS.

Kriterie 2, resultat før skatt vil igjen kunne fremstilles bedre og klubben scorer høyere på FOS ved å skille ut ikke lønnsomme deler av driften.

Kriterie 3, resultat før skatt siste 2. år. Her gjelder den samme effekten som ovenfor.

Som man ser vil altså de økonomiske målparametene kunne påvirkes av hvilke samarbeidsavtaler som inngår i konsolideringen. FOS som ble introdusert i 2009 har i følge NFFs analyse hatt positiv utvikling på klubbens økonomi [19].

Figur 14: FOS utvikling [19]

FOS – kategori Tippeligaen per 30.6.2012

	Kategori	Kategori	Kategori	Kategori	Kategori	Kategori	Kategori
	31.08.2009	31.12.2009	30.06.2010	31.12.2010	30.06.2011	31.12.2011	30.06.2012
Strømsgodset	I	I	I	III	II	III	III
Sogndal	II	I	II	I	II	I	II
Lillestrøm	II	I	II	I	II	I	II
Haugesund	II	I	II	II	II	III	III
VIF	II	I	II	III	II	II	II
Stabæk	III	III	II	I	II	II	II
Sandnes Ulf	I	I	II	II	II	I	III
Aalesunds	II	II	II	III	II	III	II
Rosenborg	III	II	II	III	II	II	III
Molde	II	II	II	II	II	II	II
Fredrikstad	II	II	I	I	I	I	I
Odd	I	I	I	II	II	I	I
Viking	II	II	II	II	II	II	II
Brann	I	I	I	I	II	II	II
Tromsø	I	III	I	I	II	II	II
Hønefoss	I	I	I	I	II	II	II

Det er verdt å legge merke til at flere av klubbene som har vært i kategori 1 siden innføringen av systemet i 2009 også skiller seg negativt ut i analysen. 4 av 5 klubber som var under oppsyn fra NFF ved introduksjonen har betydelige kostnader i «hjelpeselskapene». Disse har gjort endringer på organisasjonsstrukturen eller opprettet nye «hjelpeselskaper» siden 2009:

- TIL Holdning AS og de tilknyttede datterselskapene, TIL fotball AS og TIL Spiller AS ble opprettet i 2009. Emisjonen førte til at Tromsø idrettslag ved neste rapportering var i kategori 3 (grønn sone), for så og falle til kategori 1 (rød sone) påfølgende måling.
- Spillerinvestorselskapene i Brann investerte stort i denne perioden og underskudd tilknyttet «spillerrettighetene» var på hele 27 millioner kroner.
- Odd Ballklubb opprettet i 2012 spillerinvestorselskapet Oddball Invest AS.
- Strømsgodset AS flyttet i 2012 ut «spillerrettigheter» fra det konsoliderte regnskapet ved opprettelsen av Blå Magi AS i 2012. Strømsgodset AS eier nå 50% av Blå Magi ved at de flytte over rettigheter i form av et tingsinnskudd.

Etableringen av en komplisert selskapsstruktur synes å ha sammenheng med klubbenes økonomi. Som nevnt tidligere i oppgaven er forvaltningen av konkurransestrukturen i norsk fotball en av NFFs viktigste oppgaver. De ønsker å ivareta eierskap og rettigheter for de involverte parter som er i harmoni med idrettens verdigrunnlag «fair play». Hvordan NFF baserer sitt «fair play» grunnlag på en konkurransestruktur som verken er konsistent eller sammenlignbar vil jeg anse som «unfair play».

For en «vanlig» regnskapsbruker er det ikke lett å se de sammenhenger jeg har presentert i analysen. De offentlige tilgjengelige klubbregnskapene oppgir lite, om noe informasjon i notene om hvem og hva samarbeidet innebærer. Det er åpenbart at disse opplysningene vil ha innvirkning på beslutningstakernes valg, spesielt med tanke på «spillerrettighetene», som er klubbens viktigste driftsmiddel.

Det er bemerkelsesverdig hvordan NFF som er den viktigste brukeren av klubbregnskapet kan påstå likebehandling av klubbene, når det kun er et fåtall som har sammenlignbar organisering av klubbene. Reglene og praktiseringen av dem resulterer i at det underliggende informasjonsbehovet for å kunne sammenligne alle vesentlige kostnader knyttet til driften ikke er tilfredsstillt. Selskapsstrukturen rundt klubbene endres stadig, og vanskeliggjør sammenligningen av utviklingen, både innad i klubben og blant klubbene. Regelverket og praktiseringen av det anser jeg ikke som tilfredsstillende på grunn av det tilsynelatende skaper en utvikling med stadig mer komplisert organisasjonsstruktur og kostnader som holdes utenfor det regnskapet som er grunnlaget for klubbblisensen.

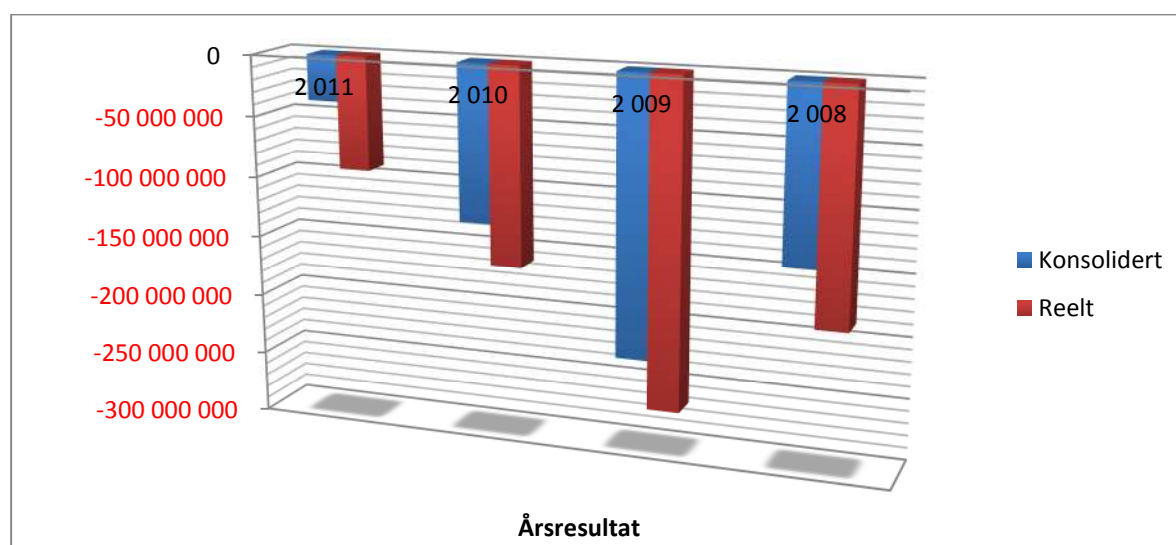
7. Konklusjon «Klubbregnskapet som grunnlag for lisens i Tippeligaen»

Dette kapitlet er ment som en avslutning som skal gi svar på studiets forskningsspørsmål, samt reflektere over studiets innhold og forslag til videre arbeid.

Formålet med introduksjonen av FOS var kjent at klubbene skal oppnå en mer bærekraftig økonomi. I en pressemelding fra 2011: *«Herreklubbene i lisensierte ligaer viser god forbedring i økonomien første halvår 2011. Bærekraftig økonomi over lengre tidsrom er fortsatt et mål mange klubber ikke har nådd, sier fotballpresident Yngve Hallén til fotball.no* [20]. Undersøkelser fra mer objektive kilder (Skardal & Sommerstad, 2012, side 112) mener FOS ikke hadde noen umiddelbar effekt på den økonomiske utviklingen i Tippeligaen, men poengterte at det er vanskelig å vite hvordan den økonomiske utviklingen hadde vært uten FOS.

Hensikten med NFFs og UEFAs regulering av næringen er å gjøre konkurranseforholdene lik. Det innebærer å bevare idrettens identitet, samtidig som man utvikler et tidsriktig konsept som er i tråd med utviklingen av næringen. Ut fra forskningsspørsmålene mener jeg NFF feiler på flere områder. For det første er ikke konkurranseforholdene like, fordi de klubbene med «rike onkler» får tilført ekstern kapital. For det andre viser studien en tendens til stadig mer komplisert selskapsstruktur som tydelig er motivert av å fremvise et resultat som ikke gir et rettvise bilde av klubbenes økonomi.

Figur 15: Sammenligning konsolidert og reelt resultat 2008-2011

I tillegg er det bare klubbregnskapet som er konsistent i prinsippanvendelsen etter rskl §4-4. De «gode hjelperne» gjør ulike skjønsmessige vurderinger som igjen vil svekke kravet til sammenlignbarhet i den grad de inngår i konsolideringen. Ulike regnskapsprodusenter kommer frem til ulike løsninger, noe som svekker påliteligheten til informasjonen som blir presentert. Tillit er vesentlig i den grad regnskapet skal ha noen form for nytteverdi.

Funnene viser ulik regnskapsmessig behandling av «spillerrettigheter», det vil si ulik klassifisering og etterfølgende måling. «Spillerrettigheter» passer nok best som et immaterielt anleggsmiddel, men også omløpsmidler kan forsvares i den grad rettigheten eksisterer i investorselskap.

Ved ulik klassifisering og prinsippanvendelse forsvinner NFFs og andre interessegruppers mulighet for «benchmarking» av inntekter og kostnader. Problemet ligger først og fremst i den stadig mer kompliserte selskapsstrukturen tilknyttet klubben.

Funnene viser at de regnskapsmessige disposisjonene og den komplekse organiseringen kan være resultatmotivert, i form av ønsket om å beholde lisens etter de økonomiske parameterne i FOS. I tillegg vektlegger FOS finansiell status høyest av de økonomiske parameterne. Det kan man se ut fra tabell 1. Det kommer tydelig frem ved at for eksempel Rosenborg lovlig kan gå med store underskudd år etter år uten å bli pålagt restriksjoner fra NFF. De klubbene med mindre solid egenkapital, men som drifter relativt bærekraftig vil derimot kunne bli pålagt restriksjoner. Systemet fokuserer alt for lite på drift, som er det underliggende kravet for en bærekraftig økonomi. Indikasjoner på fenomenet kom også tydelig fra i (Skardal &

Sommerstad) analyse av FOS: «På bakgrunn av den økte gjeldsgraden i Tippeligaen bør man ha større fokus på klubbens finansieringskilder og kostnaden knyttet til disse. På lang sikt kan det ikke forventes at klubbene kan leve av gratis finansiering fra rike onkler» (Skardal & Sommerstad, 2012, side 113).

Profesjonaliseringen og økt grad av «outsourcing» av de kommersielle rettighetene har gjort NFFs grunnlag for lisensiering av klubbene i Tippeligaen vanskelig. Det sentrale målet til NFF har vært å bevare klubbens uavhengighet, jf. §8-4. De har gradvis mistet grepet om utviklingen siden introduksjon av dualmodellen og senere også investorfenomenet. Man kan i fremtiden også forvente økt investorinnflytelse, noe som er bekreftet i media av pålitelige kilder: «NTF-direktør Niels Røine innrømmer overfor fotballbladet Josimar at mange avgjørelser blir tatt av investorene i AS-ene og ikke av klubbstyrene. Randi Flesjø, tidligere styremedlem i FK Haugesund, sier at alle de sportslige prioriteringene nå gjøres av AS-et. «Vanlige mennesker uten penger har ikke lenger noen innflytelse over klubbens aktivitet,» sier hun [20].

Investorene ønsker økt innflytelse gjennom å slå sammen styrene i klubbene og aksjeselskapene [21]. En slik løsning vil gjøre skillet mellom idrettens ideal og tradisjonell business enda mindre tydelig. Mye tyder på at «konkurransetilsynet» ikke har fulgt med i timen, og nå faktisk bevisst eller ubevisst holder på å bryte ned skillet mellom det ideelle formål og tradisjonell næringsvirksomhet. Det som i teorien virket å være et bra alternativ for å bevare det ideelle formålet og samtidig kunne få inn ekstern kapital, virker ikke å fungere i praksis.

Nasjonalt og internasjonalt stilles det som kjent noen økonomiske krav til klubbene for å få tildelt lisens. Utfordringene vil være å utforme et regelverk som gjør klubbens økonomi sammenlignbar på både på nasjonalt og europeisk nivå. Det eksisterer i dag ulike eierskapsmodeller innenfor fotballen, den norske dualmodellen/investormodellen er bare en blant flere. I flere av de store Europeiske ligaene er klubbene rendyrkede aksjeselskap, som i prinsippet betyr at skillet mellom ideell organisasjon og tradisjonell business er fraværende. Hvilke modell som er best egnet for drift av en fotballklubb er det ulike synspunkter på.

Formålet med reguleringen etter FFP er å hindre overforbruk av penger i bransjen og på den måten kunne regulere overgangsmarkeder og lønninger på en effektiv måte. NFF og UEFA kan sammenlignes med konkurransetilsynet i tradisjonelt næringsliv. De er til for å regulere at forskjellene mellom aktørene ikke blir for stor, som igjen kan skade nytten og interessen for

idretten. FFP som i realiteten trer i kraft fra 2013-2014 sesongen, er altså et system utarbeidet for å hindre økonomisk «doping» i fotballen. Det vil med andre ord bety at klubbene ikke lenger skal kunne driftes kunstig ved bruk av eksterne kapital. Problemet til UEFA ved implementering av det nye regelverket vil være at den finansielle informasjonen på tvers av landene vanskelig vil kunne sammenlignes. På grunn av ulik organisering og eierskap vil ikke intensjonen om likebehandling kunne etterleves slik regelverket er utformet og praktiseres i dag. Jeg kan heller ikke se at den norske eierskapsmodellen vil være lovlig med tanke på harmoniseringen av UEFAs introduksjon av (FFP).

Dette kom også tydelig frem av analysen av det konsoliderte mot det reelle resultatet. Tippeligaklubbens lisensiering harmoniserer ikke med uttrykket «Financial Fair Play», betegnelsen «Financial Unfair Play» vil være en mer passende beskrivelse. Derfor må NFF utarbeide et nytt regelverk og utvikle ny praksis, slik at forutsetningene for likebehandling av den finansielle informasjonen er tilstede. Slik situasjonen er i dag vil ikke regnskapsbrukerne kunne anse informasjon som et rettviseende bilde av klubbens eiendeler, gjeld, finansielle stilling jf, rskl. §3-2a.

Jeg håper funnene kan bidra til å forstå viktigheten av den finansielle rapporteringen i henhold til regnskapslovens og god regnskapsskikk. Det er regnskapsprodusentens oppgave å utarbeide nyttig og relevant informasjon for beslutningstakerne. Funnene indikerer store mangler på flere områdene, som er en konsekvens av valgfriheten til konsolideringen og de skjønsmessige vurderingene.

7.1 Svakheter i utredningen og forslag til videre arbeid

Datagrunnlaget i oppgaven er hentet fra klubbens offisielle årsregnskap og regnskapene som leveres inn til NFF kan ha resultatmessige differanser. Jeg har ikke hatt anledning til å se regnskapene som er innlevert til NFF. Enkelte av klubbene hadde ikke skilt ut konsernrapporteringen i datagrunnlaget jeg hadde tilgjengelig. Det førte til at jeg måtte omarbeide konsernregnskaper for å kunne fremstille klubbregnskapet.

Konsolideringen av selskapene kan ha mindre avvik på grunn av at NFFs standard mal vil kunne anvendes ulikt ved spesielle tilfeller. Klubbene kan argumentere for at selskaper ikke har direkte innvirkning i driften og derav kan de slippe å konsolidere enkelte typer selskap (vedlegg 2). Det er lite sannsynlig at de vil argumentere for å konsolidere inn selskap som går

med underskudd. Det vil i realiteten kunne bety at underskuddene er enda høyere en undersøkelsen har kommet frem til.

Datagrunnlaget er ikke 100% fullstendig på grunn av at Fredrikstad Fotballklubb og Sandnes Ulf fotballklubb mangler i utvalget, grunnet manglende offentlig publisering av regnskapene. Det har i tillegg eksistert flere klubber og «gode hjelpere» i den analyserte perioden 2008-2011, men jeg har av hensyn til oppgavens omfang valgt å avgrense meg til de som deltok i 2012 i Tippeligaen. Jeg utelukker heller ikke at det kan finnes eksterne selskap med tilknytning til klubben som burde vært med, selv om jeg har drevet kvalitetssjekking gjennom ulike kilder for å sikre å få med alle relevante selskap. Jeg mener utvalget er tilstrekkelig og pålitelig for å kunne belyse min problemstilling.

Det må også legges til at regnskapene er utformet av forskjellige individer, noe som kan medføre at ulike poster og målinger er påvirket av det enkelte individ.

7.2 Forslag til videre forskning

Når det gjelder videre forskning mener jeg å ha avdekket et lisensieringssystem som ikke fungerer som det burde. Jeg har i oppgaven ikke gått inn på hvorfor NFF godkjenner avtaler med selskaper som havner utenfor konsolideringsplikten. Dette burde belyses nærmere i en senere studie. Det vil derimot ikke være nødvendig å gå nærmere inn på den regnskapsmessige behandlingen og konklusjonene knyttet til resultatene. Dette skyldes de entydige funnene. Andre aspekter ved problemområdet som ville være interessant å se nærmere på er implementeringen av «financial fair play».

Til slutt kunne det også være interessant å sammenligne de ulike organisasjonsmodellene på tvers av landene på grunn av at selskapsstrukturen vil ha stor innvirkning på den rapporterte informasjonen til UEFA. UEFA har store utfordringer med å utarbeide en felles styringsmodell som kan sammenligne den finansielle situasjonen på tvers av landene.

8 Litteraturliste

- Amdam, R, Gran. Haakon, Hansen, S & Sogner, K (2005) «Markedsøkonomiens utvikling», 2 utgave, Fagbokforlaget, Bergen.
- Blumberg, B, Cooper, D & Schindler, P (2011) «Business research Methods», Third European Edition, McGraw-Hill Education.
- Engebretsen, J & Holt, Ø (2012) «Hvorfor er det så vanskelig å drive en fotballklubb økonomisk forsvarlig?», Et breddestudie av økonomien i Tippeligaen med fokus på budsjett som styringsmekanisme. Bergen.
- Gammelsæter, A (2010) «En fotballinvestorsmotiver», Om hvorfor aksjeselskaper tilknyttet fotballklubber ikke generer profitt for sine eiere. Bergen.
- Gammelsæter, H & Ohr, F, (2002), Kampen uten ball: «om penger, ledelse og identitet i norsk fotball». Abstrakt forlag. Oslo.
- Hitland Flaa, A (2010) «Norsk eliteserierklubber –idrettslag, byens stolthet og millionbedrift», en studie av en eliteserierklubbs økonomistyring. Bergen
- Hundeide, J, Pedersen, K, Schwenchke, H & Hauge, D (2011) «Årsregnskapet i teori og praksis», 12utgave, Oslo.
- IAS 1: — Presentation of Financial Statements. IAS 1 was reissued in September 2007 and applies to annual periods beginning on or after 1 January 2009.
- IFRS på norsk. «Forskrift om internasjonale regnskapsstandarder». Den norsk Revisorforening 2011. Fjerde utgave 04.04.2011.
- IAS:32. IFRS på norsk. «Forskrift om internasjonale regnskapsstandarder». Den norsk Revisorforening 2011. Fjerde utgave 04.04.2011.
- IAS:36. IFRS på norsk. «Forskrift om internasjonale regnskapsstandarder». Den norsk Revisorforening 2011. Fjerde utgave 04.04.2011.
- IAS:39. IFRS på norsk. «Forskrift om internasjonale regnskapsstandarder». Den norsk Revisorforening 2011. Fjerde utgave 04.04.2011.
- Johannessen, A, Kristoffersen, L & Tufte, P (2004) «Forskningsmetode for økonomiske og administrative fag», 2 utgave, Abstrakt Forlag AS, Oslo.
- Kristoffersen, T (2008) «Regnskapsteori» - med introduksjon til internasjonale regnskapsstandarder», Utgave 1, Fagbokforlaget. Bergen.
- Kristoffersen, T. (2005) «Årsregnskapet»- en grunnleggende innføring, 2. utgave, Fagbokforlaget, Bergen.
- Langli, J.C. 2010, Årsregnskapet 9 utgave, Gyldendal akademisk, Oslo.
- Larsen, Ann Kristin (2010) «En enklere metode», 3 utgave, Fagbokforlaget, Oslo.
- NRS (F) Foreløpig Norsk RegnskapsStandard -Immaterielle eiendeler. (November 2000, revidert november 2003).
- NOU: 1995:30. Ny regnskapslov. Utredning fra utvalget oppnevnt ved kongelig resolusjon 16. mars 1990. Avgitt til Finans- og tolldepartementet 27. oktober 1995.

NOU: 2003:23. Evaluering av regnskapsloven. Utredning fra utvalget oppnevnt ved kongelig resolusjon 7. Juni. 2002. Avgitt til finansdepartementet 15. August 2003.

NOU: 2008:16. Om foretaksstyring og tiltak mot manipulering av finansiell informasjon. Utredning fra utvalget oppnevnt ved kongelig resolusjon 10. November 2006. Avgitt til finansdepartementet 19. September 2008. Avgitt til finansdepartementet 19. September 2008.

Skardal, V & Sommerstad, S. (2012) «Tippeligaens økonomiske utvikling 2006-2010», med fokus på det finansielle oppfølgingssystemet.

Internettressurser

[1] Økonomiske kriterier. Norges fotballforbund. Web-side:

http://ekstranett.fotball.no/Documents/Klubblisens_menn/Klubblisenskapitlene/Lisenskriterier%20-%20Økonomiske%20kriterier.pdf. Publisert: 23.02.2011. Hentet 20.01.2013

[2] Toppklubbene sliter med egenkapitalen. Dagens Næringsliv. Web-side:

<http://www.dn.no/dnaktiv/article2358284.ece> Publisert: 21.03.2012. Hentet 20.02.13

[3] Hardball kan bli ulovlig. Øyvind Garnes Loftheim. Nettavisen. Web-side:

http://fusialt.blogg.no/1361889586_hardball_kan_bli_ulo.html Publisert 26.02.2013. Hentet 15.03.13

[4] God regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Liv Veiteberg Braaten. NARF. Web-siden:

<http://www.narf.no/Fagstoff/Regnskap/Regnskap/God-regnskapsskikk-for-ideelle-organisasjoner1/> Publisert: 15.01.2009. Hentet 05.03.2013

[5] Den norske idrettsmodellen, punkt 7.1.2. Kulturdepartementet. Web-siden:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dok/regpubl/stmeld/2011-2012/meld-st-26-20112012/7/1.html?id=684415> Publisert: 08.06.2012. Hentet 22.01.13

[6] Overview. UEFA. Web-siden: <http://www.uefa.com/news/newsid=19189.html#overview>

Publisert: 01.10.2008. Hentet 23.03.12

[7] Om Norges Fotballforbund. Norges Fotballforbund. Andre Hottran Flem. Web-side:

<http://www.fotball.no/toppmeny/Om-NFF/Om-Norges-Fotballforbund/> Publisert: 11.06.2011. Hentet 25.01.13

[8] UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations, UEFA, side 1-14, Web-siden:

http://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/Tech/uefaorg/General/01/80/54/10/1805410_DOWNLOAD.pdf Publisert: 2012 Hentet 25.03.13

[9] FFP: Slik sniker klubbene seg unna UEFAs nye regler. Tv2nettavis. Matias Ytterstad. Web-siden:

<http://www.tv2.no/sport/fotball/england/premierleague/ffp-slik-sniker-klubbene-seg-unna-uefas-nye-regler-4005928.html> Publisert: 16.03.2013 Hentet 24.04.2013

[10] Om Norges Fotballforbund. Norges Fotballforbund. Andre Hottran Flem. Web-side:

<http://www.fotball.no/toppmeny/Om-NFF/Om-Norges-Fotballforbund/> Publisert: 11.06.2011

[11] Retningslinjer økonomi. Norges Fotballforbund. Web-side:

http://ekstranett.fotball.no/Documents/Klubblisens_menn/Retningslinjer/Retningslinjer%20-%20Økonomi.pdf Publisert: 27.09.12 Hentet 25.01.2013

[12] Det gir gufne assosiasjoner til fortiden. Mads Nyborg Støtstad. NRK. Web-siden:

<http://www.nrk.no/sport/fotball/lsk-fansen-kritiske-til-investor-1.7844475> Publisert: 21.10.2011 Hentet 22.02.2013

- [13] Dette går til helvete. Roy Kvatningen. Nettavisen. Web-siden:
<http://www.nettavisen.no/sport/fotball/article2907779.ece> Publisert: 21.05.2010 Hentet 22.03.12
- [14] De rikeste vinner – Også i Norge. Andres Pamer. Aftenposten. Web-siden:
<http://fotball.aftenposten.no/eliteserien/article215193.ece> Publisert: 19.11.2011 Hentet 28.02.13
- [15] Endring for sesongen 2013. Silje Kristin Bakkene. Norges Fotballforbund. Web-side:
<http://www.fotball.no/nff/Overganger/Endringer-for-sesongen-2013> Publisert: 14.02.2013 Hentet 24.05.13
- [16] Mval § 3-6 – Kjøp av fotballspillere ved hjelp av investorer – Skattedirektoratet fellesskriv. Web side: <http://www.skatteetaten.no/en/Radgiver/Rettskilder/Uttalelser/Prinsipputtalelser/Mval--3-6--Kjop-av-fotballspillere-ved-hjelp-av-investorer--Skattedirektoratet-fellesskriv-1242012> Publisert: 12.04.2012 Hentet 22.03.13
- [17] IFRS i Norge. Norsk RegnskapsStiftelse. Web-siden:
<http://www.regnskapsstiftelsen.no/?did=9148448> Publisert: 01.01.2011 Hentet 28.03.13
- [18] Immaterielle eiendeler – regnskap og skatt. Jan Terje Kaarby. NARF. Web-siden:
<http://www.narf.no/Fagstoff/Regnskap/Regnskap/Immaterielle-eiendeler--regnskap-og-skatt/> Publisert 30.03.2012. Hentet 01.03.2012
- [19] Klubblisens. Rune Nordhaug. Norges Fotballforbund. Web-siden:
http://www.fotball.no/Documents/PDF/2012/NFF/Klubblisens_mediapresentasjon_nemndm%c3%b8te_1h2012.pdf Publisert: 20.09.2012. Hentet 26.01.2013
- [20] Pengemakt og folkemakt i fotballen – del 2. Erlend Vågane. Web-side:
<http://verlend.blogspot.no/2012/02/> Publisert: 25.02.2012. Hentet 03.03.2013
- [21] NFF åpner for mer investormakt i klubbene. Morten Stokstad. Tv2 Nettavisen. Web-siden:
<http://www.tv2.no/sport/fotball/tippeligaen/nff-aapner-for-mer-investormakt-i-klubbene-3685702.html>
Publisert: 17.1.2012

Vedlegg

Vedlegg: 1. Viktige regler fra NFF

I Norge er alle klubber organisert under Norges idrettsforbund.

§1-1. NFFs virksomhet og formål

(1) NFF er en frivillig, partipolitisk nøytral og uavhengig medlemsorganisasjon stiftet 30. april 1902. Forbundet skal organisere, utbre og lede fotballen i Norge, og representere norsk fotball internasjonalt.

(2) Forbundet skal verne om medlemmenes felles interesser og ivareta prinsippene for Fair Play.

Viktige regler relatert til klubben NNFs-lov kapittel 8:

§8-4. Klubbers uavhengighet

(1) Klubber skal være selveiende og frittstående og kun ha personlige medlemmer.

(2) Klubber skal være selvstendige og uavhengige. Herunder skal:

(a) klubb ha frihet til å treffe selvstendig avgjørelse i alle spørsmål som oppstår i tilknytning til klubbens medlemskap i forbundet, uavhengig av utenforstående personer eller sammenslutninger.

(b) klubb som inngår avtale med en eller flere andre klubber innen forbundet om samarbeid, ivareta sin selvstendighet og uavhengighet. Samarbeidsavtalen sendes fotballkretsen for godkjenning og er ikke gyldig før skriftlig godkjenning foreligger. Forbundsstyret kan utarbeide retningslinjer for slike avtaler.

(c) ingen klubb, utover i samarbeid som er godkjent etter bokstav b, direkte eller indirekte ha mulighet til å påvirke ledelse, administrasjon eller sportslige prestasjoner i en annen klubb.

(3) Ingen fysisk eller juridisk person skal direkte eller indirekte, ha mulighet til å påvirke ledelse, administrasjon eller sportslige prestasjoner i to eller flere lag som deltar i samme divisjon i seriespill.

(4) Forbundsstyret kan for å ivareta klubbers uavhengighet fastsette bestemmelser om adgangen til å inngå avtaler med utenforstående om finansiering av spillere og om kommersielt eller administrativt samarbeid. Slike avtaler skal være skriftlige og må godkjennes av forbundsstyret før de kan tre i kraft.

8-8. Vilkår for deltakelse i de høyeste divisjonene

(1) Deltakelse i 0. og 1. divisjon menn og 0. divisjon kvinner krever klubblicens. Klubb som er kvalifisert til disse divisjoner, må søke forbundet om lisens etter [klubblicensreglementet](#).

(2) Klubblicens gis av forbundets klubblicensorganer til klubb som tilfredsstillt kriterier fastsatt av forbundsstyret. Kriteriene kan blant annet inneholde krav til administrasjon/personell, infrastruktur, lov og reglement, sport og økonomi. Forbundets klubblicensorganer kan etter [klubblicensreglementet](#) ilegge en klubb reaksjoner og trekke tilbake en lisens.

(3) For å delta i UEFAs klubbkonkurranser må klubb ha lisens etter denne bestemmelse og fylle UEFAs krav til deltakelse. Forbundets klubblicensorganer kontrollerer om klubben fyller

vilkårene for lisens samt UEFAs krav på det tidspunkt UEFA bestemmer. Dersom klubblisensorganene mener at vilkårene er oppfylt, formidler forbundsstyret godkjenningen videre til UEFA innen de frister UEFA har satt.

Viktige regler i forbindelse med avtaler mellom idretten og næringslivet NFFs-lov kapittel 14:

§14-2. Idrettens frie stilling

(1) Ved inngåelse av avtaler og etablering av samarbeid med næringslivet skal NIF og tilsluttede organisasjonsledd ta vare på sin frie stilling, herunder opprettholde sin posisjon som et selveiende og frittstående rettssubjekt.

(2) Organisasjonsleddene skal beholde bestemmende myndighet over alle forhold knyttet til medlemskapet og den sportslige aktiviteten.

14-4. Forvaltning av et idrettslags kommersielle virksomhet

(1) Et idrettslag kan la andre forvalte hele eller deler av idrettslagets kommersielle virksomhet i henhold til denne bestemmelsen og de øvrige bestemmelsene i kapittel 14.

(2) Ved inngåelse av avtaler og etablering av samarbeid hvor et idrettslag lar andre forvalte hele eller deler av idrettslagets kommersielle virksomhet, skal idrettslaget:

- opprettholde sin posisjon som et selveiende og frittstående idrettslag,*
- ikke direkte eller indirekte overføre rettigheter eller beslutningsmyndighet over idrettslagets sportslige virksomhet til avtaleparten,*
- beholde alle de inntekter idrettslaget oppbeholder som er knyttet til idrettslagets medlemskap i NIF,*
- ha rett til å utnevne minst en representant i avtalepartens styre,*
- besørge at idrettslaget er part, herunder arbeidsgiver og oppdragsgiver mv, i alle avtaler som vedrører idrettslagets sportslige virksomhet,*
- sikre at avtalen/samarbeidet er tidsbegrenset med balanserte oppsigelsesvilkår, og*
- til enhver tid påse at avtalen/samarbeidet etterleves i henhold til særforbundets bestemmelser, jf. §14-4.*

Retningslinjer økonomi og lisens:

http://ekstranett.fotball.no/Documents/Klubblisens_menn/Retningslinjer/Retningslinjer%20-%20Økonomi.pdf

I Norge har vi stilt en form for økonomiske krav i forbindelse med deltagelse i 0. divisjon og 1. divisjon menn siden begynnelsen av 1990-tallet. Koordinering med UEFA-lisenser og endring av fokus når det gjelder lisenssøker- /lisensinnehavebegrepet fra og med 2004 førte til en vesentlig endring i forhold til konsolidering og fokus på en klubbs totale økonomiske situasjon og forholdene rundt. Konsolideringsprinsippene beskrives som følgende i klubblisensregelverket:

- Dersom klubben er et fleridrettslag, skal klubben rapportere regnskapet for hele idrettslaget. Det er dette regnskapet som utgjør basisen for lisens.*
- Dersom klubben har en NFF-godkjent avtale med et samarbeidende selskap, skal rapporteringen/FLDen omfatte den totale aktiviteten for klubb og samarbeidende selskap. Det konsoliderte regnskapet til en klubb og det samarbeidende selskapet utgjør basisen for å kunne tildele en lisens.*

- Dersom klubben er majoritetseier i et annet selskap skal konsolidert regnskap innsendes. Det konsoliderte regnskapet utgjør basisen for lisensvurderinger.

Lisenssøkers/lisensinnehavers struktur varierer sterkt med henblikk på organisering og samarbeid med kommersielle selskaper og aktører. Likevel viser kartet nedenfor hovedprinsippene for konsolidering av regnskapsinformasjon i lisenssammenheng.

Vedlegg 2. Konsolideringsprinsipp NFF

Konsolideringsprinsippene beskrives som følgende i klubblisensmanualen:

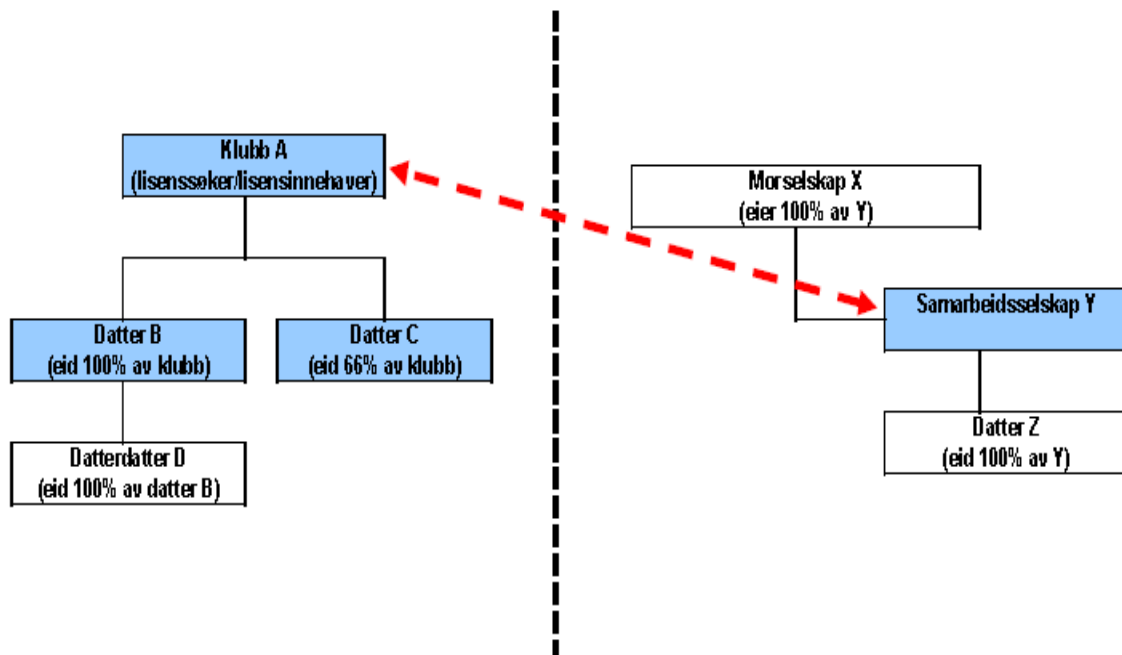
- *Dersom klubben er et fleridrettslag, skal klubben rapportere regnskapet for hele idrettslaget. Det er dette regnskapet som utgjør basisen for å kunne tildele lisens.*
- *Dersom klubben har en NFF-godkjent avtale med et samarbeidende selskap, skal rapporteringen/FLD omfatte den totale aktiviteten for klubb og samarbeidende selskap. Det konsoliderte regnskapet til en klubb og det samarbeidende selskapet utgjør basisen for å kunne tildele en lisens.*
- *Dersom klubben er majoritetseier i et annet selskap, skal konsolidert regnskap innsendes. Det konsoliderte regnskapet utgjør basisen for å kunne gi [en lisens](#).*
- *Lisenssøkers regnskapsgrunnlag består av regnskaper som konsolideres i henhold til foregående konsolideringsprinsipp. Dette omfatter alle datterselskaper av klubben. Lisenssøker kan kun holde et datterselskap utenfor konsolideringen dersom:*
 - *Datterselskapet i denne sammenhengen spiller en uvesentlig rolle i den gruppen som utgjør lisenssøkeren, eller*

Datterselskapets aktivitet ikke er relatert til fotball (for eksempel musikk, restaurant, hotell osv.).

Dersom et datterselskap er ekskludert fra rapporteringen, skal lisenssøkers ledelse redegjøre for denne avgjørelsen.

Dersom den underliggende strukturen til lisenssøkeren er av slik art at ”standard” konsolideringsprinsipper ikke gir en riktig beskrivelse av de økonomiske forholdene og/eller av lisenssøkers fotballaktiviteter, vil andre konsolideringsprinsipper kunne gjelde for lisenssøkeren. Dette skal klareres med lisensadministrasjonen i hvert enkelt tilfelle.

Figur 16: Konsolidering i henhold til NFFs retningslinjer:

Nærmere om konsolideringen:

Problemet med rapporteringen i regelverket til NFF er at det konsoliderte regelverket ikke gir det reelle bildet av klubbens drift. Samarbeidende selskap Y, vil i dette tilfellet være det selskap som leier store deler av de kommersielle rettighetene (dualmodellen), de innehar en formell avtale og konsolideres i det lisensierte regnskapet til Norges Fotballforbund.

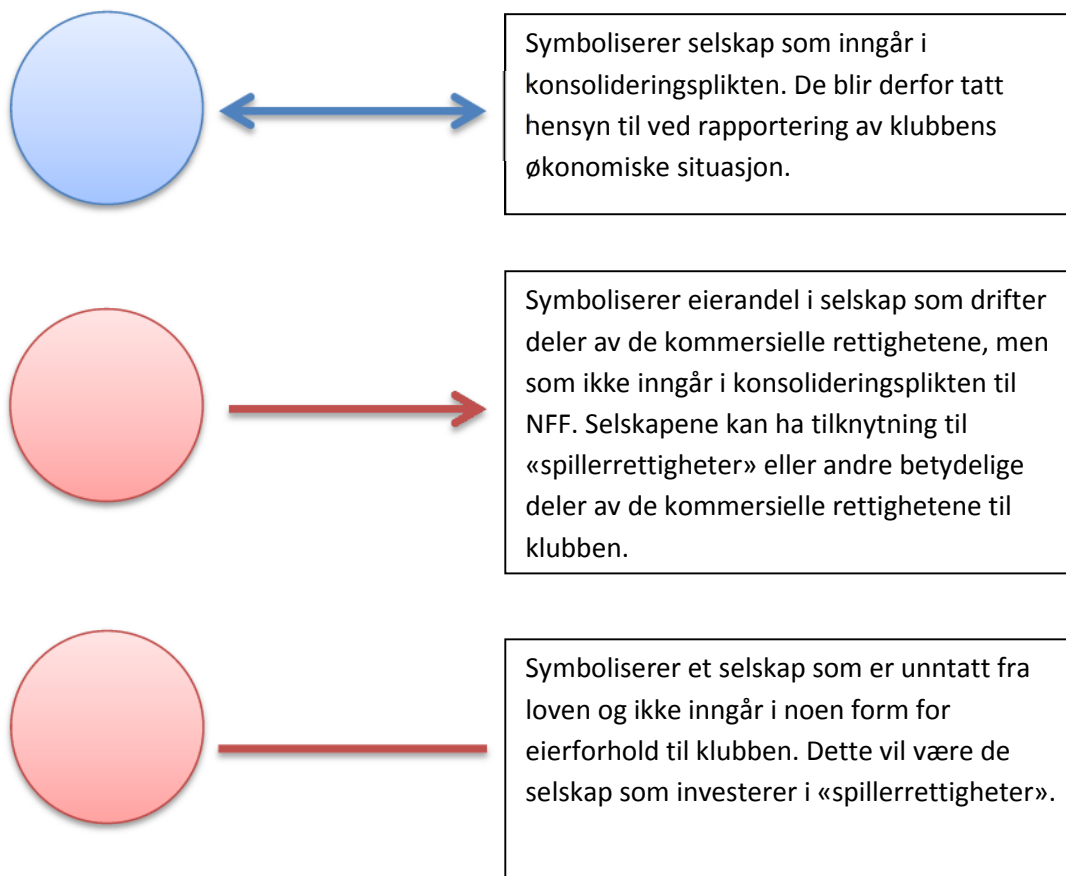
Problemet i Norge er at vi har fått 3. parts investorselskap, disse vil ikke rammes av loven og har ikke en formell samarbeidsavtale tilknyttet lisensieringen til NFF. Disse selskapene er primært opprettet for å investere i «spillerrettigheter», som bidrar sterkt til klubbens drift fordi de finansierer klubbens viktigste driftsmiddel. Kostnadene forbundet med kjøpet av disse spillerne blir dermed kostnadsført utenfor det konsoliderte regnskapet. Det gir dermed ikke et reelt bilde av den samlede økonomien.

I tillegg finnes det flere selskap slik som Morselskap X og Datter Z som har stor innvirkning på driften av klubben, men som etter konsolideringsmalen ikke omfattes av den samlede rapporterte økonomien. Dette er selskap som i de fleste tilfeller ikke hadde eksistert om det ikke hadde vært for klubben, og hvor kapitalen til finansieringen av underskuddene kommer fra.

På bakgrunn av formålet med oppgaven ønsker jeg derfor å fremstille et reelt bilde av klubbens økonomiske situasjon. Jeg har skilt de selskapene som inngår i konsolideringsplikten etter NFFs retningslinjer, og de selskap som har betydelig interesser i selskapet, men som ikke omfattes av konsolideringsreglene eller er unntatt fra loven, slik som spillerinvestorselskapene.

Vedlegg 3. Forklaring på modellene som fremstiller det konsoliderte resultatet opp mot det reelle klubbregnskapet.

Figur 17: Forklaring på modellene

Vedlegg 4. Organisering hver enkelt klubb

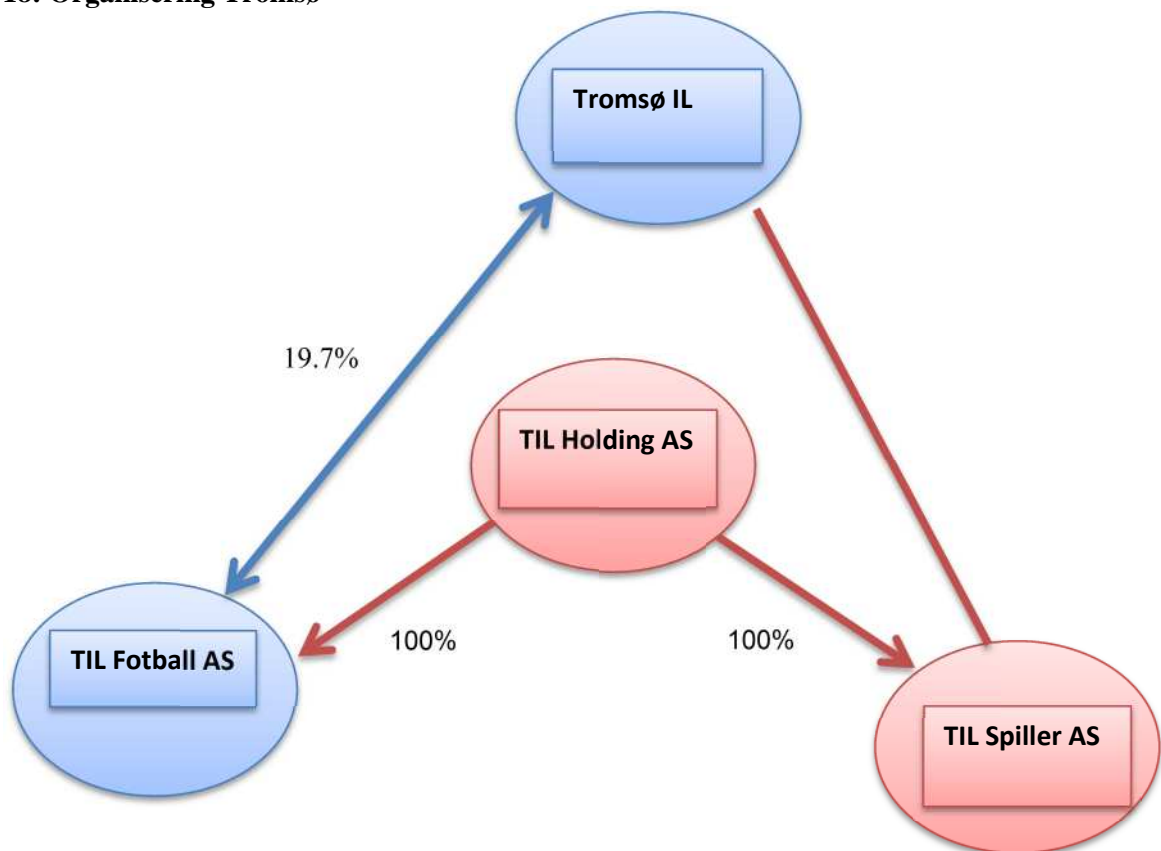
TROMSØ IL – (970 267 948) Vedtektsfestet formål: Å drive idrett organisert i Norges idrettsforbund og olympiske komite

TIL FOTBALL AS – (994 865 676) Vedtektsfestet formål: Fremme sportslig utvikling av toppfotballsatsingen i Tromsø Idrettslag (TIL) og skape lønnsom drift av selskapet gjennom kommersielt å forhandle frem, inngå å forvalte TILs markedsrettigheter knyttet til toppfotballsatsingen i Tromsø Idrettslag, samt det som for øvrig står i forbindelse hermed.

TIL SPILLER AS – (994 865 692) Vedtektsfestet formål: Å fremme sportslig utvikling av toppfotballsatsingen i Tromsø Idrettslag (TIL) og skape lønnsom drift av selskapet gjennom å kjøpe de økonomiske rettigheter til kontrakt med fotballspillere i TIL, å inneha slike rettigheter og forvalte disse for videresalg til norske eller utenlandske klubber, samt det som står for øvrig står i forbindelse hermed.

TIL HOLDING AS – (994 784 943) Vedtektsfestet formål: Å fremme sportslig utvikling av toppfotballsatsingen i Tromsø idrettslag og lønnsom drift gjennom sine to datterselskap TIL Fotball AS og TIL Spiller AS.

Figur 18: Organisering Tromsø

ROSENBORG BALLKLUB – (935 883 571)

RBK INVESTOR AS – (997 608 801): Investere i fotballspillere for Rosenborg Ballklub (RBK), som kan bidra til sportslig suksess for RBK i Europa og som kan sikre topplassering i Tippeligaen. Selskapets virksomhet skal oppfylle de til enhver tid gjeldende minimumskrav til Norges Fotballforbund/forbundsstyrets for slike investeringer. 16,67%

Rosenborg Sport AS – (943 302 715)Vedtektsfestet formål: Drive forretningsdrift innenfor områdene arrangement og reklame i tilknytning til idrettslige aktiviteter i Rosenborg Ballklubb, samt hva hermed står i forbindelse. Videre skal selskapet tilby administrative tjenester til Rosenborg Ballklubb. 100%

Rosenborg Arena AS – (984 220 944) Vedtektsfestet formål: Forvaltning og utleie av fast eiendom, serverings og kioskdirift, kurs og konferansevirksomhet særlig knyttet til Lerkendal Stadion, samt annen virksomhet som faller inn under dette herunder deltagelse i andre selskaper ved aksjekjøp eller på annen måte. 100%

Lerkendal Stadion AS – (979 598 777)Vedtektsfestet formål: oppføring, eie, drift og utleie av fast eiendom i Trondheim, samt virksomhet med tilknytting til dette. 58,75%

Rosenborg Eiendom AS – (976 483 707)Vedtektsfestet formål: Oppføring av bygg og på forretningsmessig grunnlag drive utleie av fast eiendom herunder kontorer og parkeringsarealer. Videre å investere i eiendommer, aksjer og hva hermed står i forbindelse. 100%

ZXY Sport Tracking AS – (984 423 713) Vedtektsfestet formål: Realiserer og kommersielt utnytte radiobasert sensorer og posisjoneringssystem for bruk innenfor idrettskretsen.

Figur 19: Organisering Rosenberg

SPORTSKLUBBEN BRANN – (934 908 988) Fotballklubb

Brann Supporter AS – (997 688 120) Vedtektsfestet formål: Innkjøp og salg av supporterartikler av sportsklubben Brann.

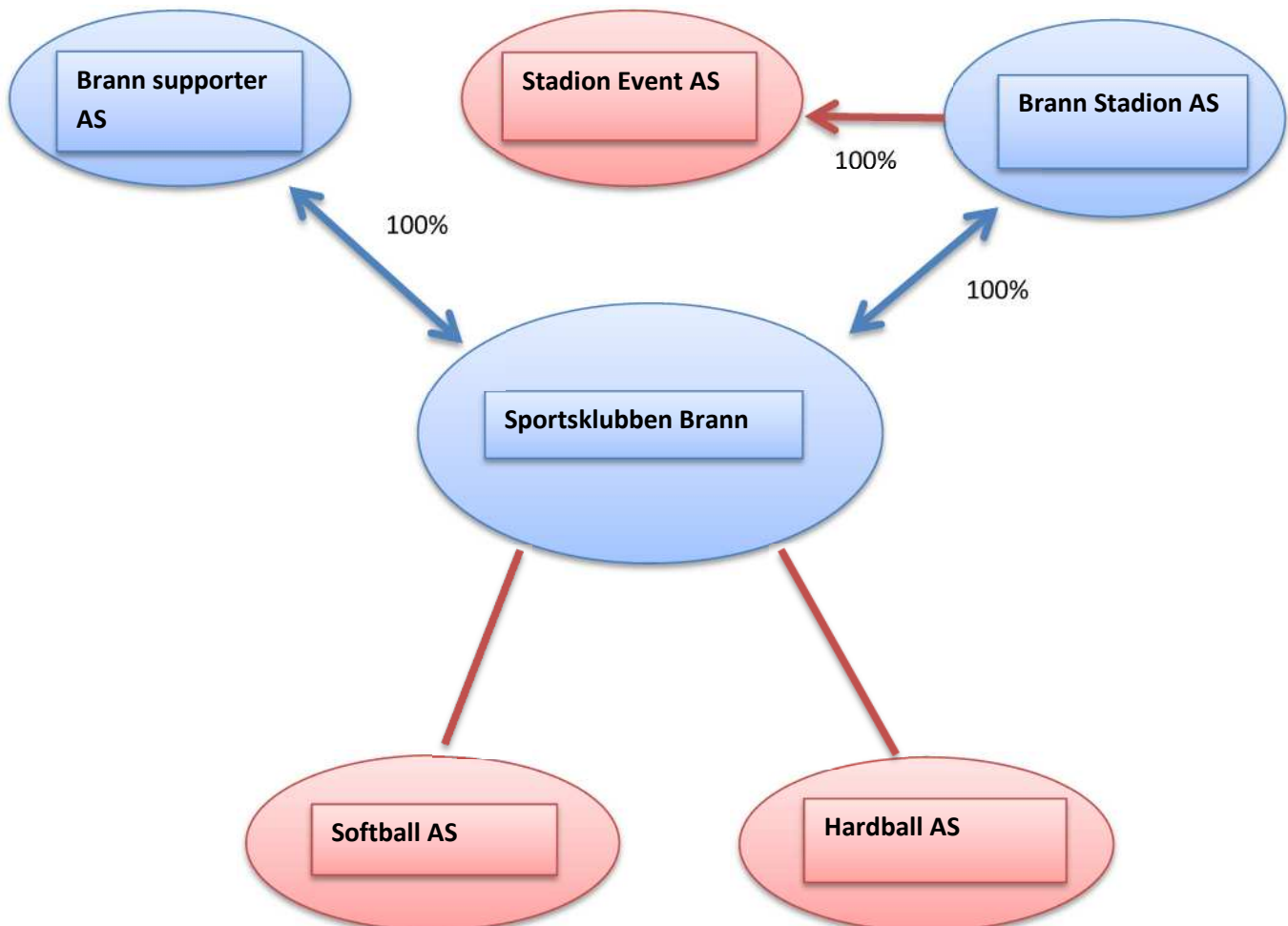
Brann Stadion AS – (962 141 935) Vedtektsfestet formål: Eie, drive og utvikle fast eiendom og hva hermed står i forbindelse. Selskapet kan delta i andre selskaper.

Stadion Event AS – (985 979 448) Vedtektsfestet formål: Gjennom inngåelse av avtaler, å utnytte de kommersielle muligheter som knytter seg til bruk av Brann Stadion på og utenfor kampdag. Samt i tillegg å nytte anleggsfasilitetertil produksjon av produkter for salg også utenfor stadionanlegget. I tillegg kommer all kommersielle aktiviteter som for øvrig står i forbindelse med hermed.

SOFTBALL AS – (993 468 991) Vedtektsfestet formål: Investere i rettigheter til fotballspillere, samt å bistå fotballklubber med økonomisk bistand ved inngåelse av avtaler med spillere, samt annen virksomhet som står naturlig i den forbindelse.

HARDBALL AS – (986 861 041) Vedtektsfestet formål: Investere i rettigheter til fotballspillere på eliteserienivå og herunder gi økonomisk bistand til eliteserieklubber i forbindelse med kontraktsinngåelser mellom fotballklubb og fotballspiller, samt å drive virksomhet som står naturlig i forbindelse med dette.

Figur 20: Organisering Brann

MOLDE FOTBALLKLUBB – (942 562 24) Fotballklubb

MOLDE FOTBALL AS – (965 896 422) Vedtektsfestet formål: Være part i avtale med Molde Fotballklubb som regulerer partenes forhold til Moldes Fotballklubbs virksomhet samt alt som står i forbindelse med dette. Selskapet kan delta i andre selskap.

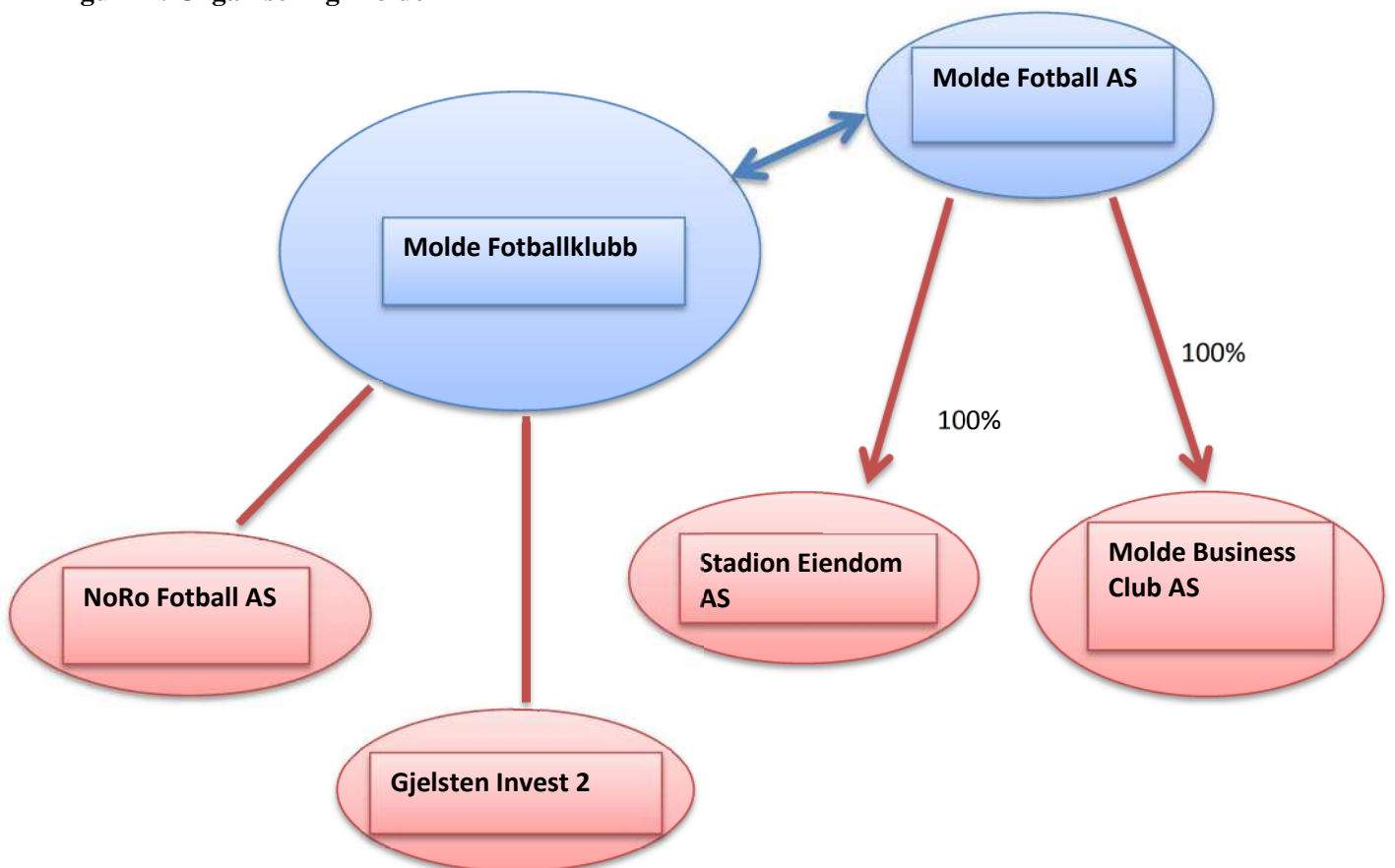
MOLDE BUSINESS CLUB AS – (978 601 014) Vedtektsfestet formål: Eie, forvalte en seksjon i stadionbygget på Reknes i Molde, samt alt som står i forbindelse med dette, herunder deltagelse i andre selskaper med lignende virksomhet.

STADION EIENDOM AS – (979 278 853) Vedtektsfestet formål: Eie, forvalte og drive en seksjon i det nye stadionbygget på Reknes i Molde, samt alt som står i forbindelse med dette, herunder deltagelse i andre selskaper med lignende virksomhet.

NoRo AS – (989 104 829) Vedtektsfestet formål: Selskapet har som mål å bidra til videreutvikling av Nordmøre og Romsdal. Dette gjennom samarbeid med fotballen ved å delta i finansieringen av enkeltspillere, samt som sponsor til klubber i regionen som deltar i samarbeidet.

Gjelsten Invest 2 – (889 579 412) Vedtektsfestet formål: Investering i aksjer og andre verdipapirer og yte lån.

Figur 21: Organisering Molde

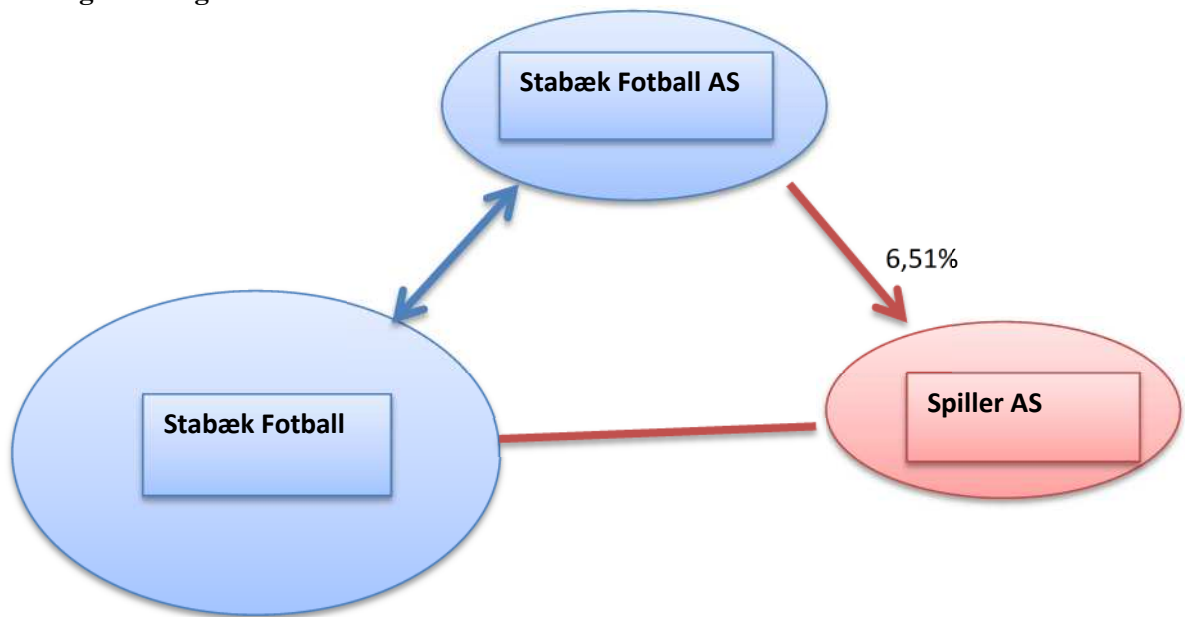

STABÆK FOTBALL – (968 135 600)Idrettslag

STABÆK FOTBALL AS – (990 580 316)Vedtektsfestet formål: Markedsføring, salg og utleie av markedsrettigheter og tjenester, utleievirksomhet og salg av supporterutstyr, kioskvirksomhet mv, herunder deltagelse av i andre selskap med lignende virksomhet.

SPILLER AS – (995 929 570)Vedtektsfestet formål: Investering i spillere og spillerrettigheter knyttet til Stabæk Fotballs virksomhet.

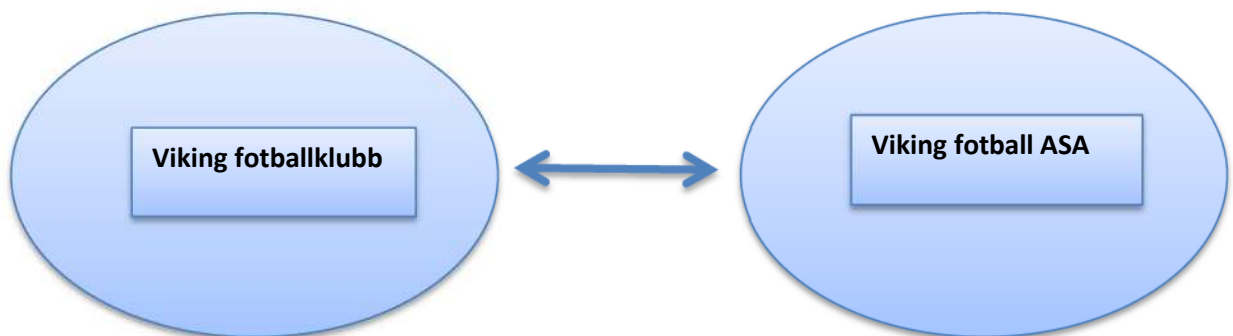
Figur 22: Organisering Stabæk

VIKING FOTBALLKLUBB – (970 179 461) Fotballklubb

VIKING FOTBALL ASA – (980 344 215) Vedtektsfestet formål: Fremme sportslig utvikling av «elitesatsingen» i Viking Fotballklubb og lønnsom drift av selskapet gjennom å kjøpe rettigheter til kontrakter med fotballspillere, å inneha slike rettigheter og forvalte disse for videresalg til norske eller utenlandske klubber. Selskapets formål er videre å kommersielt utvikle og utnytte Viking Fotballs markedsrettigheter knyttet til Viking Fotballklubb «elitesatsing», og forvalte disse for videresalg i markedet, samt det som for øvrig står i forbindelse med herved.

Figur 23: Organisering Viking

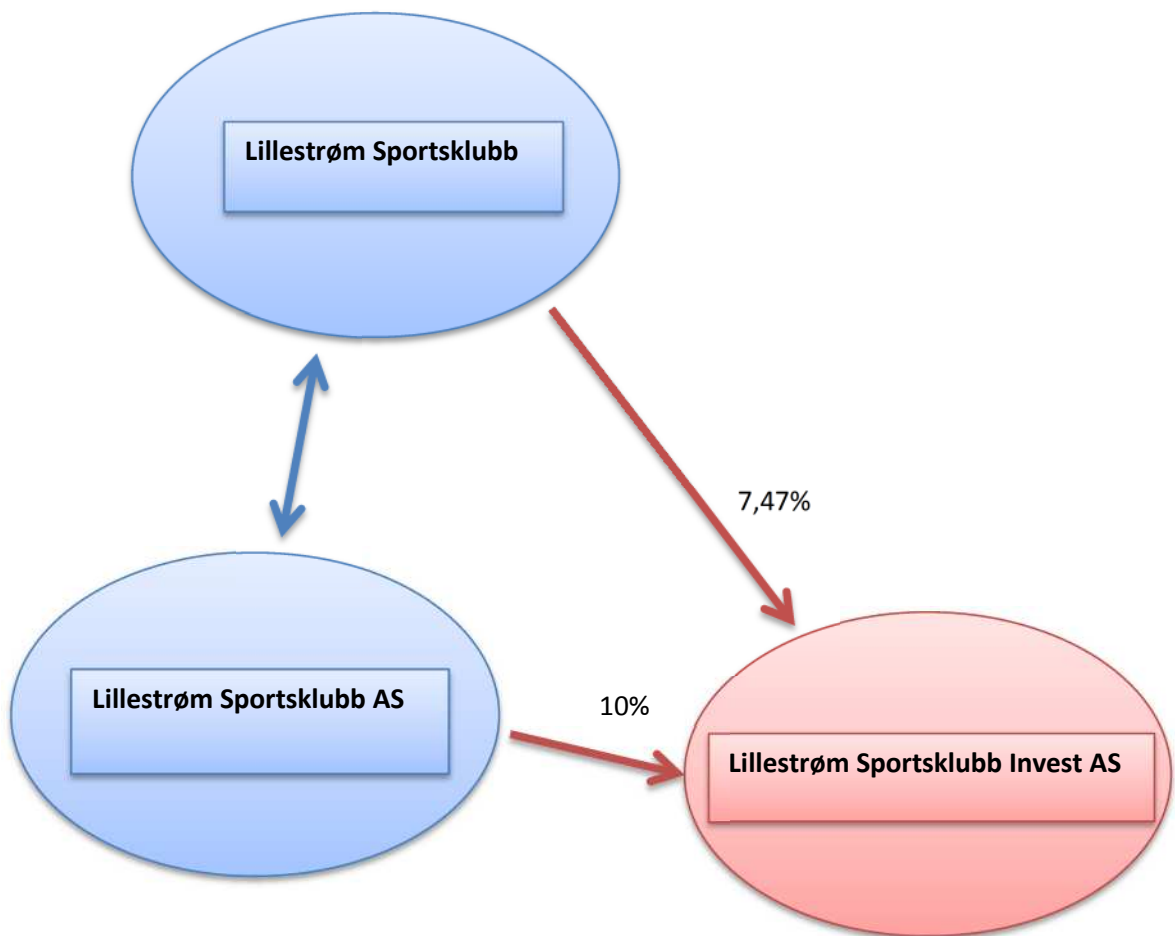

LILLESTRØM SPORTSKLUBB – (967 732 311) Sport og Idrett

LILLESTRØM SPORTSKLUBB INVEST AS – (988 683 213) Vedtektsfestet formål: Investering i fotballspillere og eiendom, og annet som står i naturlig forbindelse med dette.

LILLESTRØM SPORTSKLUBB AS – (977 385 733) Vedtektsfestet formål: Få økonomisk utbytte av å stille risikovillig kapital til rådighet for Lillestrøm Sportsklubb slik at de kan bygge opp et slagkraftig lag som kan være på topp i norsk fotball og delta i Europa-cupene. Selskapet skal overta det økonomiske ansvaret for elitevirksomheten i Lillestrøm sportsklubb. Selskapet skal ikke engasjere seg i andre fotballklubber, men kan for øvrig drive all økonomisk virksomhet forenlig med hovedformålet.

Figur 24: Organisering Lillestrøm

ODDS BALLKLUBB – (945 650 885) Dyrke Fotball

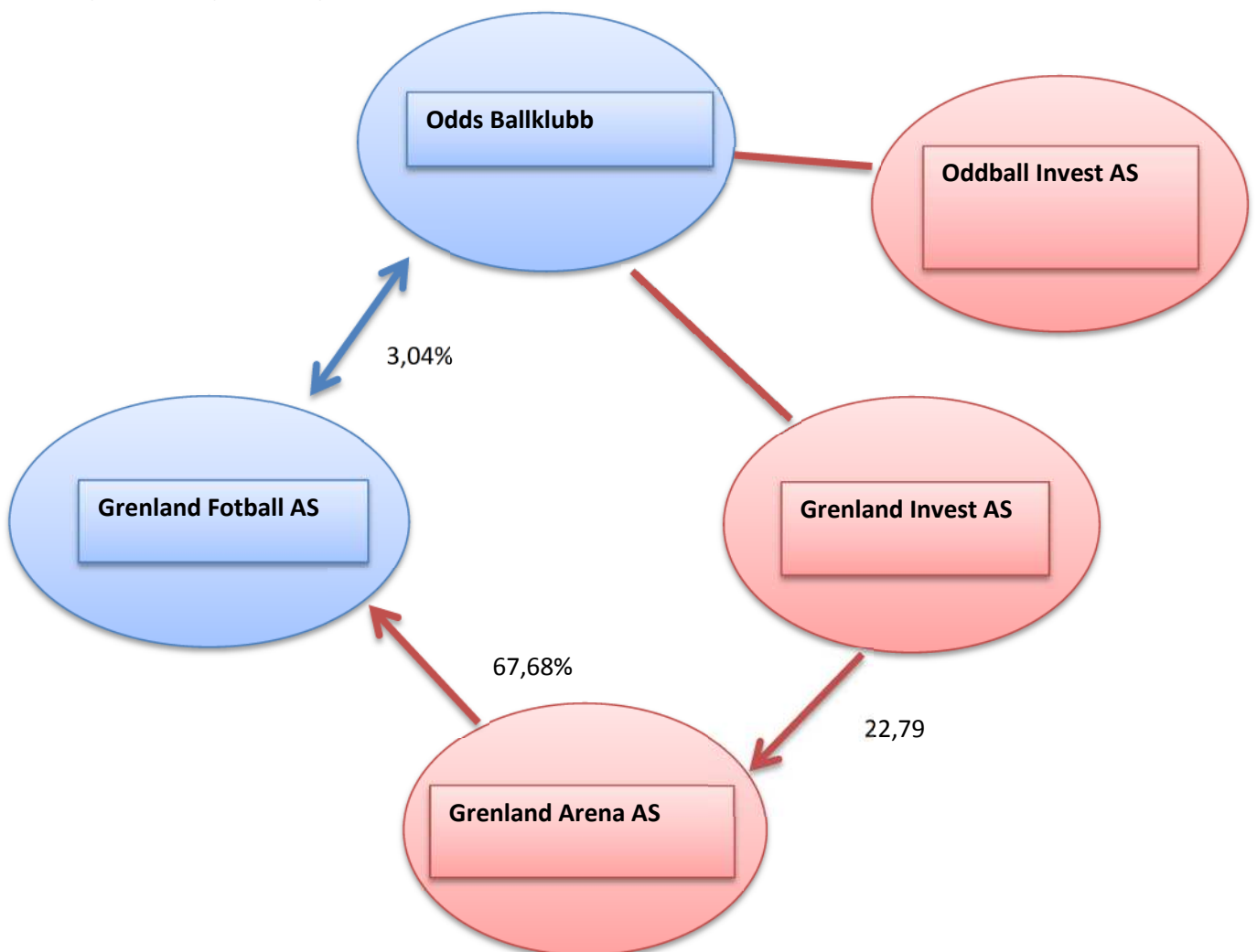
GRENLAND FOTBALL AS – (975 980 448)Vedtektsfestet formål: Leie av ODDs Ballklubb alle markedsrettigheter knyttet til klubbens «toppfotball», å forvalte disse for videresalg i markedet, investere i ODDs Ballklubb`s kjøp av spillere for videresalg samt det som for øvrig står i forbindelse med hermed. Selskapet kan også delta i annen forretningsvirksomhet.

ODDBALL INVEST AS – (998 402 549)Vedtektsfestet formål: Investere i og videresalg av fotballspillere i Odds Ballklubb samt å kunne investere ved kjøp av nye spillere til klubben. Stiftet 2012 ikke regnskap.

GRENLAND INVEST AS – (970 976 914)Vedtektsfestet formål: Drift, utvikling og investering i fast eiendom, drift utvikling av selskaper som driver med fast eiendom og omsetning av tjenester i den forbindelse, samt deltagelse i annen næringsvirksomhet.

GRENLAND ARENA AS – (990 448 744)Vedtektsfestet formål: Eie fast eiendom, eiendomsutvikling og utleie av fast eiendom og anlegg, omsetning av markedsføringstjenester, samt annen virksomhet som står naturlig i tilknytning til dette.

Figur 25: Organisering Odd

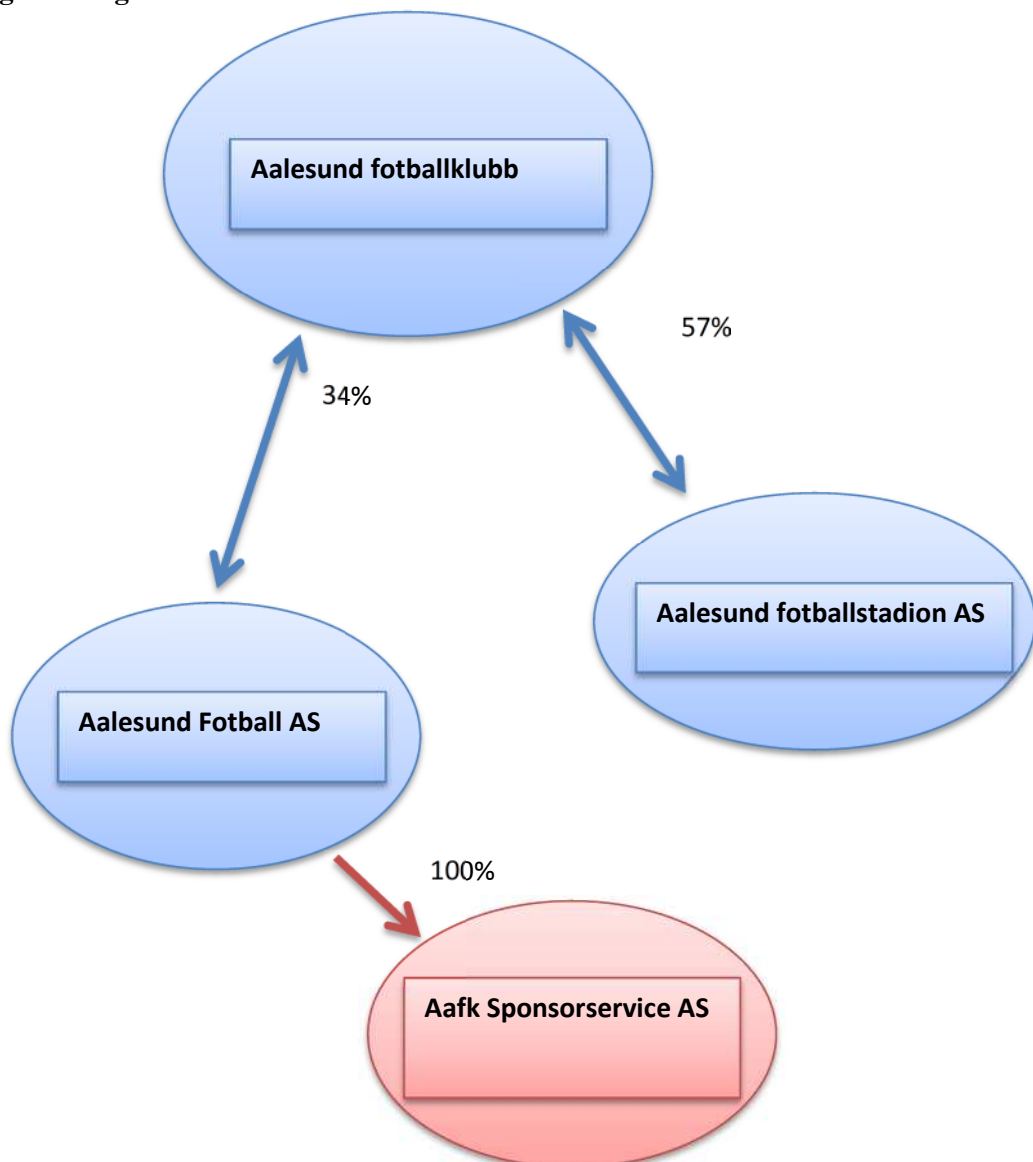
AALESUNDS FOTBALLKLUBB – (942 478 844) Fotballklubb

ÅLESUND FOTBALL AS – (970 976 787) Vedtektsfestet formål: Fremme den sportslige utvikling og etablere et økonomisk fundament for sportslig satsning og talentutvikling i Aalesund Fotballklubb.

ÅLESUND FOTBALLSTADION AS – (987 151 099) Vedtektsfestet formål: Bygge, eie, vedlikeholde og drive fotballbanen på Color Line Stadion i Ålesund for fotballvirksomhet, herunder også drive utleie av den faste eiendommen til brukere innenfor formålet. Selskapet skal ikke ha som formål å skaffe eierne økonomisk utbytte.

AAFK SPONSORSERVICE AS – (887 454 752) Vedtektsfestet formål: salg av samarbeidsavtaler og sponsorpakker for idrettslag, drift av fast eiendom og servering.

Figur 26: Organisering Aalesund

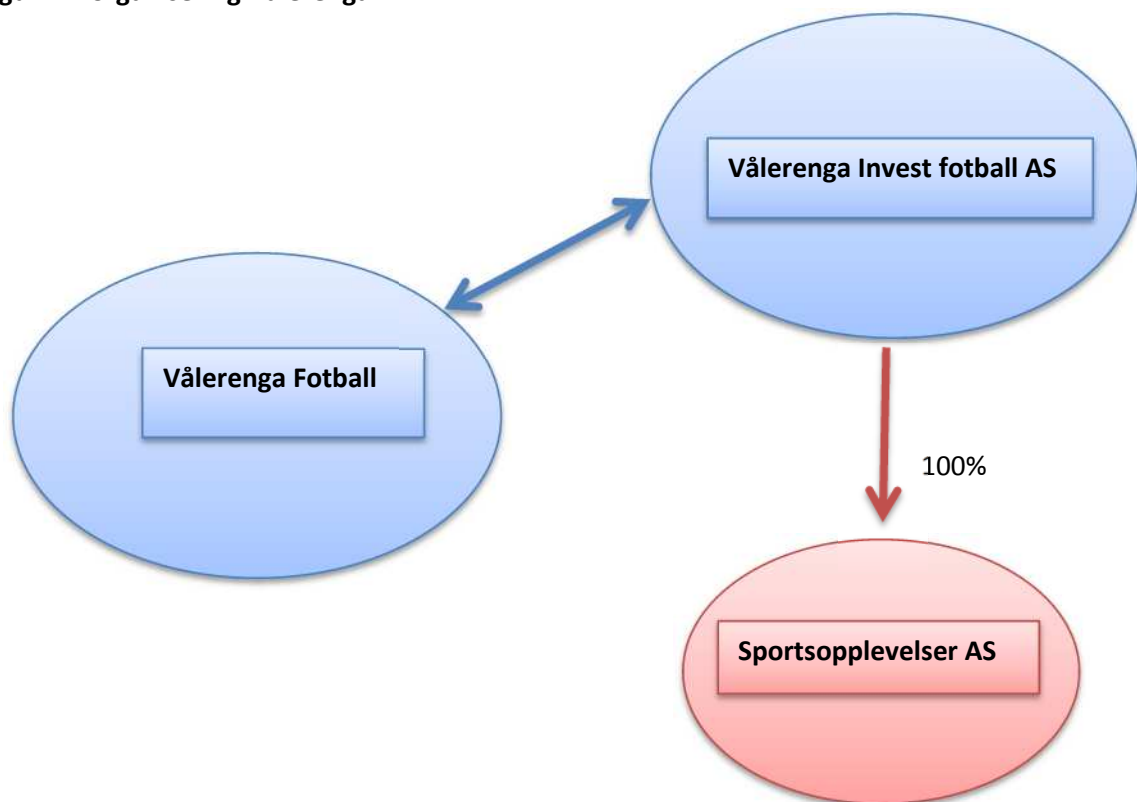

VÅLERENGA FOTBALL – (968 218 743) Fotballklubb

VÅLERENGA INVEST FOTBALL AS – (986 531 386) Vedtektsfestet formål: Utnyttelse av inntektsmulighetene knyttet til idrettslaget Vålerenga Fotballs elitelag for herrer gjennom avtalebasert samarbeid med I.L. Vålerenga Fotball (klubben) samt enhver aktivitet som står i forbindelse med dette, herunder deltagelse i andre virksomheter gjennom egenkapitalinnskudd, lån/eller garantistillelse. I henhold til avtalen med klubben har klubben forkjøpsrett ved salg av aksjer i selskapet.

SPORTSOPPLEVELSER AS – (994 871 269) Vedtektsfestet formål: Å forstå reisearrangørvirksomhet og arrangere events og annet som står i naturlig forbindelse med dette.

Figur 27: organisering Vålerenga

STRØMSGODSET TOPPFOTBALL – (884 920 582) Idrettslag

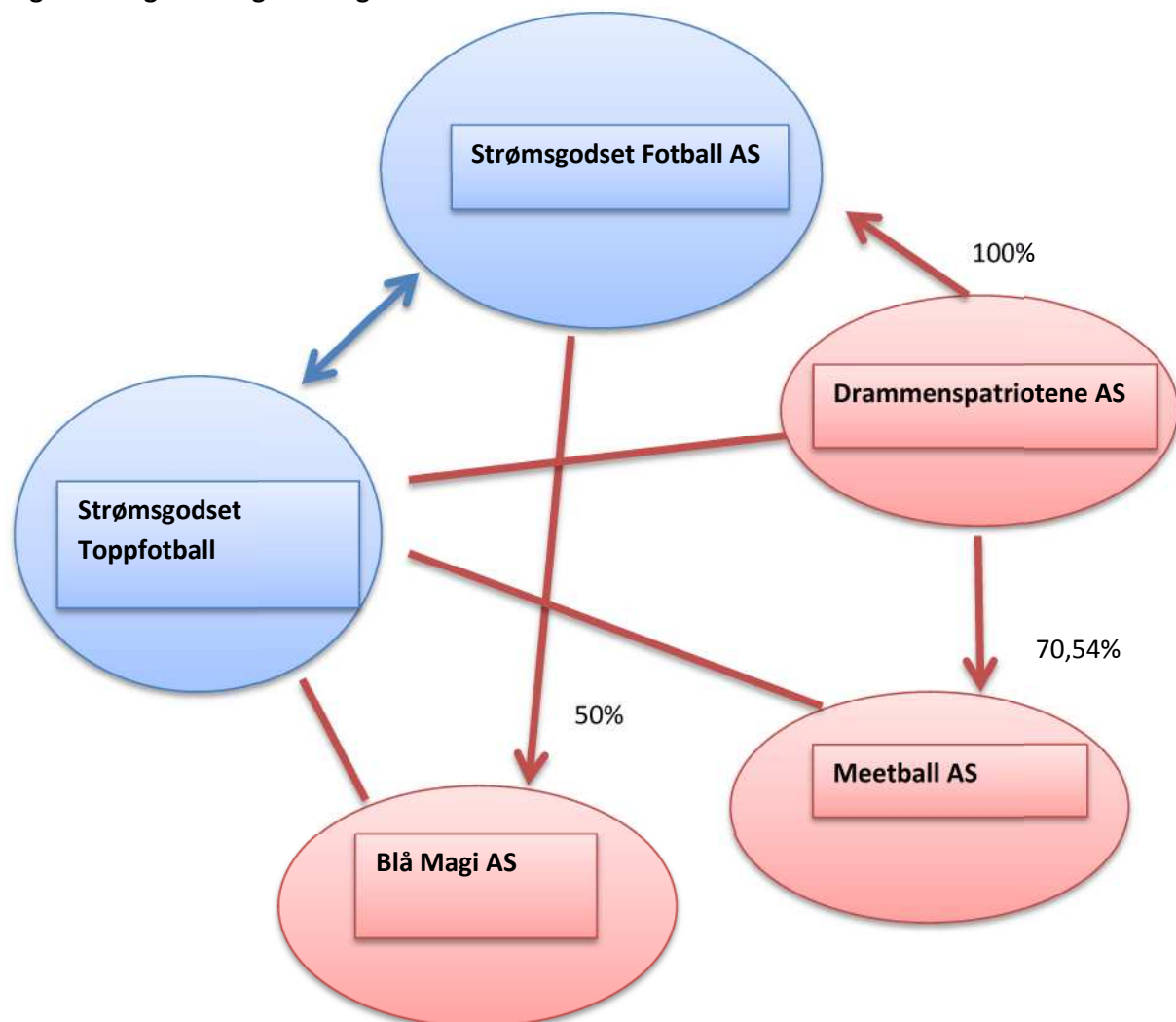
STRØMSGODSET FOTBALL AS – (955 100 727) Vedtektsfestet formål: Fremme sportslig utvikling av Strømsgodset idrettsforenings elitefotball og få økonomisk utbytte ved å stille risikovillig kapital til rådighet for Strømsgodset Idrettsforening, spesielt knyttet til kjøp og salg av spillere, slik at klubben kan få økonomisk styrke til å bygge opp å bevare et slagkraftig lag som kan være på topp i norsk fotball og delta i Europa-cupene.

DRAMMENSPATRIOTENE AS – (988 979 252) Vedtektsfestet formål: Kjøp, salg og investering i fast eiendom, aksjer og andre verdipapirer med dertil tilhørende tjenester.

MEETBALL AS – (990 477 892) Vedtektsfestet formål: Selskapets formål er å fremme utviklingen av Strømsgodset toppfotball, investere i rettigheter til fotballspillere på eliteserienivå og herunder gi økonomisk bistand til Strømsgodset Toppfotball i forbindelse med kontraktsinngåelse mellom klubben fotballspilleren.

BLÅ MAGI AS – (997 736 419) Vedtektsfestet formål: Investering i spillere og spillerrettigheter tilknyttet Strømsgodset Toppfotballs virksomhet.

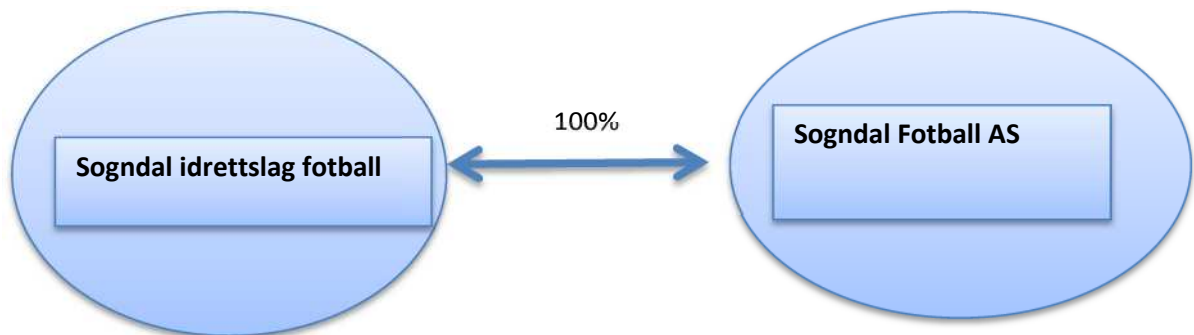
Figur 28: organisering Strømsgodset

SOGNDAL IDRETTSLAG FOTBALL – (980 973 689) Drive idrett organisert i Norges Idrettsforbund og Olympiske komite.

SOGNDAL FOTBALL AS – (936 941 001) Vedtekstfestet formål: Førstå oppføring og drift av anlegg og bygninger for utleige til idrett, undervisning og næringsverksemd, samt alt i samband hermed, herunder å delta i lignande verksemd. For å oppnå dette skal selskapet aktivt engasjere seg i nærings utvikling, primært i eige nærområde og til fordel for eigne leigetakarar, men selskapet kan og engasjere seg som utviklingsaktør av næringsliv og idrett i Sogn og Fjordane. Selskapet skal og leggja tilhøve til rette for ei betra utvikling av idrett i regionen.

Figur 29: organisering Sogndal

FREDRIKSTAD FOTBALLKLUBB – (837 623 502) Fotballklubb

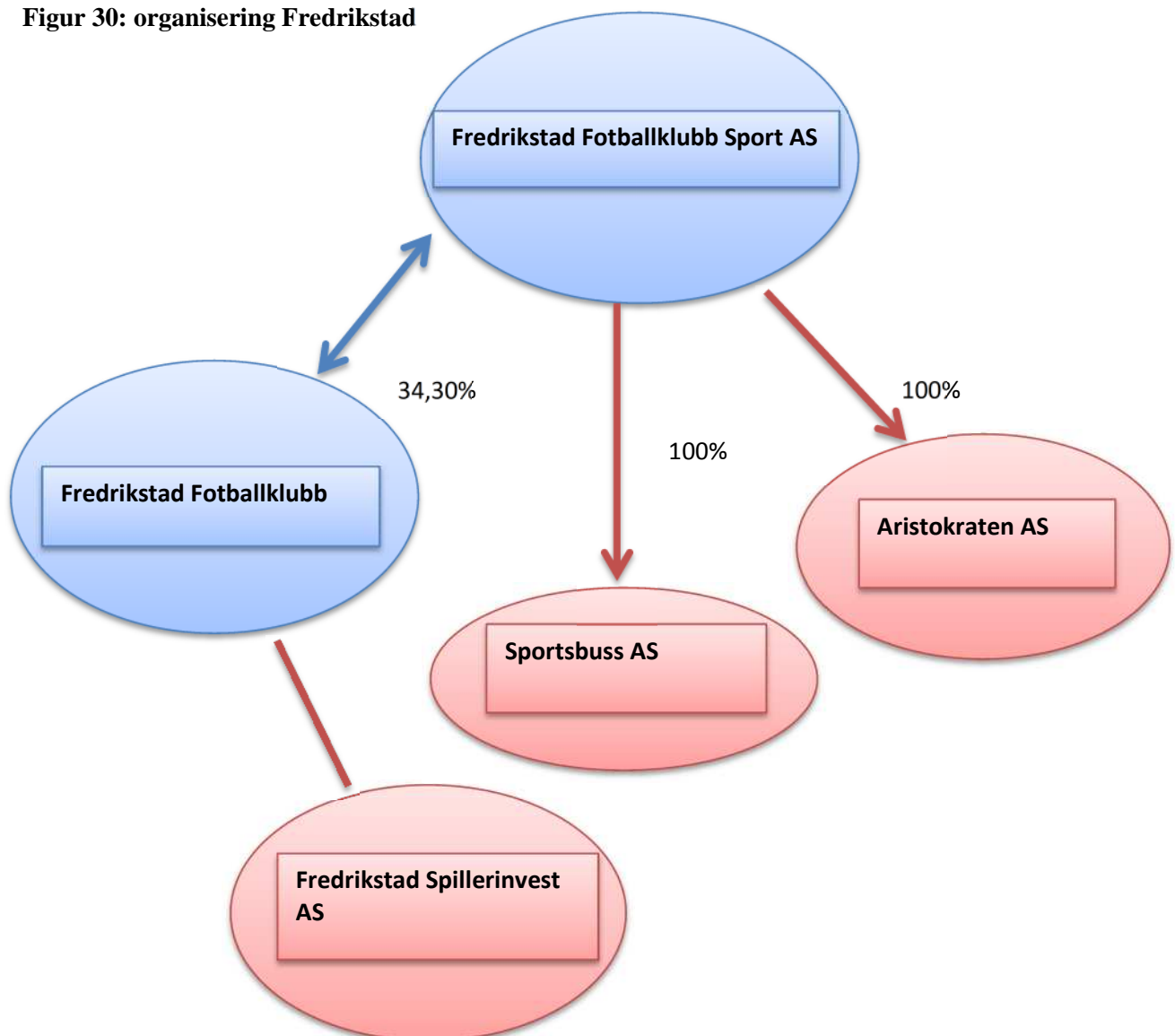
FREDRIKSTAD FOTBALLKLUBB SPORT AS – (979 111 576) Vedtektsfestet formål: Stille risikokapital til rådighet for Fredrikstad Fotballklubb slik at klubben pånytt kan nå toppen i norsk fotball. Selskapet skal overta det økonomiske ansvaret for klubbens elitesatsing.

FREDRIKSTAD SPILLERINVEST AS – (988 755 117) Vedtektsfestet formål: Investere i spillere og rettigheter i fotballspillere på elitenivå og herunder gi økonomisk bistand til eliteserierklubber i forbindelse med kontraktsinngåelse mellom fotballklubben, samarbeidende selskaper og fotballspillere, samt å drive virksomhet som står naturlig i den forbindelse.

Aristokratene AS – (886 454 112) Vedtektsfestet formål: Markedsføre og selge supporterartikler for Fredrikstad Fotballklubb samt supporterartikler tilknyttet andre idrettsklubber og organisasjoner. Selge billetter til Fredrikstad Fotballklubbs kamper og arrangementer samt til konserter og idrettsarrangementer i Østfold. Drive kaffebar. Delta i annen virksomhet.

Sportsbuss AS – (996 853 284) Vedtektsfestet virksomhet: Persontransport, turbussforening, konsulentvirksomhet og kjøp, salg og utleie av fast virksomhet.

Figur 30: organisering Fredrikstad

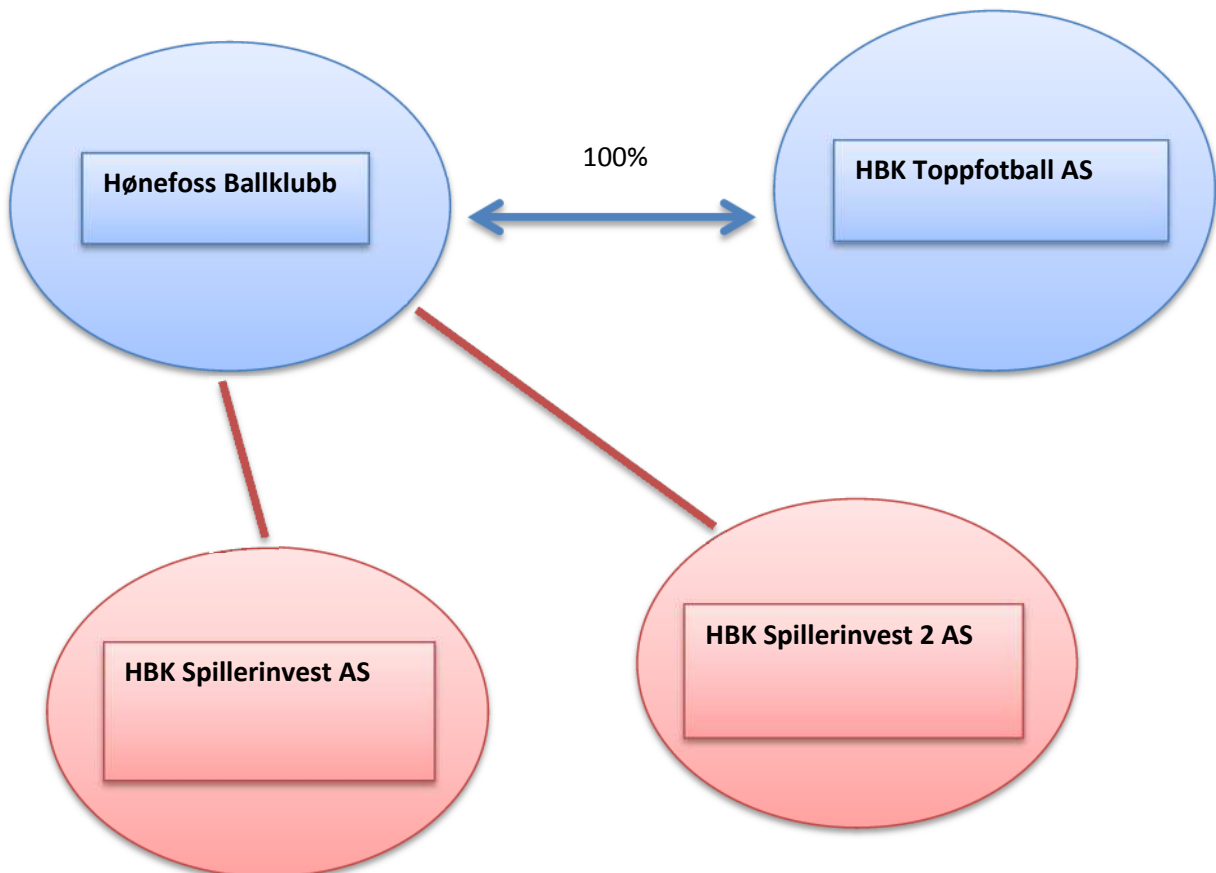
HØNEFOSS BALLKLUBB – (974 338 947) Idrettslag

HBK TOPPFOTBALL AS – (992 049 111) Vedtektsfestet formål: Kjøp og salg av administrative tjenester i alminnelighet, sportstjenester samt annen markedsrettede aktiviteter, herunder administrasjon av lisensregler. Finansiere drift av idrettslaget Hønefoss Ballklubb.

HBK Spillerinvest AS – (993 471 100) Vedtektsfestet formål: Fremme sportslig utvikling i Hønefoss Ballklubb og få økonomisk utbytte ved å stille risikovillig kapital til rådighet for foreningen spesielt knyttet til kjøp og salg av spillere, slik at Hønefoss Ballklubb kan få økonomisk styrke til å nå de målsettinger foreningen har satt seg. Selskapet kan for øvrig drive all økonomis virksomhet som er forenelig med hovedformålet.

HBK Spillerinvest 2 AS – (998 778 301) Vedtektsfestet formål: Å fremme sportslig utvikling i Hønefoss Ballklubb og få økonomisk utbytte ved å stille risikovillig kapital til rådighet spesielt knyttet til kjøp og salg av spillere. Selskapet kan for øvrig drive all økonomisk virksomhet som er forenelig med hovedformålet.

Figur 31: Organisering Hønefoss

FK HAUGESUND – (871 023 832) Fotball

FK HAUGESUND AS – (994 824 554) Vedtektsfestet formål: Drive virksomhet forbundet med elitefotballen i FK Haugesund samt å investere i andre selskaper.

HAUGALAND TALENTFORVALTNING AS – (990 797 293) Vedtektsfestet formål: Selskapets virksomhet er investering i andre selskaper og tilhørende virksomhet.

Figur 32: Organisering Haugesund

